

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту та адміністрування

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до дипломної роботи

магістр

(освітній рівень)

на тему: **Шляхи зміцнення матеріальної та фінансової основи органів місцевого самоврядування, на прикладі Тернопільської міської ради**

Виконав: студент 6 курсу, групи БАМ-61
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)

	<hr/>	Статкевич В.А. <small>(прізвище та ініціали)</small>
Керівник	<hr/>	Рудакевич М.І. <small>(прізвище та ініціали)</small>
Нормоконтроль	<hr/>	Галуцак М.П. <small>(прізвище та ініціали)</small>
Рецензент	<hr/>	Стойко І.І. <small>(прізвище та ініціали)</small>

м. Тернопіль – 2019

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У зв'язку з децентралізацією публічного управління роль органів місцевого самоврядування в Україні посилюється у всіх сферах діяльності. Для ефективної реалізації покладених на них функцій необхідні фінансові ресурси, які б забезпечили фінансування потреб територіальних громад. Основним джерелом наповнення місцевих бюджетів є місцеві податки та збори, акцизний податок і податок на доходи фізичних осіб. Проте, теперішня система місцевих фінансів нездатна належним чином забезпечувати фінансову самостійність органів місцевого самоврядування.

Дохідна частина, котра формується з місцевих податків та зборів, не може повністю профінансувати видаткову частину бюджету територіальних громад. Незацікавленість та корумпованість місцевих органів влади у контролі за добросовісним справлянням обов'язкових платежів до бюджету створює низький податковий потенціал. Це в свою чергу породжує проблеми із дохідною базою місцевих громад, з їх оподаткуванням та бюджетним регулюванням, негативно впливає на соціально-економічну складову та добробут місцевих громад.

Зміцнення фінансової основи органів місцевого самоврядування можливе за рахунок ефективної бюджетної політики з метою збалансування державного та місцевого бюджетів. Дохідна база територіальної громади може зростати завдяки зміцненню місцевої економіки, або ж децентралізації фінансових ресурсів та використання альтернативних джерел доходів. Співпраця з приватним сектором щодо питань ресурсного та людського капіталу позитивно впливатиме на динаміку зростання податкових надходжень. Диверсифікація фінансових надходжень, а також чіткий розподіл фінансових ресурсів за допомогою системи планування доходів та видатків знизить ризик недоотримання коштів із зовнішніх джерел фінансування. Раціональне

використання ресурсів потребує компетентних посадових осіб, добросовісного виконання ними обов'язків, а також грамотного фінансового контролю. Ще один чинник фінансового розвитку – взаємне інформування та участь громади у вирішенні фінансових питань органом місцевого самоврядування.

Враховуючи, що дослідження проблем матеріального та фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування має велике значення як для розвитку наукових засад, так і для вирішення практичних завдань, що виникають у зв'язку із управлінням місцевими фінансовими ресурсами, зроблено висновок про актуальність теми роботи.

Об'єктом дослідження магістерської роботи є процес формування матеріальної та фінансової основи діяльності Тернопільської міської ради, а **предметом** – дослідження його ефективності та пошук напрямків вдосконалення.

Метою магістерської роботи є формування теоретичних підходів і розробка практичних рекомендацій щодо напрямів зміцнення матеріальної та фінансової основи діяльності Тернопільської міської ради.

Завдання магістерської роботи наступні:

- розкрити теоретичні засади матеріальної та фінансової бази діяльності органів місцевого самоврядування;
- провести аналіз матеріальної та фінансової бази діяльності Тернопільської міської ради;
- визначити напрями покращення матеріальної та фінансової основи діяльності Тернопільської міської ради.

У процесі дослідження використано системний підхід до оцінки ефективності суспільних явищ, методи аналізу, синтезу, порівняння, деталізації.

Інформаційною базою дослідження виступали матеріали досліджень українських та зарубіжних науковців, інформація щодо організації публічної діяльності Тернопільської міської ради та її фінансового управління, законодавчі та нормативні документи, що регулюють діяльність органів

місцевого самоврядування, звітно-статистичні дані Тернопільської міської ради.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна дипломної магістерської роботи полягає у дослідженні теоретико-методичних засад, розробленні практичних рекомендацій та обґрунтуванні економічного ефекту від реалізації запропонованих заходів, спрямованих на зміцнення матеріальної та фінансової основи діяльності Тернопільської міської ради.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що запропоновані заходи щодо напрямів зміцнення матеріальної та фінансової основи Тернопільської міської ради можуть бути використані у практичній діяльності даного органу місцевого самоврядування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МАТЕРІАЛЬНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ОСНОВ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1.1 Концептуальні засади формування фінансово-матеріального забезпечення місцевого самоврядування

Особливе місце у створенні умов для належного виконання функцій органами місцевого самоврядування займає їх фінансово-матеріальна основа та ресурси, що її формують. Саме зі станом фінансового забезпечення пов'язане виникнення значної кількості проблем вітчизняного місцевого самоврядування. Окрім цього, фінансове забезпечення є не лише визначальним чинником функціонування вітчизняного місцевого самоврядування як організаційно структурованого інституту, а й незаперечним стимулятором місцевого та регіонального розвитку.

Неспроможність місцевого самоврядування організувати життєдіяльність на місцевому рівні часто пов'язана з браком необхідних коштів. За таких умов вагомим чинником стабілізації економічної ситуації в країні має стати ефективне формування місцевих фінансів, здатне перетворити територіальні громади із дотаційних на суб'єкти, які самостійно, за рахунок власних доходів, спроможні вирішувати будь-які соціально-економічні проблеми. У розвинених країнах світу саме територіальні громади, котрі послуговуються власними фінансами, є стабілізатором соціально-політичного ладу та фінансово-економічної ситуації у державі [1, с. 46].

Таким чином, удосконалення фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування в контексті децентралізації є актуальним завданням сьогодення, вирішення якого сприятиме якісному виконанню органами місцевого самоврядування їхніх функцій [2].

У вітчизняній економічній науці питання фінансового забезпечення місцевого самоврядування розглядалися такими вченими як: О. Василик, К.

Павлюк, В. Федосов, С. Юрій, В. Дем'янишин, О. Кириленко, І. Луніна, В. Опарін, О. Романенко, Ц. Огонь, В. Зайчикова та інші. Загалом вони пропонують фінансово забезпечити місцеві бюджети за рахунок поліпшення розподілу повноважень між органами виконавчої влади й місцевого самоврядування, перерозподілу загальнодержавних податків на користь місцевих бюджетів, підвищення зацікавленості в їх наповненості згаданих органів із допомогою оптимізації фінансових нормативів бюджетного забезпечення [2].

У вітчизняній науковій літературі висвітлення суті терміну «фінансове забезпечення» неоднозначне. Так, більшість науковців дане поняття розглядають як один із методів фінансового механізму. Такого підходу у своїх наукових працях дотримуються О. Кириленко [3], С. Юрій [4]. Фінансове забезпечення як підсистему фінансового механізму, що характеризує зміст впливу фінансів на різні аспекти розвитку суспільства розглядає В. Опарін. Романенко О. фінансове забезпечення визначає як покриття затрат за рахунок фінансових ресурсів, акумульованих суб'єктами господарювання і державою [6].

Як вважає Брязкало А.Є., на основі аналізу наведених підходів щодо визначення суті терміну «фінансове забезпечення», та зважаючи на особливості діяльності органів місцевого самоврядування, під терміном «фінансове забезпечення органів місцевого самоврядування» слід розуміти сукупність джерел і форм формування грошових фондів, необхідних для реалізації повноважень органів місцевого самоврядування та їх ефективне використання [2].

Фінансове забезпечення органів місцевого самоврядування повинне розглядатися як система передумов, механізмів та важелів, завдяки яким забезпечується ефективне формування, розподіл та використання їх фінансових ресурсів з метою збалансованого і повного задоволення потреб громади.

Щодо питання про вдосконалення системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування в Україні, деякі автори вважають, що це варто

зробити шляхом уточнення правового статусу місцевих бюджетів; збалансування функцій, повноважень і сфер відповідальності органів виконавчої влади й місцевого самоврядування різних рівнів із їхнім фінансовим забезпеченням; інституціоналізації цієї системи через розвиток інститутів громадських послуг, місцевих податків і зборів, інститутів комунальної й спільної власності територіальних громад [7, с.71].

І. Форкун, А. Ординська й В. Костовська вбачають розв'язання проблеми в розробленні та застосуванні нормативів фінансового забезпечення, завдань місцевого значення, стандартів надання мінімального необхідного переліку державних і громадських послуг та методики визначення їхньої вартості [7, с.72].

Одним із способів подолання деяких проблем місцевих бюджетів може стати проведення адміністративно-територіальної реформи, що спонукатиме до пошуку нових шляхів зміцнення власних доходів бюджетів органів місцевого самоврядування. В Україні визнається необхідність існування органів місцевого самоврядування, які володіють реальною владою та забезпечують ефективно й одночасно наближене до громадянина управління. Здійснення державних повноважень, як правило, має покладатися переважно на органи влади, найбільш близькі до громадян. Надання будь-яких з цих повноважень повинно відбуватися з урахуванням обсягу та природи поставленого завдання, а також вимог ефективності й економії. До основних положень Європейської хартії місцевого самоврядування, які стосуються ресурсного забезпечення діяльності місцевої влади, включають наступні:

- місцева влада має право на свої власні фінансові ресурси;
- обсяг фінансових ресурсів повинен відповідати функціям, які виконує місцева влада;
- місцева влада має право вільно розпоряджатися власними фінансовими ресурсами;
- частина фінансових ресурсів повинна формуватися за рахунок місцевих податків і зборів;

- розміри місцевих податків і зборів органи місцевої влади мають повноваження встановлювати в межах закону;

- порядок формування фінансових ресурсів повинен бути гнучким і забезпечувати відповідність наявних ресурсів зростанню вартості виконання завдань місцевої влади;

- захист слабкої (у розумінні фінансової забезпеченості) місцевої влади проводиться за допомогою процедур усунення фінансових диспропорцій (фінансового вирівнювання);

- перевага у виборі форм фінансової допомоги надається дотаціям, які не призначаються для фінансування конкретних проектів і не обмежують свободу місцевої влади [8].

Всі з вищенаведених положень Європейської хартії в тій чи іншій мірі відображені в українському законодавстві. Проте окремі з них є лише деклараціями, не підтвердженими конкретним механізмом їхньої реалізації на практиці. І тому теоретичні та прикладні аспекти ресурсного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування залишаються актуальними та потребують подальших досліджень. Таким чином, залучення коштів, достатніх для фінансування власних повноважень місцевої влади, є важливою передумовою її ефективного функціонування. Відсутність адекватної дохідної бази для фінансування органів місцевого самоврядування породжує неможливість останніх брати на себе додаткові функції з надання суспільних послуг.

Реальність місцевого самоврядування визначається, в першу чергу, матеріальними і фінансовими ресурсами, якими розпоряджається територіальна громада. Інформаційною основою дослідження фінансово-матеріальної основи місцевого самоврядування в нашій державі є Конституція України, Бюджетний кодекс України, Закони України “Про місцеве самоврядування в Україні”, “Про місцеві державні адміністрації”, “Про бюджет України”, інші нормативно-правові акти.

У Законі України «Про місцеве самоврядування» (ст. 16) зазначено, що матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад [13].

Рішення про наділення міських рад правами щодо управління майном і фінансовими ресурсами, які є у власності територіальних громад районів у містах, приймаються на місцевих референдумах відповідних районних у містах громад. У разі, якщо територіальна громада району в місті внаслідок референдуму не прийме рішення про передачу права управління майном та фінансами відповідній міській раді, а територіальна громада міста або міська рада не прийняла рішення про створення органів місцевого самоврядування районів у місті, міська рада здійснює управління майном та фінансовими ресурсами, які є у власності територіальних громад районів у містах, та несе відповідальність перед громадою відповідного району у місті [13].

Місцеві бюджети є самостійними, вони не включаються до Державного бюджету України та інших місцевих бюджетів. Органи місцевого самоврядування з урахуванням місцевих умов і особливостей можуть перерозподіляти між собою на підставі договорів окремі повноваження та власні бюджетні кошти [13].

Дослідження фінансування вітчизняного місцевого самоврядування передбачає обґрунтування напрямів його розвитку в аспекті прийнятого у дослідженні дефінітивного поняття “ресурсу гарантування”, згідно з яким ресурс — це матеріальні та нематеріальні засоби, можливості держави і громади здатні прямо чи опосередковано формувати відповідні умови для здійснення місцевого самоврядування” [14, с. 97]. Йдеться про розгляд питань, пов'язаних із джерелами фінансування органів місцевого самоврядування, організацією процесу бюджетування, володіння, розпоряджання та користування об'єктами права комунальної власності і коштами, отриманими

від їх відчуження в контексті дефінітивного поняття — “фінансово-матеріальна основа як ресурс” гарантування місцевого самоврядування.

У цьому аспекті важливим є: по-перше, питання чинників формування фінансово-матеріальної основи як ресурсу та їх вплив на забезпечення умов функціонування вітчизняної системи місцевого самоврядування; по-друге - питання розвитку фінансово-матеріальної основи як гарантуючого чинника у контексті громадських засобів його здійснення - ініціативи, самоорганізації та суспільної самодіяльності населення.

Міжбюджетні відносини та їх реформування розглядаються у контексті децентралізації державного управління і досліджуються в аспекті формування розподілу повноважень, видаткових зобов'язань та доходних джерел між бюджетами різних рівнів [19, с. 11]. Реалізація принципу децентралізації у бюджетній системі збільшує можливості участі місцевої влади у розвитку підконтрольної їй території, а фінансова децентралізація сприяє ефективному забезпеченню населення суспільними послугами шляхом ретельного узгодження видатків органів влади з місцевими потребами. Політика фінансової децентралізації передбачає необхідність формулювання цілей і визначення ролі держави й органів місцевого самоврядування в управлінні. Фінансова децентралізація може посилити прагнення окремих територій з потужним економічним потенціалом до здобуття більшої автономності. Цілями фінансової децентралізації є справедливе надання послуг, раціональний розподіл видатків, макроекономічне зростання та стабільність. Одним із основних аргументів на користь фінансової децентралізації слугує наближення управління до громадян, краще задоволення їхніх потреб [19, с. 22].

Існує також думка, що міжбюджетні відносини є основою організаційно-правового оформлення розподілу функціональних повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування, яка спричиняє виникнення економічних чинників для організації ефективної державної влади та функціонування, на основі внутрішніх стимулів, багаторівневої бюджетної системи. Йдеться про такий розподіл повноважень між органами державної

влади та місцевого самоврядування, за якого було б можливе найоптимальніше використання ресурсів [20, с. 32].

Інший напрям дослідження процесу бюджетування здійснюється у форматі формування доходів місцевих бюджетів. Вважається, що сукупність усіх видів доходів місцевих бюджетів, які формуються різними методами, їх взаємопов'язане застосування становить систему доходів місцевих бюджетів. Ця система повинна вирішувати не тільки фіскальні, а й регулюючі завдання: стимулювати зростання виробництва і підвищення його ефективності, забезпечувати соціальний захист населення та розвиток соціальної сфери [11, с. 24].

Проблема фінансування місцевих бюджетів та позабюджетних фондів наштовхує органи місцевого самоврядування на пошуки інших джерел їх наповнення, насамперед це кредитні ресурси. Доступ місцевих властей до національного ринку позичкового капіталу передбачений ст. 9, ч. 8 Європейської хартії місцевого самоврядування [8]. Втім, Конституцією України таке право органів місцевого самоврядування окремо не обумовлене, а ст. 70 чинного Закону “Про місцеве самоврядування в Україні” передбачає право місцевих рад або їх виконавчих комітетів відповідно до законодавства випускати місцеві позики, лотереї та цінні папери, отримувати позички з інших бюджетів на покриття тимчасових касових розривів із їх погашенням до кінця бюджетного року, а також отримувати кредити в банках. Органи місцевого самоврядування можуть у межах законодавства створювати комунальні банки та інші фінансово-кредитні установи, виступати гарантами кредитів підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності відповідних громад [13].

Однак, хоча отримання органами місцевого самоврядування банківських кредитів та випуску облігацій й дозволено законодавством, проте процедура здійснення цього права не регламентована. У принципі розміри та терміни одержання кредитів не обмежені і можна очікувати, що ради нового скликання можуть опинитись перед необхідністю сплачувати величезні кошти за кредити,

взяті попередниками [13, с. 201].

До гарантій, які забезпечують фінансово-економічну самостійність місцевого самоврядування, відносяться:

- закріплення ст. 142 Конституції його матеріальної і фінансової основи, самостійність якої гарантовано тим, що сільські, селищні, міські громади безпосередньо і через органи місцевого самоврядування управляють комунальною власністю, затверджують місцеві бюджети і контролюють їх виконання, встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону, мають право випускати місцеві позики, лотереї, цінні папери, створювати комунальні банки та ін. фінансово-кредитні установи (статті 68 – 70 Закону);

- захист права створення і самостійного управління органів місцевого самоврядування комунальними підприємствами, установами, організаціями;

- обов'язок держави фінансувати здійснення окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих органам місцевого самоврядування та компенсувати витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади і попередньо не забезпечені відповідними фінансовими ресурсами (ст. 67 Закону "Про місцеве самоврядування в Україні");

- заборона втручання державних органів у процес складання, затвердження і виконання місцевих бюджетів, за винятком випадків, передбачених законом;

- передбачений Законом "Про місцеве самоврядування в Україні" (ст. 62) обов'язок держави фінансово підтримувати місцеве самоврядування, брати участь у формуванні доходів місцевих бюджетів, здійснювати контроль за законним, доцільним, ефективним витрачанням коштів та належним їх обліком, гарантувати органам місцевого самоврядування доходну базу, достатню для забезпечення населення послугами на рівні мінімальних соціальних потреб [13];

Основними завданнями системи гарантування фінансово-матеріальної основи органів місцевого самоврядування є: адміністративне та господарське

управління об'єктами нерухомості комунальної власності територіальної громади; отримання платежів та зборів від володіння користування та операцій із нерухомістю; програмно-інформаційне забезпечення всіх елементів системи управління нерухомістю з допомогою сучасних комп'ютерних та комунікаційних технологій [12, с. 87].

Як зазначено у дослідженні Дробота І. О. [14, с. 186], наявність розвиненої власної фінансової інфраструктури у формуванні фінансово-матеріального ресурсу гарантування місцевого самоврядування належить до чинника, що забезпечує первинному суб'єкту місцевого самоврядування необхідні та достатні умови його розвитку як у якості організаційно структурованому інституту, так і системного суспільного явища, чим гарантує його ефективне функціонування в державно-владних відносинах та існування у політичній системі суспільства. Слід зазначити, що на забезпечення необхідної умови гарантування місцевого самоврядування значною мірою впливає стан та розвиток формування його фінансово-матеріальної основи.

1.2 Комунальна власність як економічна база функціонування органів місцевого самоуправління

Провідне місце в структурі матеріальної основи місцевого самоврядування займає комунальна власність. Конституція України визначає комунальну власність як самостійну форму власності, суб'єктами якої є територіальні громади села (кількох сіл у разі добровільного об'єднання в сільську громаду їх жителів), селища, міста, району в місті [45]. Перелік об'єктів права комунальної власності територіальної громади визначає відповідна сільська, селищна, міська рада.

Територіальні громади можуть мати спільну власність— об'єднувати на договірних засадах на праві спільної власності об'єкти права комунальної власності, а також кошти місцевих бюджетів для виконання спільних проектів

або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, установ та організацій.

При цьому в структурі об'єктів права спільної власності можна виділити:

а) об'єкти, що задовольняють спільні потреби територіальних громад і перебувають в управлінні районних та обласних рад без визначення часток територіальних громад (спільна сумісна власність);

б) об'єкти права комунальної власності, а також кошти місцевих бюджетів, які за рішенням двох або кількох територіальних громад, відповідних органів місцевого самоврядування об'єднуються на договірних засадах для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, установ та організацій з визначенням часток територіальних громад (спільна часткова власність).

Територіальна громада безпосередньо або через органи місцевого самоврядування володіє, користується і розпоряджається належним їй на основі права комунальної власності рухомим і нерухомим майном, коштами та іншими об'єктами з метою забезпечення надання населенню передбачених законом громадських послуг.

Від імені та в інтересах територіальних громад правомочності щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності здійснюють відповідні органи місцевого самоврядування. Згідно зі ст. 60 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” органи місцевого самоврядування виконують всі майнові операції щодо об'єктів права комунальної власності, можуть здійснювати з ними будь-які господарські операції, зокрема, передавати їх у постійне або тимчасове користування фізичним та юридичним особам, здавати в оренду, вносити як частку до статутного фонду акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, кооперативів, фінансово-кредитних установ та інших підприємств і організацій, продавати, купувати, використовувати як заставу, вирішувати питання їхнього відчуження, визначати в угодах та договорах

умови використання та фінансування об'єктів комунальної власності, що приватизуються або передаються в користування та оренду тощо.

Склад комунальної власності наведено на рис. 1.1.

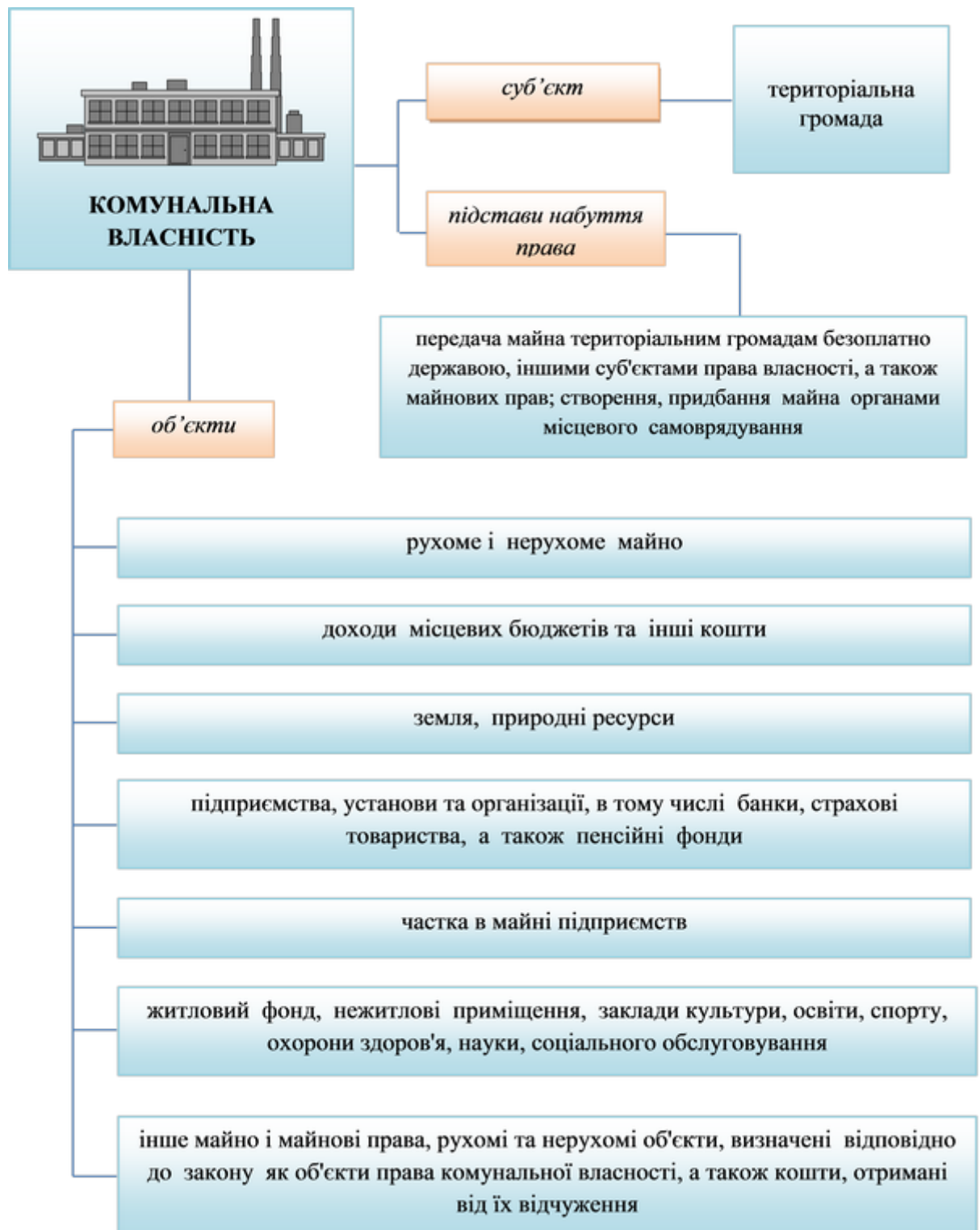


Рисунок 1.1 – Склад комунальної власності [21, с. 52]

Згідно з статтею 60 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, територіальним громадам сіл, селищ, міст, районів у містах належить право комунальної власності на рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, землю, природні ресурси, підприємства, установи та організації, в тому числі банки, страхові товариства, а також пенсійні фонди, частку в майні підприємств, житловий фонд, нежитлові приміщення, заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я, науки, соціального обслуговування та інше майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження. Підставою для набуття права комунальної власності є передача майна територіальним громадам безоплатно державою, іншими суб'єктами права власності, а також майнових прав, створення, придбання майна органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом.

Економіка територіальних громад є матеріальною основою і найважливішою сферою їх життя. У ній на ґрунті використання, обміну, розподілу та споживання продуктів людської діяльності формується й постійно розвивається система продуктивних сил та економічних відносин, які управляються певними економічними законами. Економіка має складну структуру, в якій перетинається множина господарських зв'язків та відносин. Останні збігаються з економічним поділом праці в загальній, частковій та одиничній формах і покладені в основу окремих галузей. Залежно від ступеня суспільного поділу праці та усупільнення виробництва муніципального утворення визначається його народногосподарська й виробнича структури. Як основні сфери суспільного господарства на її території виокремлені економіка сфери матеріального виробництва й економіка сфери нематеріального виробництва, які певним чином співіснують на території муніципальних утворень, характеризуються специфічними формами поділу праці, їх специфічними технологіями і кінцевим результатом. Територіальна структура муніципального утворення складається з різних форм і видів просторового зосередження об'єктів та їх територіальних і організаційно-правових

сполучень. Особливо багато їх різновидів набуло поширення в ринковій економіці. Функціональна структура муніципального утворення відображає склад та співвідношення груп об'єктів, що призначені для виконання певних окремих функцій у місцевому господарському комплексі.

Територіальні громади сіл, селищ, міст, районів у містах безпосередньо або через органи місцевого самоврядування можуть об'єднувати на договірних засадах на праві спільної власності об'єкти права комунальної власності, а також кошти місцевих бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, установ та організацій і створювати для цього відповідні органи і служби.

Органи місцевого самоврядування від імені та в інтересах територіальних громад відповідно до закону здійснюють правомочності щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, в тому числі виконують усі майнові операції, можуть передавати об'єкти права комунальної власності у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, здавати їх в оренду, продавати і купувати, використовувати як заставу, вирішувати питання їхнього відчуження, визначати в угодах та договорах умови використання та фінансування об'єктів, що приватизуються та передаються у користування і оренду.

Доцільність, порядок та умови відчуження об'єктів права комунальної власності визначаються відповідною радою. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до відповідних місцевих бюджетів і спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетами розвитку.

Майнові операції, які здійснюються органами місцевого самоврядування з об'єктами права комунальної власності, не повинні ослаблювати економічних основ місцевого самоврядування, зменшувати обсяг та погіршувати умови надання послуг населенню. Право комунальної власності територіальної громади захищається законом на рівних умовах з правами власності інших суб'єктів. Об'єкти права комунальної власності не можуть бути вилучені у територіальних громад і передані іншим суб'єктам права власності без згоди

безпосередньо територіальної громади або відповідного рішення ради чи уповноваженого нею органу, за винятком випадків, передбачених законом.

Сільські, селищні, міські, районні в містах (у разі їх створення) ради мають право:

1) вносити пропозиції про передачу або продаж у комунальну власність відповідних територіальних громад підприємств, установ та організацій, їх структурних підрозділів та інших об'єктів, що належать до державної та інших форм власності, якщо вони мають важливе значення для забезпечення комунально-побутових і соціально-культурних потреб територіальних громад;

2) на переважне придбання в комунальну власність приміщень, споруд, інших об'єктів, розташованих на відповідній території, якщо вони можуть бути використані для забезпечення комунально-побутових та соціально-культурних потреб територіальних громад;

3) мати об'єкти комунальної власності за межами відповідних адміністративно-територіальних одиниць [13].

У сукупності територіальна й функціональна структури являють собою муніципальну інфраструктуру — тобто сферу людського життя і людської діяльності, яка в найзагальнішому вигляді поділяється на соціально-побутову та соціально-культурну частини.

Соціально-побутова інфраструктура спрямована на створення умов для відтворення людини як біологічної істоти через побутове середовище й задоволення всіх потреб населення (ЖКГ, побутове обслуговування, торгівля, громадське харчування, пасажирський транспорт і зв'язок тощо).

Соціально-культурна інфраструктура сприяє відтворенню духовних, інтелектуальних та значною мірою фізичних властивостей індивідів, формування їх як найбільш творчих та активних особистостей. В її складі розрізняють такі компоненти: охорона здоров'я, освіта, культура та мистецтво тощо.

Інфраструктура муніципальних утворень є їх власністю згідно із Законом України “Про власність”. Державна власність поділяється на загальнодержавну

(республіканську) власність і власність адміністративно-територіальних одиниць (комунальну власність) [15].

Згідно із Законом “Про місцеве самоврядування в Україні” власність міської, селищної, сільської громади розглядається як право володіти нею, доцільно та ефективно використовувати та розпоряджатися майном на власний розсуд і у власних інтересах, як безпосередньо так і через органи місцевого самоврядування. Згідно з Конституцією України комунальна власність — це самостійна рівноправна власність з усіма іншими видами власності. Це свідчить, що зміст терміну “комунальна власність муніципальної громади” поки ще офіційно не визначений [13]. Фондами фінансових ресурсів муніципальної громади виступають місцевий бюджет і позабюджетні кошти.

У праці Бобровської О. Ю. [21, с. 79] розглядається питання власності та її вартісного еквіваленту, що створює основу для формування корпоративного сектору в муніципальній економіці і сприяє появі серед суб’єктів господарювання самоврядних корпоративних муніципальних об’єднань та муніципальних акціонерів. У цьому сенсі власність стає одним із найістотніших і найважливіших остаточних показників діяльності громади і виконує цілу низку функцій. Розмір власності та її вартість визначають і ступінь самостійності самоврядування, ступінь незалежності та впливу на керовані процеси. Її наявність і якість підвищує відповідальність і захист прав можливих кредиторів. Для зовнішніх користувачів власність є мірилом відносин відповідальності, а також захистом кредиторів і інвесторів від втрати їх капіталу в разі неефективного використання вкладених інвестицій. Власність може бути запорукою для фінансування ризикових інвестицій і забезпечувати кредитоспроможність господарюючих суб’єктів. У разі отримання кредитів за інших однакових умов, кредиторами та інвесторами переваг надається містам з більшою за обсягами і якіснішою власністю і, нарешті, власність створює умови можливої компенсації понесених збитків (збитки можуть погашатись за рахунок майна громади). У разі акціонування комунальних підприємств вартість комунального майна стає базою для створення акціонерного капіталу.

Вона ураховується під час розподілу доходів і активів і може бути основою під час розподілу доходів бюджету міст на їх розвиток.

Реалізація власності в аспекті володіння, користування та розпоряджання нею у формуванні фінансово-матеріальної основи місцевого самоврядування унеможлиблюється низкою об'єктивних та суб'єктивних причин. Первинною проблемою у сфері управління комунальною власністю є колізії чинного законодавства, його взаємо суперечливі положення та норми. Зокрема, щодо розпоряджання комунальним майном, то законодавець фактично наділив однаковими повноваженнями представницькі органи місцевого самоврядування як єдиних представників незалежних об'єктивних власників територіальних громад і підприємства, які згідно із законодавством є об'єктами комунальної власності.

Так, відповідно до ст. 33 Закону України “Про власність”, поняття управління державним майном, зокрема комунальним, містить такі правові можливості органів місцевого самоврядування: вирішення питань створення, перетворення, реорганізації, ліквідації підприємств, організацій і установ, що є в комунальній власності; визначення цілей та завдань їхньої діяльності; здійснення контролю за ефективністю використання та збереження довіреного їм комунального майна; встановлення порядку управління цими підприємствами, організаціями та установами, зокрема порядку, умов та підстав прийому і звільнення їх керівників тощо; прийняття рішень щодо їх роздержавлення та приватизації; самостійна реалізація таких повноважень власника, як володіння і розпорядження власним майном. Водночас ст. 37 Закону України “Про власність” (від 07.02.1991 р.), встановлюючи правовий режим майна державного підприємства, передбачає, що майно належить державному підприємству на правах повного господарського відання [15].

Сьогодні можуть застосовуватись різні форми використання комунальної власності: самостійне використання, надання в оренду, продаж, концесія, іпотека, застава, приватизація та акціонування. Але здійснюються вони без участі жителів і не сприяють нарощенню власності як багатства громади. Це

унемоżliвлює прозорість процесів акціонування й оцінки вартості та ефективності використання акціонерної муніципальної власності. Першочерговим заходом у визначенні вартості власності муніципального утворення повинна бути систематизація елементного й видового складу комунальної власності за найбільш поширеними групами: природні ресурси території, житловий фонд, установи й організації виробничої, матеріальної та соціальної сфери, комунальні підприємства й фінансові ресурси. При цьому доцільно використовувати такі класифікаційні ознаки: комунальна власність за призначенням і сферою використання, комунальна власність за видами послуг, що надаються і за основними базовими процесами [21, с. 83].

Вартісна оцінка комунальної власності територіальної громади дозволяє визначити можливі масштаби розвитку і вартість її корпоративної власності. Корпоративна власність муніципального утворення становить вартість акціонованої комунальної власності і вартість соціальних процесів муніципальних корпоративних об'єднань, що спрямовані на соціальний розвиток, охорону стану навколишнього середовища, на захист життя і соціальний захист населення, освітянських та інших процесів, що не задіяні у створенні валової доданої вартості суспільства.

1.3 Зарубіжний досвід формування матеріальних та фінансових ресурсів місцевого самоврядування

У зв'язку з тим, що в Україні існує нагальна потреба вироблення такого механізму, який визначав би оптимальні принципи формування місцевих бюджетів і розподіл доходів між різними ланками бюджетної системи, зарубіжний досвід формування матеріальних та фінансових ресурсів місцевого самоврядування є досить корисним для України.

В державах Європейського Союзу головними суб'єктами фінансових відносин у сфері місцевих фінансів є муніципалітети, комуни, регіони, департаменти, провінції, області, округи та інші адміністративно-територіальні

утворення. Для більшості європейських держав у фінансовій системі місцевого самоврядування характерні тенденції, які зображені на рис. 1.2.

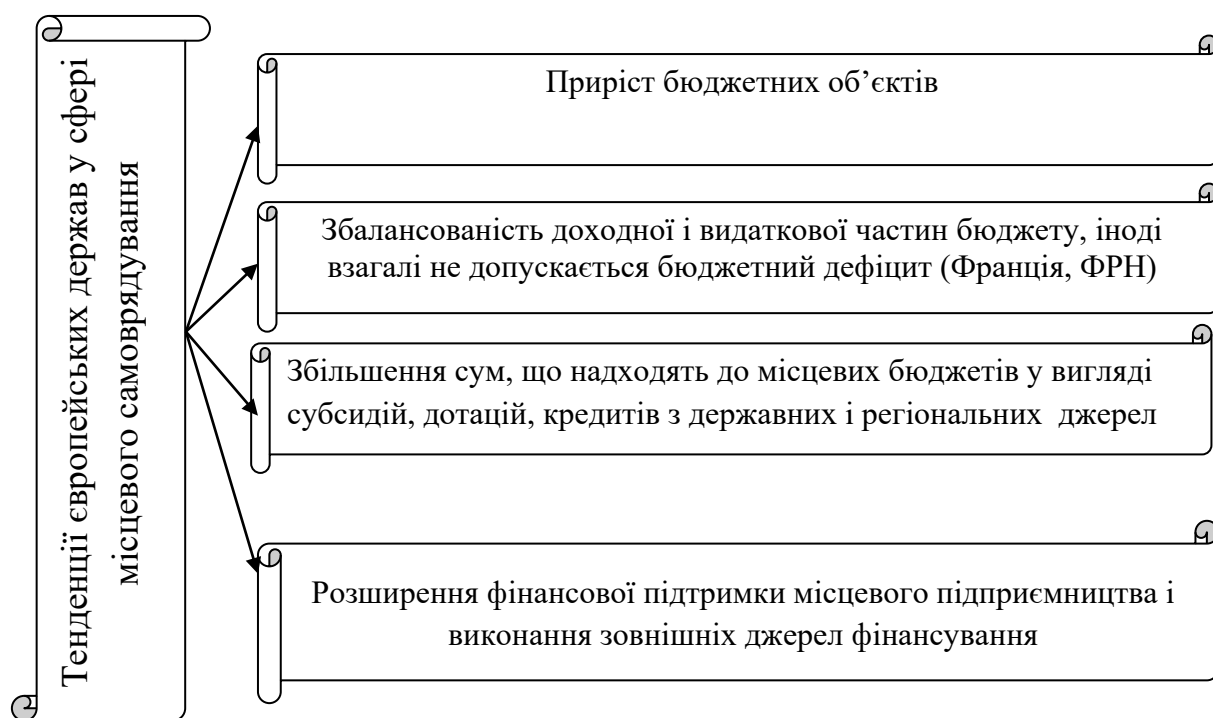


Рисунок 1.2 – Основні тенденції європейських держав у сфері місцевого самоврядування (сформовано автором за [22, с. 21])

Рівень доходів від податків у різних державах різний: в Італії, Ірландії, Нідерландах він найнижчий і становить менше 10% ресурсів місцевих бюджетів. У Бельгії, Франції, Німеччині, Великобританії доходи від місцевих податків перевищують 20% бюджетних доходів. У Данії та Франції ця стаття доходів перевищує 40%. Система ж місцевих податків у країнах Заходу різноманітна. Так, в Італії нараховується близько 30 місцевих податків, у Франції більше 50, у Бельгії близько 100, у Великобританії - лише 2.

Оскільки однією з передумов стабільного розвитку ринкових відносин є наявність фінансових ресурсів і право розпоряджатися ними на території адміністративно-територіальних одиниць, органи місцевої влади повинні вирішувати проблеми, пов'язані з розвитком інфраструктури. Взагалі, досвід розвинутих європейських країн свідчить, що характерна особливість низових

територіальних одиниць полягає в наявності досить розвинутої системи місцевого оподаткування з високим ступенем юридичної відповідальності щодо введення місцевих податків і зборів, установлення порядку їх нарахування та стягнення. Наприкінці 90-х рр. ХХ ст. за рахунок місцевих податків формувалися 61% комунальних доходів у Швеції, 51 - у Данії, 46-у Швейцарії, 43-у Норвегії, 36-у Франції, 34-у Фінляндії, 31 - в Іспанії, 37-у Великобританії, 46 - у Німеччині [22, с. 168].

У різних європейських державах неоднакова кількість місцевих податків і зборів. У Франції, наприклад, запроваджено понад 50 видів місцевих податків і зборів, тому близько 40% ресурсів місцевих фінансів формується за рахунок податкових надходжень. Основу бюджетних надходжень складають прямі податки (так звані «чотири старі»): поземельний податок на незабудовану землю, поземельний податок на будівлі, житловий податок та податок на професію. Серед місцевих податків Франції чільне місце займає пропорційний прибутковий податок з осіб - зареєстрованих постійних мешканців громади, який встановлюють представницькі органи місцевої влади. Важливі й побічні податки (20% загальних фінансових надходжень), до яких віднесено податок на електроенергію, додатковий збір за перехід власності, збір за перевищення «коефіцієнта використання земель», податок на продаж напоїв, збір за видачу мисливських ліцензій, податок на казино та ін.

Типовим джерелом доходів для громад у ФРН є податки, збори, внески, часткові відрахування, державні асигнування, доходи від власності та з продажів, а також кредити. Виходячи з рекомендацій Комітету місцевих і регіональних влад Європи, ФРН будує податкову систему, щоб відновити стійку систему збору податків і удосконалити механізми субсидій для передачі ресурсів місцевим органам самоврядування на обов'язкові витрати, пов'язані з реалізацією федерального й регіонального законодавства. Власні податки громади збирають у формі промислового, поземельного, споживчого і ряду інших податків. Крім того, громади одержують частку від державних податків, прибуткового податку та податку з обороту. Основним місцевим податком у

ФРН є промисловий. Ним обкладаються не результати діяльності фізичних осіб, а капітал і дохід підприємства як суб'єкта господарювання, що функціонує на даній території. На сьогоднішній день до розпорядження німецьких громад направляється приблизно 85% від суми надходжень промислового податку, який стягується під час розподілу прибутку. Ним обкладені всі підприємства даної місцевості, за винятком сільськогосподарських і ремісничих. Цей вид податків є дуже ефективним стимулятором для місцевої влади і місцевих підприємств. Земельний податок у ФРН є дохідною статтею бюджету громад. Цим податком обкладаються земельні ділянки підприємств, лісове господарство і сільськогосподарські угіддя.

Сьогодні органи місцевого самоврядування Європи можуть встановлювати майновий податок на нерухомість і землю; комунальні податки на ділянки землі або будинки, що знаходяться у власності або оренді громадян; податок на туризм; прибуткові податки на комерційну діяльність. Муніципальні органи влади можуть обирати джерела оподаткування, але суб'єкти можуть сплачувати податок тільки один раз. Крім того, значна частина прибутків - це прибутковий податок з громадян, 40% якого на даний час перераховується місцевому самоврядуванню. Так, у Швеції муніципалітетам надано право збирати більшість податків. Основний податок - прибутковий - майже повністю надходить до місцевого бюджету. Однак, податкова база органів місцевого самоврядування повинна відповідати двом вимогам:

1) надходження з місцевої податкової бази мають розумно співвідноситися з обов'язками, покладеними на ради муніципалітетів та ленів. Саме тому на відміну від інших європейських країн у Швеції більше половини доходів місцевого самоврядування складає власна податкова база;

2) визначення податків повинно відбуватися таким чином, щоб населення, яке користується послугами, що фінансуються органами місцевої влади, було суб'єктом оподаткування [6, с. 155].

Також Україна має звертатися до досвіду розвинутих країн ЄС з приводу формування власних доходів місцевих бюджетів. Вони становлять у Швеції та

Швейцарії понад 70%, в Іспанії - 50%, у Норвегії - 56%. Враховуючи вказаний досвід, нагадаємо, що у федеративних державах місцеві бюджети визначаються на основі законодавства кожного суб'єкта федерації. В унітарних - ця система встановлюється на основі єдиного загальнодержавного законодавства. Притому в Європі немає єдиної бюджетної системи та єдиної бюджетної класифікації, а, отже, там послуговуються поняттям «система бюджетів», оскільки кожен рівень влади має власний, самостійний і відокремлений від інших бюджет. Цей бюджет він формує і виконує самостійно на підставі визначених законодавством функцій. Бюджети адміністративних одиниць нижчого рівня зарубіжних країн не включають до бюджетів адміністративних одиниць вищого рівня, тому там відсутні зведені бюджети адміністративно-територіальних утворень, натомість діють місцеві поточні бюджети та місцеві бюджети розвитку. Кожен із цих бюджетів має власні видатки і власні доходи.

Для європейських країн характерна, як правило, три- або чотирирівнева система бюджетів. Так, у Швеції функціонує трирівнева система бюджетів - центрального уряду, бюджети губерній та бюджети комун. Трирівневу систему бюджетів сформовано в Норвегії, Фінляндії та інших країнах. Чотирирівнева система бюджетів функціонує у Франції: бюджети центрального уряду, регіонів і департаментів та комун. Чотири рівні - у системі бюджетів ФРН: федерації, землі, округу і общини. У країнах Східної Європи, наприклад Польщі, три бюджетні рівні: центрального уряду, воєводств і гмін.

У більшості держав Західної Європи складниками бюджетних доходів органів місцевого самоврядування є чотири основні частини: місцеві податки, неподаткові доходи, субсидії і дотації з державних бюджетів, позики. Важливими джерелами фінансування місцевих бюджетів усіх країн Заходу є також державні субсидії та дотації. Так, в Італії за рахунок перерозподілу коштів з державного бюджету комуни отримують близько 80% доходів. У Нідерландах місцеві бюджети на 80% формуються за рахунок державних трансфертів. У Бельгії, Великобританії на державні субсидії припадає близько 60% бюджетних доходів, у Німеччині та Данії - 45%, у Франції - 30%. Державні

трансферти органам місцевого самоврядування Європи надають у трьох формах: через перерозподіл податкових надходжень, шляхом спеціальних цільових субсидій (субвенцій) і дотацій загального значення. Їх види і цільове призначення різноманітні. Так, в Італії впроваджено близько 100 субсидій, у Великобританії - близько 50. Цільові субсидії виділяють під чітко визначені проекти і програми. Субвенції переважають в Італії та Німеччині, де їх використовують на фінансування поліції, виправних установ, економічної і соціальної інфраструктур. У скандинавських країнах вони передбачені програмою підтримки у сфері освіти та охорони здоров'я.

Муніципалітети, які намагаються зменшити фінансову залежність від державних органів, використовують субсидії загального призначення або дотації, які надають здебільшого для покриття дефіциту місцевого бюджету. Подібна система переважає у Франції, Великобританії, Бельгії та Німеччині.

Так, у Франції надходження до місцевих бюджетів із зовнішніх джерел (для бюджетів комун - 35%, департаментів - 42%) забезпечують державні дотації двох видів - загальні, що складаються з базової, вирівнювальної, компенсаційної й специфічної допомоги, та спеціальні. Крім того, центральний уряд виділяє місцевим бюджетам субвенції для поточних соціальних видатків і капітального будівництва. Так, у Нідерландах взагалі 85% місцевих бюджетів складають державні субсидії. У Данії після значного скорочення кількості муніципалітетів змінилися також і фінансові основи їх діяльності. Раніше держава прямо компенсувала місцевим органам значну частину видатків, нині ж діє система міжурядових грантів, спрямована на вирівнювання фінансового стану муніципалітетів, які отримали більшу свободу у виконанні власних функцій. Значним є також досвід ФРН, де доходи від платежів, внесків і податків недостатні для фінансування виконання комунальних задач. З цієї причини громади одержують від відповідної федеральної землі державні дотації в рамках розподілу доходів державного бюджету. У процесі розподілу доходів державного бюджету обов'язково дбають про те, щоб крім загального поліпшення фінансового стану громад вирівняти занадто великі розходження в

податкових надходженнях комун і щоб центральні громади, що надають послуги периферії, могли нести особливий тягар витрат. При цьому дотації виступають як компенсація недостатньої кількості податкових надходжень, а субвенції, у більшій частині, використовують на фінансування капіталовкладень.

Через спеціальні цільові субсидії органам місцевого самоврядування Європи вдається вирішувати деякі проблеми, хоча ці субсидії значною мірою обмежують їх свободу. Тому в Європейській хартії місцевого самоврядування [8] надається перевага загальним або генеральним субсидіям, хоч і цільові субсидії мають діяти, оскільки йдеться про питання рівноваги й пропорційності в загальному бюджеті місцевих влад.

Для України цікавий також позитивний європейський досвід розвитку комунального кредиту. У частині країн Європи доступ органів місцевого самоврядування до ринку позичкового капіталу вільний, не обмежений державою (Данія, Фінляндія, Німеччина, Італія, Нідерланди, Португалія, Швеція, Швейцарія). У Франції цей доступ майже вільний, в Австрії, Бельгії, Великобританії, Греції, Ірландії, Норвегії та Іспанії він можливий з дозволу держави. За рахунок позичок в європейських країнах формується значний осяг доходів місцевих бюджетів. Найвищий показник у Сан-Марино - 69% муніципальних доходів, Нідерландах - 19%, Бельгії -13%, на Кіпрі - 12%, у Чехії -11%, Іспанії, Франції - 10%.

Система комунального кредиту пов'язана з різноманітними формами запозичення ресурсів. Найбільш поширеним є облігаційний комунальний кредит. Органи місцевого самоврядування зарубіжних країн мають право випускати облігації муніципальної позики, які можна роз-поділити на три групи. Це генеральні боргові зобов'язання (або бездохідні облігації), які гарантуються бюджетними доходами та майном органу місцевого самоврядування, доходні облігації, необхідні для фінансування будівництва об'єктів інфраструктури, і облігації змішаного характеру, що не приносять доходів (погашення їх здійснюється за рахунок прибутків від діяльності

підприємств, створених шляхом запозичення ресурсів). Існує, крім того, значна кількість безоблігаційних форм муніципальних позик. Різновидом комунального кредиту є комунальний банківський кредит, який є важливим інститутом у системі місцевих фінансів, тому його наявність - це закономірність для локальних фінансових систем. Комунальний кредит, на відміну від державного, має виключно цільове призначення і виступає основним джерелом фінансування муніципальних та комунальних інвестиційних програм.

Окремої уваги заслуговують фінанси муніципальних підприємств та організація муніципальних платежів, тому європейський досвід функціонування даного виду фінансів корисний для нашої держави. Фінанси муніципальних підприємств в Європі є складовою частиною місцевих фінансових систем країн. Муніципальними підприємствами в зарубіжних країнах вважаються підприємства, які повністю належать органам місцевого самоврядування, і такі господарські товариства, частка в капіталі органів місцевого самоврядування яких перевищує 50% (корпоративна муніципальна власність). В Австрії муніципальні підприємства, які повністю перебувають у власності общин, функціонують у системі громадського транспорту, постачання води й електроенергії, каналізації та прибирання сміття, освоєння території та в інших сферах. У Данії, крім названих сфер, комунальні підприємства займаються продажем деревини з муніципальних лісів. Передбачено дві основні форми організації фінансів комунальних підприємств. Перша група підприємств веде власні фінансові баланси, має відокремлені від місцевого бюджету рахунки. Друга група підприємств не веде самостійних балансів, її рахунки об'єднано з рахунками місцевих бюджетів. Фінансове господарство таких підприємств виділено в так звані «приєднані бюджети».

У багатьох державах Західної Європи формування належної матеріальної основи місцевого самоврядування відбувається шляхом співробітництва між окремими комунами (кооперативний підхід); через укладання контрактних угод щодо надання послуг та спільної діяльності в певних галузях між різними

органами і рівнями влади. У Франції формами такого співробітництва є синдикати комун, які можуть мати однопрофільний (прибирання сміття та його переробка, водозабезпечення тощо) чи полі- профільний характер, та дистрикти. Останні здійснюють певний мінімум обов'язкових повноважень (управління житловими службами, протипожежними центрами тощо). Французьке законодавство передбачає також можливість формування міських об'єднань, які наділяються великим обсягом обов'язкових повноважень [8, с. 363]. Функціонування муніципального господарства забезпечують такі методи, як: пряме управління; муніципально-підрядна система; муніципально-орендна система; муніципальна концесія.

Підприємства прямого управління переважно не є юридичними особами і не можуть самостійно вирішувати питання найму або звільнення. Вони не мають власного бюджету (поточні видатки фіксуються в бюджеті органів місцевого самоврядування). Такі підприємства широко представлені у Франції, Бельгії, Нідерландах, Великобританії, Данії, Італії та інших країнах Західної Європи. Однак їх роль значно обмежено в ФРН, де вони можуть діяти лише у сфері експлуатації міських шляхів сполучення та дорожньому господарстві. Муніципальні підприємства прямого управління зі статусом юридичної особи в останні роки поширені у Франції, Португалії, Нідерландах, Іспанії, Італії у таких сферах, як водо-, газо- та електропостачання, прибирання побутового сміття, опалення, дорожні роботи та ін.

Підприємства муніципально-підрядної та муніципально-орендної систем існують у всіх країнах Західної Європи, де їх іменують підприємствами із делегованими повноваженнями. Делеговане управління передбачає передачу функцій управління муніципальними підприємствами фізичним та юридичним особам, що представляють як державні, так і приватні заклади. Воно може відбуватися у формі контракту і створення змішаних компаній, асоціацій або міжкомунальних утворень.

В умовах обмеженості ресурсів окремих органів місцевого самоврядування зростає значення змішаних компаній, що об'єднують

муніципальний та приватний капітал. Це уможливило контроль муніципальної влади над послугами громадського користування та забезпечує більш якісне та ефективне їх виконання. У Франції змішані компанії утворюються для благоустрою території, виконання промислових і торгових послуг. Муніципальна влада має незначну долю в капіталові такої компанії, але надає гарантії стосовно фінансування виконуваних нею робіт, що сприяє контролю за діяльністю компанії. В Бельгії акціонерами змішаних компаній є комуни та приватні підприємства, які займаються газо-, водо- та електропостачанням, переробкою побутових відходів, санітарним контролем.

У Західній Європі використовується ефективна практика передачі муніципальних підприємств асоціаціям споживачів. Ці асоціації підпорядковуються приватному праву, а тому їх фінансова діяльність не регламентується державними органами. Проте вони одержують субсидії муніципальної влади і тому контролюються регіональною рахунковою палатою. Органи місцевого самоврядування Європи одного чи різних рівнів мають право на створення об'єднаних муніципальних підприємств. У Франції вони підпорядковані державному праву, мають статус юридичної особи, їх бюджети відділені від місцевих бюджетів. Такі об'єднання створюються для благоустрою території, активізації урбанізації, організації роботи суспільного транспорту, водо-, газо- і електропостачання. Вони поширені в Бельгії, Іспанії, Португалії, Люксембурзі.

Житлово-комунальне господарство в Західній Європі взагалі займає особливе місце і є прибутковим бізнесом. У ФРН діяльність комунальних служб дотується. У Великобританії реформування житлово-комунальної сфери відбувалося в руслі квазіринкової реформи, спрямованої на зміну механізму надання місцевою владою послуг та активізацію конкуренції в цій сфері. У закордонній практиці набула значного поширення в різних формах міжмуніципальна господарська кооперація. Спільне будівництво й експлуатація господарських об'єктів, створення керуючих компаній особливо ефективно впроваджується в сферах, що вимагають великих інвестицій. Водночас

практика використання міжмуніципальної господарської кооперації за кордоном має і переваги, і недоліки. З одного боку, вона дозволяє ефективно і гнучко вирішувати визначені договором задачі. З іншого боку, виникають проблеми компетенції і відповідальності. Так, місцеві ради, що беруть участь у кооперації, мають менші можливості в управлінні спільним підприємством, ніж у випадку, якщо б підприємством керував сам муніципалітет [9, с. 371].

У країнах ЄС основним напрямком міжмуніципальної кооперації є спільне будівництво і утримання об'єктів, що обслуговують кілька сусідніх муніципалітетів. У цьому випадку створюються спеціальні округи по утриманню відповідних об'єктів, межі яких можуть не збігатися з межами муніципалітетів (шкільні, водогосподарські й інші). В Україні правова база для міжмуніципальної господарської кооперації відсутня, тому створення об'єднань на зразок Франції або Іспанії - ідея, варта уваги.

У Канаді муніципальні органи здійснюють діяльність в тих сферах, які можуть бути з великою ефективністю виконані під місцевим контролем. Вони розробляють місцеву політику, піклуються про зростання добробуту і соціального обслуговування населення своїх територій. Муніципальні ради у всіх провінціях здійснюють повноваження, видаючи ухвали, затверджуючи витрати і встановлюючи місцеві податки. Найбільш важкими і суперечливими в їх діяльності є дві проблеми: фінансова і землеустрій. Перша з них пов'язана з тим, що муніципальні власті поставлені законодавцем в достатньо жорсткі матеріальні межі. На відміну від федерального і провінційних урядів, яким дозволяється мати бюджетний дефіцит, муніципальні власті згідно із законом зобов'язані щорічно балансувати свої бюджети, не допускаючи дефіциту бюджету. Ця вимога зумовлює стан бюджету і порядок його складання: спочатку визначається передбачувана сума витрат, а потім встановлюється, яка частина бюджету поступить від неподаткових джерел, тобто субсидій від інших рівнів влади, різних платежів та інші. Частина доходів, що залишилася, повинна поступити за рахунок місцевих податків (головним чином, на нерухомість). За допомогою цієї частини доходів муніципальні власті можуть регулювати свою

залежність від центру, збільшуючи або зменшуючи ставку податку. Найбільш великою статтею витрат місцевих органів влади є витрати на фінансування початкової і середньої шкільної освіти (близько 40% всіх витрат). Провінційні власті додатково асигнують на ці цілі стільки ж засобів, скільки і наступна по величині стаття витрат (також досить стабільна) – витрати на транспорт і зв'язок (12%). Муніципалітети фінансують роботу міського суспільного транспорту, ремонт проїжджої частини в межах населених пунктів. В цілому ж будівництво і ремонт транспортних доріг (доріг, мостів і тому подібне) знаходиться у веденні провінційного і регіонального рівнів влади. Стабільними залишаються (в межах 8%) витрати на охорону правопорядку, безпеку населення і майна.

Для формування своїх бюджетів за місцевими органами влади Канади закріплені власні джерела фінансових надходжень: місцеві податки, неподаткові платежі за різного роду послуги (ліцензії, патенти і так далі), субсидії федерального і провінційних урядів. Основні види місцевих податків – податок на нерухоме майно, земельні ділянки, що знаходяться в особистій власності, житлові будинки, будівлі і споруди, а також використовуване для здобуття доходу устаткування. По тій меті, на яку він використовується, цей податок називається шкільним податком. Він є важливим джерелом фінансування освіти.

Отже, досвід розвинутих держав показує, що характерною особливістю низових територіальних одиниць є наявність достатньо розвинутої системи місцевого оподаткування з високим рівнем юридичної самостійності щодо введення місцевих податків і зборів, визначення порядку їх нарахування та стягнення. Відповідно до аналізу світового досвіду, можна зробити висновок, що системи фінансування органів муніципальної влади кожної країни мають власні особливі риси, сформовані в результаті дії багатьох факторів. Системи фінансування місцевих громад у світі різні, проте їх об'єднує спільна мета — забезпечення добробуту життя кожного громадянина, місцевого розвитку, а в результаті — і всієї держави. Зарубіжний досвід формування місцевих фінансів

має досить багато позитивних рис і заслуговує на увагу, проте в жодному разі не можливо повністю пристосовувати будь-яку зарубіжну систему до України. Більш ефективним буде розробка власної стратегії реформування місцевих бюджетів, яка враховуватиме національні інтереси, традиції місцевого самоврядування України та буде спрямована на її подальше вдосконалення, що потребує глибокого наукового підходу та детального вивчення.

Висновки до розділу 1

Головними суб'єктами таких відносин в Україні є територіальна громада та органи місцевого самоврядування, правовий статус яких закріплено в Конституції України [1], але процес визначення компетенції подібних суб'єктів у сфері місцевих фінансів ще триває.

На наш погляд, необхідно було б виділити основні форми впливу фінансів органів місцевого самоврядування на економіку та соціальну сферу держави взагалі.

По-перше, до фінансових систем органів місцевого самоврядування влади мобілізують значну частину валового внутрішнього продукту та здійснюють її розподіл і пере-розподіл. Таким чином, місцеві фінанси є інструментом муніципального регулювання економічного й соціального розвитку держави.

По-друге, місцеві фінанси є фіскальним інструментом, який забезпечує ресурсами органи місцевого самоврядування.

По-третє, фінанси місцевого самоврядування є інструментом забезпечення громадських послуг [2, с. 364]. Державні видатки на житлово-комунальне господарство майже повністю фінансуються з місцевих бюджетів.

По-четверте, місцеві фінанси є інструментом забезпечення економічного зростання, однією з форм соціально- економічного регулювання. Вплив фінансів органів місцевого самоврядування на економічне зростання в Європі здійснюється через капітальні витрати, через діяльність на ринках позичкового капіталу, нерухомості, землі, завдяки чому ці органи є значними інвесторами [3, с.617].

По-п'яте, форми впливу на економіку та соціальну сферу пов'язані з виконанням делегованих повноважень центральної влади. Отже, фінанси органів місцевого само-врядування є інструментом забезпечення частини функцій, які виконує держава, впливу на всі процеси в економіці та соціальній сфері держави. До того ж децентралізація державного управління в більшості розвинутих держав Європи значно підсилила фінансову самостійність органів місцевого самоврядування, основою підсилення яких стали місцеві бюджети.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ МАТЕРІАЛЬНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ОСНОВ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

2.1 Загальна характеристика місцевого самоврядування міста Тернопіль

Тернопільська міська рада виступає як представницький орган місцевого самоврядування, керуючись у своїй діяльності законами України та рядом нормативно-правових документів. На розгляд міської ради можуть бути винесені різноманітні питання, що відносяться до її компетенції.

Місто Тернопіль володіє статусом міста обласного значення, воно є обласним центром. В основі діяльності Тернопільської міської ради лежить задоволення інтересів громади, зокрема, забезпечення практичної реалізації гарантованих Конституцією України прав і свобод жителів міста, створення оптимальних умов для їх роботи, відпочинку та проживання, нарощування людського потенціалу, гарантування захисту гідності людини та можливості відстоювання нею своєї громадянської позиції. Також діяльність міської ради повинна сприяти створенню сприятливих умов для діяльності різноманітних суб'єктів господарювання, всіх органів управління, забезпечувати конкурентоздатність регіону, сприятливі умови для залучення інвестицій, налагодження ефективної співпраці з регіональними, національними та зарубіжними партнерами, практично втілювати поставлені стратегічні цілі розвитку м. Тернопіль.

Очолює місто Тернопіль міський голова – Надал Сергій Віталійович. Він наділений повноваженнями і гарантіями, якими володіють депутати міської ради. Схема управління діяльністю Тернопільської міської ради подана у додатку 1.

Для забезпечення всебічного розвитку громади Тернопільською міською радою необхідно досягати вирішення таких завдань:

- організація роботи ради на базі використання сучасних прогресивних методів муніципального управління;
- використання сучасних методик моніторингу існуючого стану розвитку міста та здійснення його прогнозування;
- здійснення ефективного стратегічного управління розвитком міста;
- покращення соціально-економічних умов проживання населення в усіх населених пунктах, що входять до складу територіальної громади, здійснення вирівнювання їх життєвого рівня;
- подальше зростання культурного та духовного рівня населення громади, розробка програм, спрямованих на покращення морально-етичного виховання дітей та молоді;
- реалізація заходів щодо підвищення рівня громадянської свідомості та активності жителів громади, створення сприятливих умов для їх залучення до процесів управління розвитком міста;
- розроблення заходів, спрямованих на зменшення можливих негативних впливів погіршення економічної ситуації на стан добробуту населення, зростання рівня його соціального захисту;
- покращення екологічної ситуації у населених пунктах, що входять до складу громади, що сприятиме значному зменшуванню захворюваності;
- формування розвинутої ринкової інфраструктури міста, здатної повноцінно виконувати покладені на неї функції;
- оптимізація системи управління об'єктами комунальної власності, пошук напрямів покращення їх використання на сучасному етапі розвитку та на перспективу;
- налагодження ефективного співробітництва з іншими органами державної та муніципальної влади в Україні та за кордоном, використання наявного позитивного досвіду проведення процесів децентралізації в територіальних громадах;
- участь міської ради у розробці та реалізації спільних проектів та програм;

- покращення інвестиційного клімату в регіоні, що сприятиме активізації залучення інвестицій у розвиток міста;
- зростання освітнього та наукового потенціалу працівників органів муніципального управління м. Тернопіль, вдосконалення системи надання ними послуг населенню, суб'єктам бізнесу та іншим особам.

2.2 Дослідження організації управління фінансово-матеріальною основою міста Тернополя

Структура рішень, які були підготовлені фінансовим управлінням на розгляд сесій міської ради у 2018 році, подана на рис. 2.1.

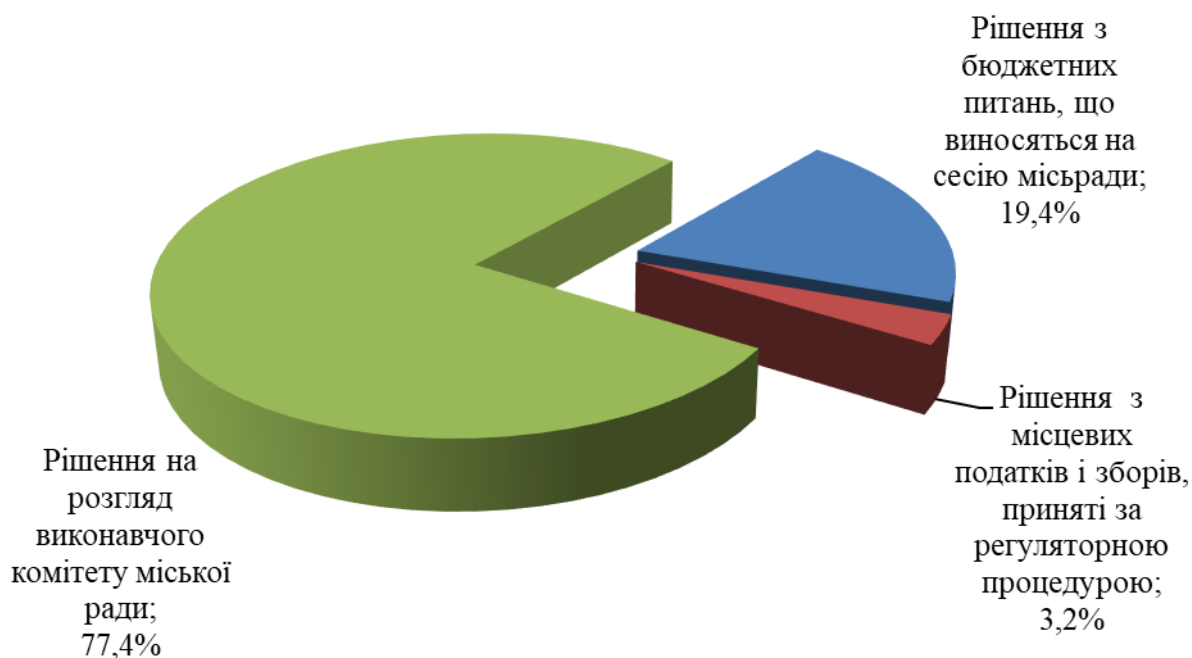


Рисунок 2.1 – Структура рішень, підготовлених фінансовим управлінням на розгляд сесій міської ради та її виконавчого комітету у 2018 році

Як видно з даних рис. 2.1, найбільша кількість рішень, які були підготовлених фінансовим управлінням Тернопільської міської ради у 2018 році, було спрямовано на розгляд виконавчого комітету міської ради (24 рішення, або 77,4%). На розгляд сесій міської ради підрозділом підготовлено 6 рішень, які стосуються бюджетних питань, що складає 19,4%. І, нарешті, 3,2% рішень стосувалися визначення ставок та пільг на місцеві податки і збори, що

прийняті за регуляторною процедурою (1 рішення).

Протягом досліджуваного періоду працівниками фінансового управління Тернопільської міської ради брали участь у проведенні форумів, а також спільному з Європейським інвестиційним банком проєкті «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України» та в проєкті «Створення механізму сталого фінансування термомодернізації бюджетних установ».

Показники роботи фінансового управління Тернопільської міської ради у 2018 році наведені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Показники роботи фінансового управління Тернопільської міської ради у 2018 році

Показники	Одиниці виміру	Значення показника
Кількість працівників управління	осіб	21
Фонд заробітної плати	тис. грн.	4052,1
в тому числі премія	тис. грн.	801,8
Відсоток зростання заробітної плати порівняно з попереднім роком	%	7,1
Кількість розглянутих звернень (за 11 місяців)	од.	1685
- в т.ч. депутатських	од.	18
Кількість осіб, прийнятих начальником управління на особистому прийомі громадян	осіб	22
Кількість проведених планових перевірок всього	перев.	35
з них:		
- щодо правильності складання кошторисів	перев.	15
- щодо використання коштів на харчування пільгових категорій дітей в ДНЗ м. Тернополя	перев.	1
- щодо наповнюваності дітей у цілодобових групах ДНЗ м. Тернополя	перев.	3

Продовження таблиці 2.1

- щодо правильності складання тарифікації педагогічного персоналу - 10	перев.	10
- щодо роботи гуртків у центрі творчості дітей та юнацтва	перев.	4
- щодо наповнюваності та зведення груп в дитячих дошкільних установах	перев.	2

Фінансове управління також виконує такі функції:

- здійснює розробку та реалізацію заходів, націлених на формування дохідної частини бюджету;

- стежить за дотриманням бюджетної дисципліни, проводить моніторинг всіх видів надходжень до міського бюджету – як податкових, так і неподаткових;

- забезпечує розподіл коштів та контролює використання запланованих видатків, здійснює фінансовий контроль за діяльністю бюджетних установ, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів муніципального бюджету;

- відстежує використання субвенцій населенню, виділених з державного бюджету на оплату житлово-комунальних послуг, соціальних виплат та ін.

У місті Тернопіль втілюється пілотний проект під назвою «Ініціатива «Відкритий бюджет». На сайті Тернопільської міської ради можна побачити інфографіку бюджету міста Тернополя на поточний рік. У розділі «Бюджет міста Тернополя» розміщені: актуальна редакція бюджету Тернопільської міської територіальної громади на 2019 рік, зміни до бюджету Тернопільської міської територіальної громади на поточний рік, інформація щодо динаміки та стану виконання бюджету міста Тернополя за 2019 рік (щотижнево, щомісячно, щоквартально) та за попередні роки, дані щодо виконання видаткової частини м. Тернопіль (щомісячно за поточний рік та за попередні періоди), бюджетний регламент Тернопільської міської ради та інша інформація. Отже, жителі міста можуть вільно отримати доступ до інформації стосовно формування та

використання фінансових ресурсів громади м. Тернопіль, а також внести свої пропозиції щодо напрямів їх покращення, зокрема, використавши при цьому адресу електронної пошти ради. Також на офіційному сайті міської ради висвітлено інформацію щодо порядку формування громадського бюджету Тернополя, стан реалізації проектів-переможців Громадського бюджету за поточний рік (щомісячно) та попередні роки, дані щодо головних розпорядників бюджетних коштів (управлінь, відділів міської ради) тощо.

2.3 Аналіз дохідної частини бюджету міста Тернополя

Бюджет м. Тернопіль є головним фінансовим документом даної територіальної громади, до якого повинні бути включені всі кошти і видатки, що здійснюються на даному рівні самоврядування. Через систему міського бюджету знаходить своє практичне втілення така одна з найважливіших вимог сучасного врядування як забезпечення прозорості та ефективності управління фінансовими ресурсами територіальної громади.

Проведемо дослідження дохідної частини бюджету Тернополя за останні минулі три роки. У 2016 році вона становила 1729,5 млн. грн., у 2017 р. - 2341,0 млн. грн., а у 2018 р. - 2450,7 млн. грн. Отже, у 2017 році порівняно з попереднім спостерігався приріст доходів міста на суму 611,5 млн. грн. (тобто на 35,4%), а у 2018 році порівняно з 2017 роком - на 109,7 млн. грн. (на 4,7%).

На рис. 2.2 показано динаміку складових доходів бюджету міста Тернополя за 2016 - 2018 роки.

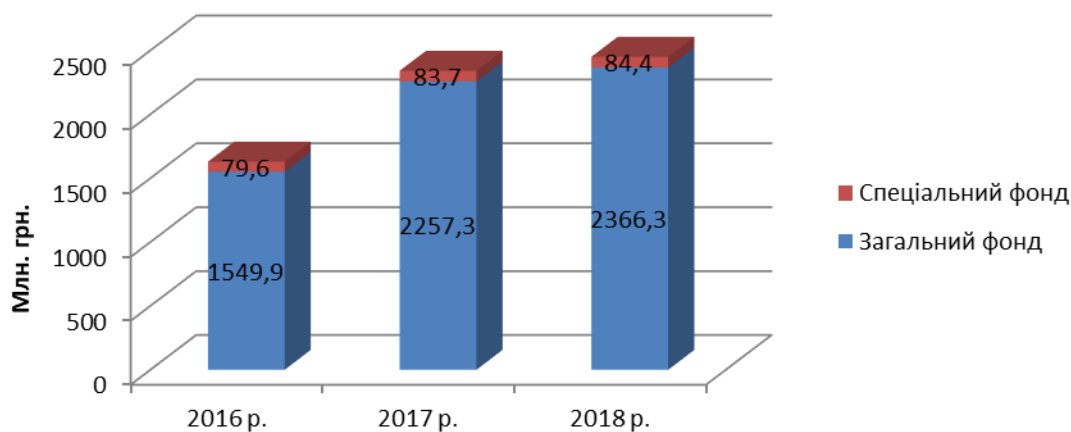


Рисунок 2.2 - Динаміка доходів загального та спеціального фондів бюджету міста Тернополя за 2016 - 2018 роки

Аналізуючи дані рис. 2.2, приходимо до висновку, що протягом 2016-2018 років спостерігалось збільшення сум як загального, так і спеціального фонду дохідної частини бюджету міста. Так, у 2017 році приріст доходів загального фонду м. Тернопіль становив 707,4 млн. грн., або 45,6% від суми попереднього року. У 2018 році спостерігалось подальше зростання доходів загального фонду, що дорівнювало порівняно з аналогічним періодом минулого року 109,0 млн. грн., або 4,8%, тобто сума і темп приросту значно знизилися. Що стосується зміни величини доходів спеціального фонду бюджету міста у 2017 році порівняно з минулим роком, то його збільшення в абсолютному вимірі складало 4,1 тис. грн., у відносному - 5,2%, а у 2018 році порівняно з попереднім – відповідно 0,7 млн. грн. та 0,1%. Отже, темпи зростання сум загального та спеціального фонду бюджету м. Тернопіль були нерівномірними у досліджуваному періоді.

Аналізування виконання плану формування доходів міста за 2017 рік засвідчило, що фактичні надходження до бюджету за цей період становили 2341 млн. грн., що на 20,7 млн. грн., або на 0,9% більше за планову величину доходів (2320,2 млн. грн.). При цьому перевиконання плану власних доходів становило 27,2 млн. грн., або 0,5% (планове значення – 1095,7 млн. грн., фактичне – 1123,0 млн. грн.). При цьому м. Тернопіль одержало власних

надходжень до бюджету у 2017 році на 280,0 млн. грн., або на 33,2% більше порівняно з 2016 роком. На рис. 2.3 наведено планові та фактичні доходи бюджету м. Тернопіль у 2018 році.

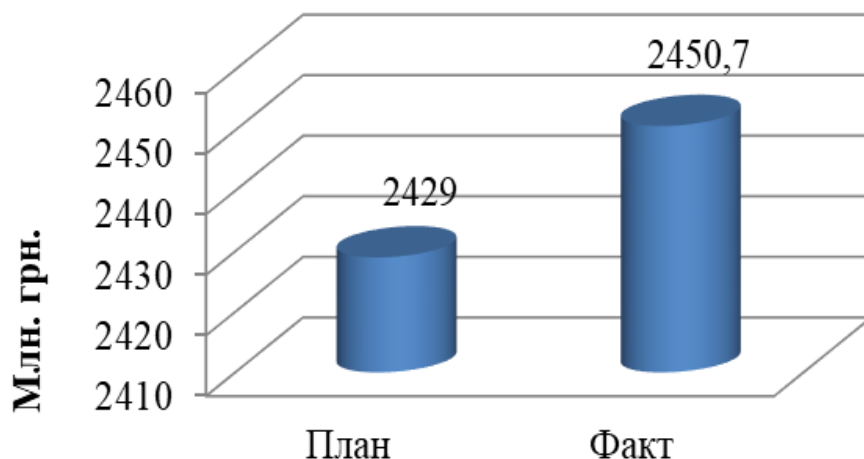


Рисунок 2.3 – Планові та фактичні доходи бюджету м. Тернопіль у 2018 році

Підводячи підсумки виконання плану дохідної частини бюджету міста за 2018 рік, можна відмітити, що за цей період при плані 2429,0 млн. грн. надходження до міського бюджету становили 2450,7 млн. грн., тобто відсоток перевиконання плану формування доходів бюджету м. Тернопіль дорівнював 0,9%. Зазначимо, що при плановій величині власних доходів бюджету у сумі 1034,4 млн. грн. було сформовано фактичних власних доходів 1044,2 млн. грн., тобто на 0,9% більше. Порівняно з 2017 роком містом було одержано власних доходів на 280,4 млн. грн. більше, що становить 36,7%.

На рис. 2.4 показано структуру доходів бюджету міста Тернополя у 2017 році за їх джерелами.

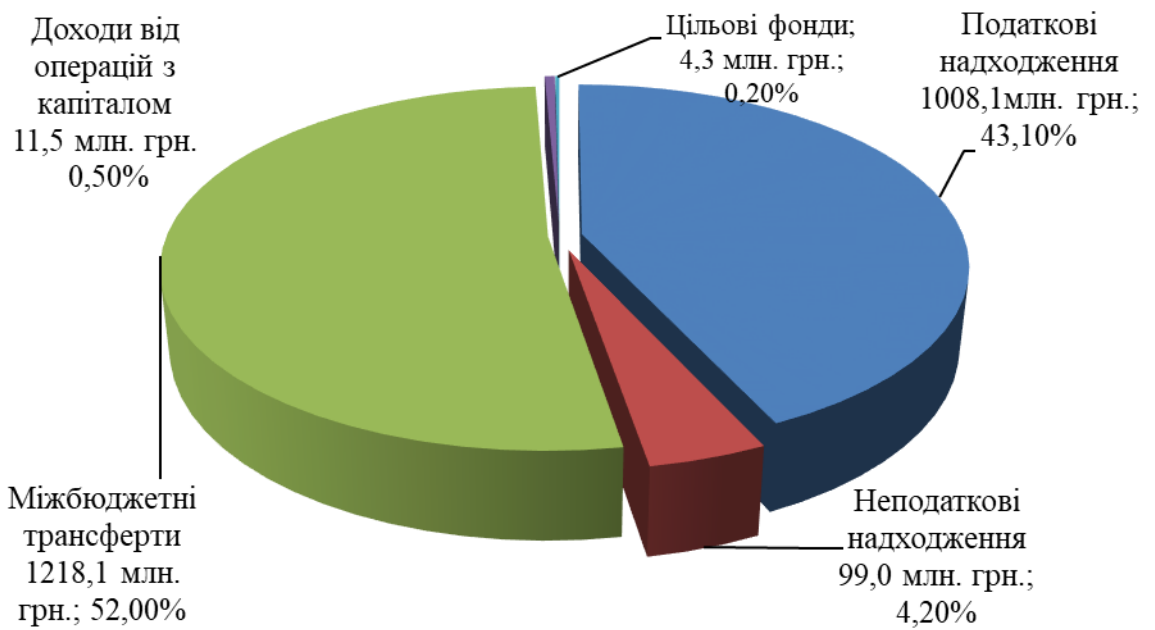


Рисунок 2.4 – Структура доходів бюджету міста Тернополя у 2017 році за джерелами формування

Як показують дані рис. 2.4, у структурі доходів бюджету міста Тернополя у 2017 році найбільшу вагу займали міжбюджетні трансфери, частка яких у загальній структурі була рівна 52,0%. Отже, однією з важливих складових доходів бюджету міста є надходження коштів від інших бюджетів. Зокрема, у 2017 році було одержано освітню субвенцію з державного бюджету в сумі 277,6 млн. грн., медичну субвенцію з державного бюджету – 179,5 млн. грн. За цей же період було забезпечене надходження трансфертів з державного бюджету на соціальні цілі (виплату допомоги сім'ям з дітьми, на надання пільг та житлових субсидій, тощо) у сумі 743,9 млн. грн.

Значні суми надходжень до бюджету у 2017 році також були залучені за рахунок сплачених податків, вагова частка у структурі доходів яких дорівнювала 43,1%. Неподаткові надходження склали 4,2% у загальній сумі доходів бюджету. Частки доходів від операцій з капіталом та за рахунок цільових фондів у загальній структурі були незначними – відповідно 0,5% та 0,2%. Структура дохідної частини бюджету міста Тернополя у 2018 році за джерелами його формування зображена на рис. 2.5.

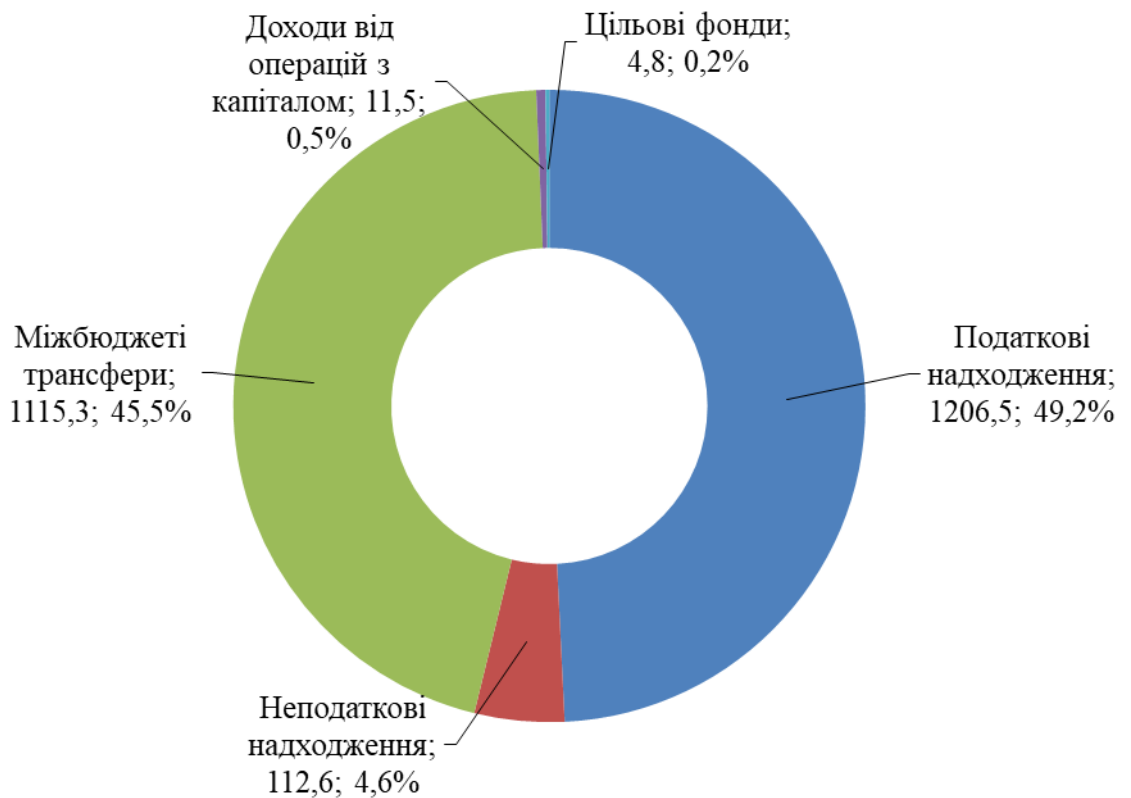


Рисунок 2.5 – Структура дохідної частини бюджету міста Тернополя у 2018 році за джерелами її формування, млн. грн.

Порівнюючи дані рис. 2.4, та 2.5, можемо зробити наступні висновки. На відміну від попереднього року, найбільша частка доходів бюджету міста Тернополя у 2018 році була сформована за рахунок податкових надходжень, що дало можливість наповнити річний бюджет на 49,2%, або на 1206,5 млн. грн. Друге місце за часткою у загальній структурі бюджету міста займали міжбюджетні трансфери – 45,5%, або 1115,3 млн. грн. Частка неподаткових надходжень порівняно з 2017 роком незначно зросла і складала 4,6 млн. грн., або 112,6 млн. грн. Питома вага інших джерел (доходи від операцій з капіталом та цільових фондів) практично залишилась на тому ж рівні.

Розглянемо детальніше структуру формування дохідної частини бюджету міста Тернополя за 2018 рік за видами фондів – загального та спеціального (рис. 2.6).

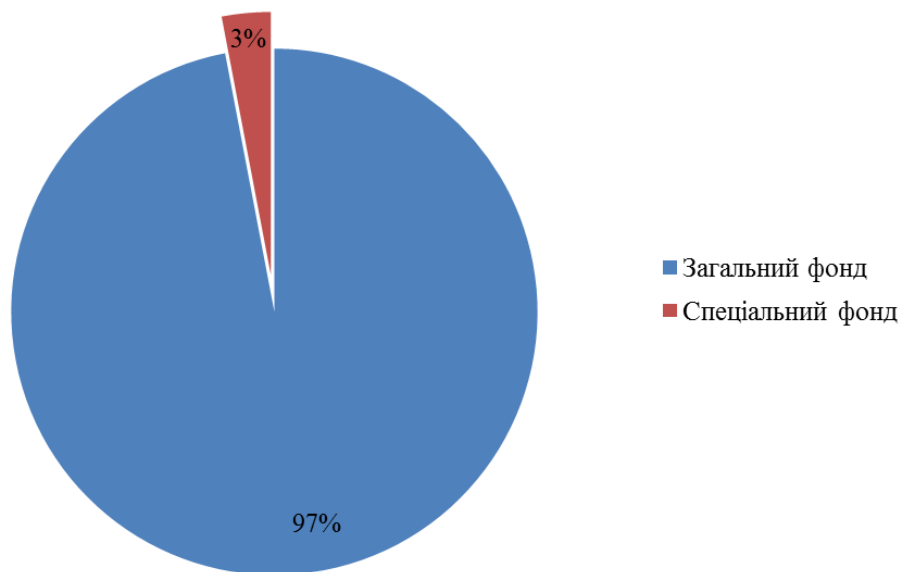


Рисунок 2.6 — Структура дохідної частини бюджету міста Тернополя за 2018 рік за видами фондів, млн. грн.

Як бачимо з рис. 2.6, в 2018 році загальний фонд становив приблизно 97% від дохідної частини бюджету міста, а спеціальний – 3%.

Графічно проілюстрована динаміка власних доходів загального фонду бюджету міста Тернополя за 2016-2018 роки відображена на рис. 2.7.

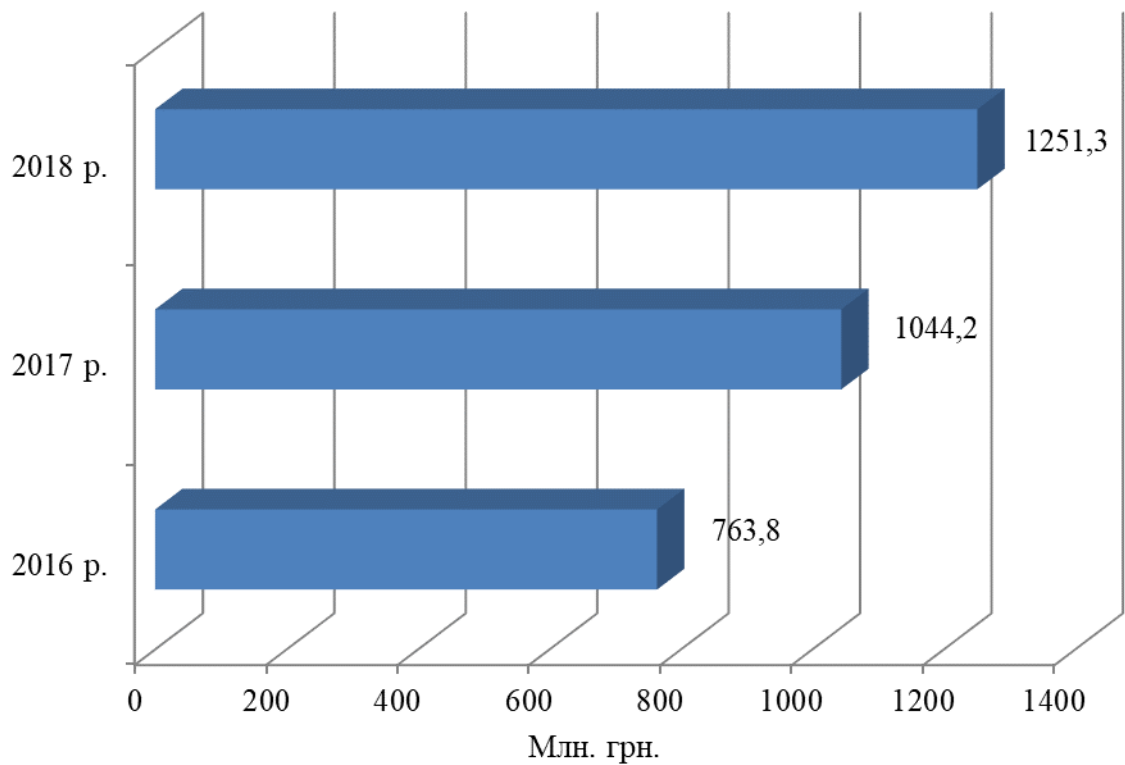


Рисунок 2.7 — Динаміка власних доходів загального фонду бюджету міста Тернополя за 2016-2018 роки

З даних рис. 2.7 можна зробити висновок про стабільне і суттєве збільшення величини власних доходів загального фонду бюджету міста Тернополя протягом досліджуваного періоду. Так, приріст даних доходів у 2017 році порівняно з 2016 роком становив 280,4 млн. грн., або 36,7%, а у 2018 році порівняно з попереднім – 207,1 млн. грн., або 19,8%, тобто темпи приросту за останній минулий рік знизилися. План власних доходів загального фонду бюджету міста Тернополя у за останній досліджуваний період був перевиконаний на 11,6 млн. грн., або на 0,9%. У 2018 році джерела доходу загального фонду бюджету поповнилися новим видом - платою за встановлення земельного сервіту, надходження якої з початку року склали 106,9 тис. грн.

Детальнішу інформацію щодо структури бюджету м. Тернополя в сфері його власних доходів за 2018 рік можна простежити за даними рис. 2.8.

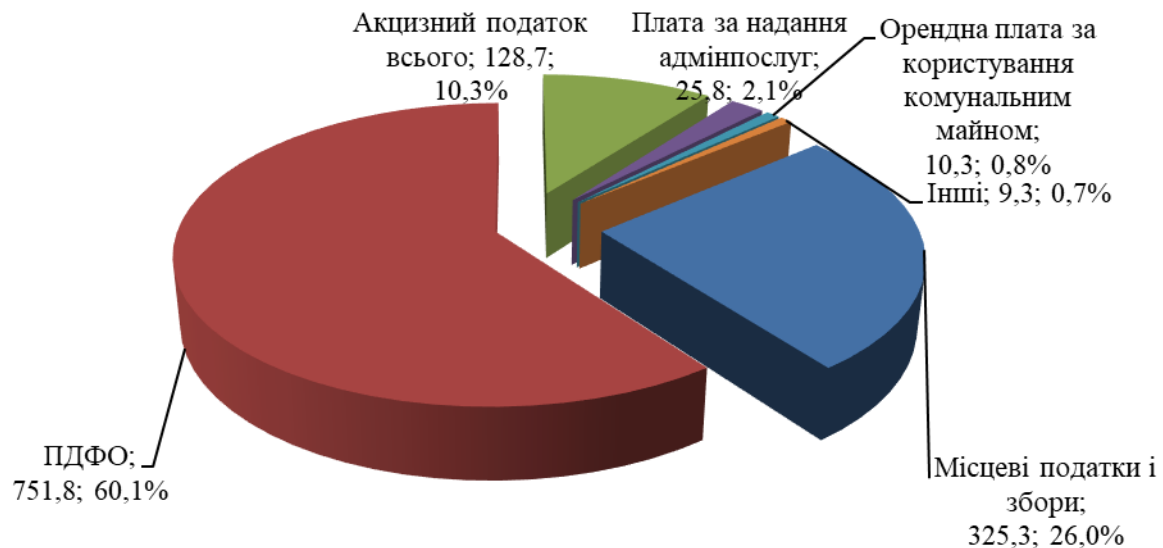


Рисунок 2.8 — Структура власних доходів загального фонду міста Тернополя у 2018 р., млн. грн.

Загальна сума власних доходів міста у 2018 році становила 1251,3 млн. грн. Як видно з рис. 2.8, основну частину доходів складав податок на доходи фізичних осіб, що становило 60,1% від усіх власних надходжень і в грошовому еквіваленті дорівнювало 751,9 млн. грн. Сума місцевих податків і зборів складала 325,3 млн. грн. (26,0%), акцизного податку — 128,7 млн. грн. (10,3%). Серед решти джерел власних доходів загального фонду міста Тернополя, які у 2018 році займали менш вагомий його частку, можна виділити: плату за надання адмінпослуг (25,8 млн. грн., або 2,1% у структурі), орендну плату за користування комунальним майном (10,3 млн. грн., або 0,8%) та інші (9,3 млн. грн. або 0,7%).

Однією з важливим складових податкових надходжень до міського бюджету є місцеві податки і збори. Міська рада відповідно до прийнятої у нашій країні законодавчої бази має можливість самостійно встановлювати та скасовувати ці види платежів.

На рисунку 2.9 показано динаміку місцевих податків, що надійшли до загального фонду міста Тернополя за 2016-2018 роки.

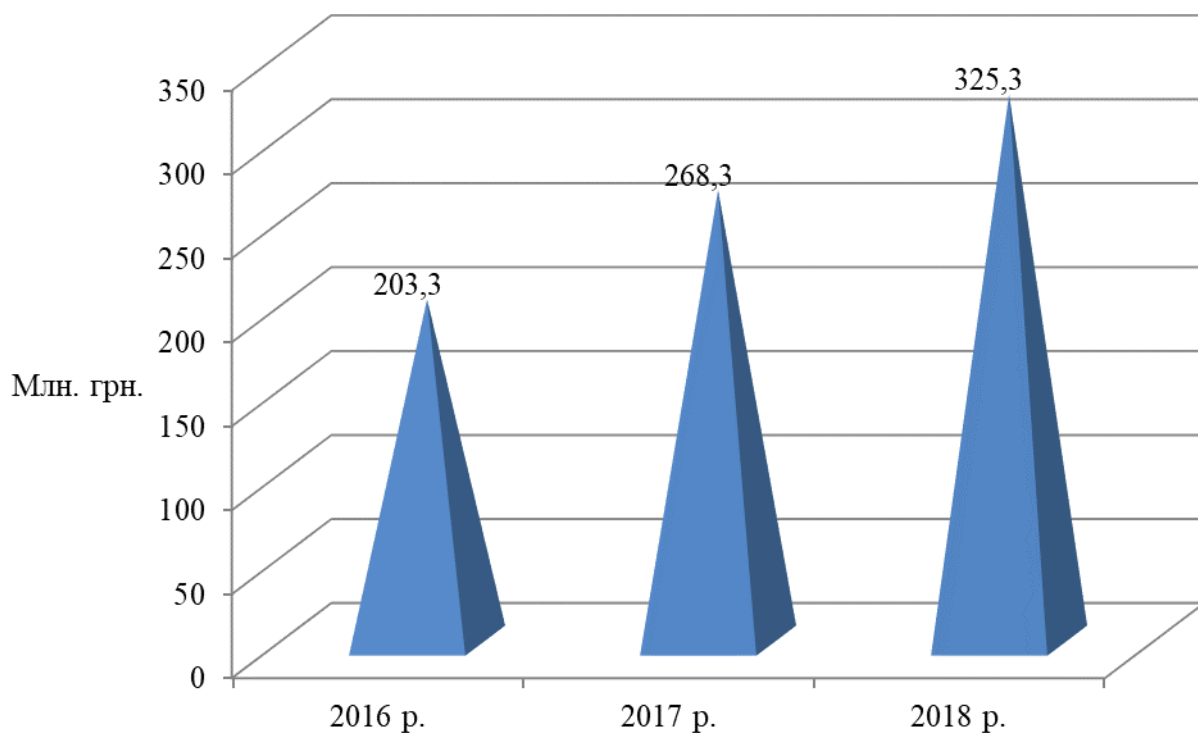


Рисунок 2.9— Динаміка місцевих податків, що надійшли до загального фонду бюджету міста Тернополя за 2016-2018 роки

Таблиця 2.2 містить дані аналізування виконання плану податкових надходжень до загального фонду бюджету м. Тернополя у 2018 році.

Таблиця 2.2 – Виконання плану податкових надходжень до загального фонду бюджету м. Тернополя за 2018 рік, тис. грн.

Види податків і зборів	План, тис. грн	Факт, тис. грн.	Виконання плану, %
1. Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	711701,3	752292,9	105,7
- Податок та збір на доходи фізичних осіб	711101,3	751929,6	105,7
- Податок на прибуток підприємств	600,0	363,2	60,5
2. Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	0,0	3,6	x

Продовження таблиці 2.2

3. Внутрішні податки на товари та послуги	149243,2	128702,8	86,2
- Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (пальне)	11000,0	11507,1	104,6
- Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (пальне)	52913,2	47190,9	89,2
- Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів	85330,0	70004,8	82,0
- Місцеві податки і збори, нараховані до 1 січня 2011 року (збір за видачу ордера на квартиру)	0,0	1,2	x
4. Місцеві податки і збори	338419,5	325297,9	96,1
а) Місцеві податки	336405,5	323439,3	96,1
Податок на майно:	127631,0	123330,8	96,6
- Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	36035,0	38921,9	108,0
- Плата за землю	89316,0	82382,1	92,2
- Транспортний податок	2280,0	2026,8	88,9
Єдиний податок	208774,5	200108,6	95,8
б) Місцеві збори	2014,0	1858,6	92,3
- Збір за місця для паркування транспортних засобів	1900,0	1654,3	87,1
- Туристичний збір	114,0	204,1	179,0
- Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, що справлявся до 1.01. 2015 року	0,0	0,2	x
Всього податкових надходжень	1199364,0	1206298,4	100,6

Як свідчать дані табл. 2.2, у 2018 році фактична сума податкових надходжень до загального фонду бюджету м. Тернополя перевищувала плановий показник на 6934,4 тис. грн., або на 0,6%. При цьому найвищий відсоток виконання плану був характерний для сплаченого туристичного збору, причому темпи перевищення його фактичного значення за планову величину становили 1,79 рази. Також перевиконання плану було досягнуто по таких видах податків:

- податок та збір на доходи фізичних осіб (на 40828,3 тис. грн., або на 5,7%);
- акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів, а саме пального (на 507,1 тис. грн., або на 4,5%);
- податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (на 2886,9 тис. грн., або на 8,0%).

По решті видів податкових надходжень у 2018 році план був недовиконаний, що потребує більш детальної уваги до цього питання Тернопільської міськради.

З даних табл. 2.2 також можемо зробити висновок, що основними джерелами податкових надходжень до загального фонду бюджету м. Тернополя за 2018 рік виступали:

- податок на доходи фізичних осіб, абсолютна сума якого складала 751,9 млн. грн., а частка у загальній структурі податкових надходжень - 62,3%;
- єдиний податок, якого надійшло до міського бюджету 200,1 млн. грн., що становить близько 16,6% від загальної суми податкових надходжень;
- акцизні податки, надходження від яких були рівні 128,7 млн. грн., а частка у структурі податкових надходжень загального фонду – 10,7%;
- плата за землю (сума – 82,4 млн. грн., а питома вага –7,0%).

Частка решти податків у загальній сумі податкових надходжень до загального фонду бюджету м. Тернополя за 2018 рік складало лише 3,4%.

Щодо податкових надходжень до спеціального фонду бюджету міста Тернопіль, то їх сума у 2018 році дорівнювала 222,8 тис. грн., що на 5,8 тис.

грн., або на 2,7% більше за рівень плану. Майже повністю ці надходження були сформовані за рахунок сплати екологічного податку. Сума збору за забруднення навколишнього природного середовища були незначною (лише 0,04 тис. грн.). До спеціального фонду дохідної частини бюджету міста загалом у 2018 році надійшло 84,4 млн. грн., завдяки чому план був перевиконаний на 17,3%.

2.4 Аналіз видаткової частини бюджету міста Тернополя

Процеси децентралізації влади дають можливість за рахунок зростання доходів місцевого бюджету збільшити його видатки, завдяки чому стає реальним реалізація перспективних напрямів розвитку Тернополя, зростання можливостей реальної участі громади у цьому процесі, розширення шляхів вирішення першочергових питань задоволення потреб громади. В основі цілей використання міського бюджету повинні стояти не лише завдання розвитку міста і його інфраструктури в цілому, а й зростання добробуту кожного з його жителів, покращення рівня їх духовного, соціального, культурного розвитку. Розподіл видатків відображає спрямування коштів за пріоритетними напрямками й націлений на розвиток тих галузей та сфер потреб, що на даному етапі є найбільш важливими і необхідними. На рисунку 2.10 графічно відображено дані про видатки бюджету міста Тернополя за 2016 - 2018 роки.

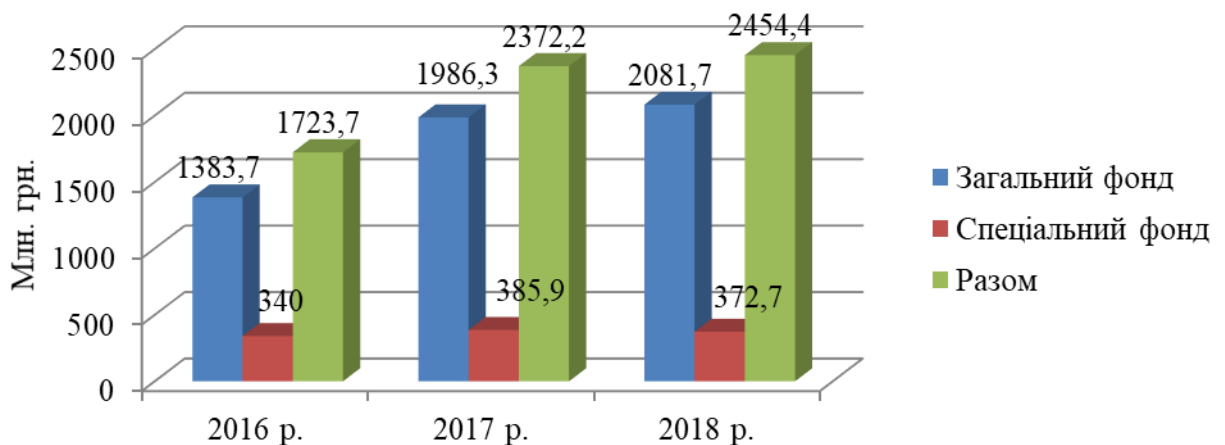


Рисунок 2.10 – Динаміка видатків бюджету м. Тернополя у 2016-2018

роках

З даних рис. 2.10 можемо зробити висновок, що фактичні видатки бюджету міста Тернополя у 2016-2018 роках стабільно зростали. Так, у 2017 році їх величина зросла на 648,5 млн. грн., або на 37,6%, а у 2018 році – на 82,2 млн. грн., або на 3,5%. Збільшення бюджетних видатків у 2017 році було зумовлене зростанням як величини загального фонду (на 602,6 млн. грн., або на 43,6%), так і спеціального фонду (на 45,9 млн. грн., або на 13,5%). У 2018 році ріст видатків міста порівняно з попереднім роком складав 82,2 млн. грн., або 3,5%. При цьому сума видатків загального фонду виросла на 95,4 млн. грн., або на 4,8%, а видатки спеціального фонду, навпаки, зменшилися – на 13,2 млн. грн., або на 3,4%.

Аналітичні дані щодо фактичного виконання видаткової частини бюджету м. Тернополя у 2016-2018 роках подано у табл. 2.3.

Таблиця 2.3 - Фактичне виконання видаткової частини бюджету м. Тернополя у 2016-2018 роках, млн. грн.

Назва фонду	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відсоток зростання	
				2017 р. порівняно з 2016 р.	2018 р. порівняно з 2017 р.
Загальний фонд	1383,7	1986,3	2081,7	143,6	104,8
Спеціальний фонд	340,0	385,9	372,7	113,5	96,6
Разом	1723,7	2372,2	2454,4	137,6	103,5

Вище відмічені процеси нерівномірності темпів зростання видатків загального та спеціального фондів протягом 2016-2018 років призвели до певних змін у структурі видаткової частини бюджету м. Тернопіль. Так, якщо у 2016 році частка загального фонду становила 80,3%, а спеціального – 19,7%, то

у 2017 році досліджувані показники склали відповідно 83,7% та 16,3%, а у 2018 році - 84,8% та 15,2%. Отже, частка загального фонду протягом 2015-2016 років стабільно зростала, а спеціального – зменшувалася.

На рис. 2.11 графічно зображено структуру видаткової частини бюджету міста Тернопіль за 2018 рік.

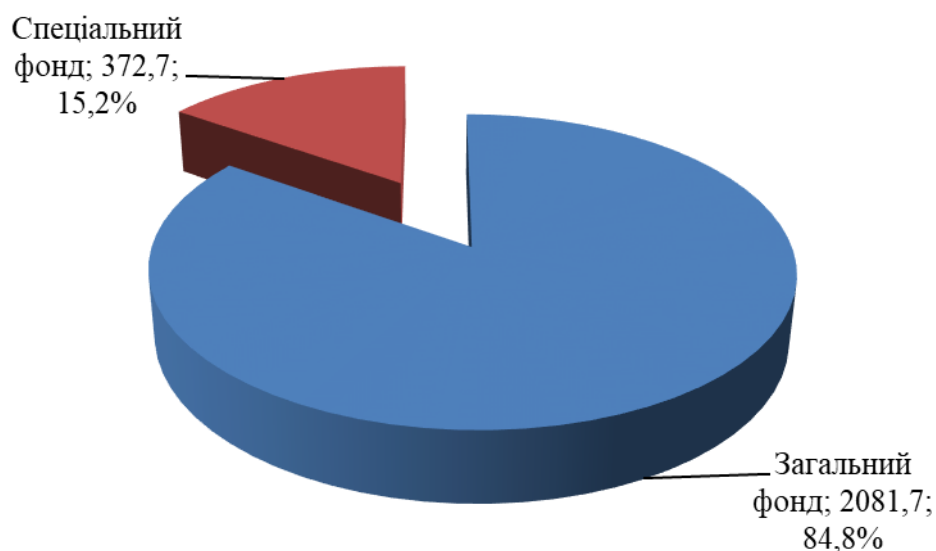


Рисунок 2.7 — Структура видатків бюджету міста Тернополя за 2018 рік, за видами фондів, млн. грн.

Завдяки надходженню коштів до міського бюджету у 2017 році було досягнуто виконання плану видаткової частини бюджету на 98,1 відсотків.

У результаті надходжень коштів до міського бюджету у 2017 році, зокрема, було проведено фінансування таких важливих сфер життєдіяльності міста як:

- соціальний захист населення – 806,1 тис. грн., або 34,9%;
- закладів освіти – 709,9 млн. грн., що складає 29,9% загальної суми видатків бюджету;
- житлово-комунального господарства - 262,1 тис. грн., або 11,0%;
- охорони здоров'я – 250,2 млн. грн., або 10,5% всіх видатків;
- закладів культури - 64,1 млн. грн., або 2,7%.

У 2018 році виконання плану всіх видатків бюджету дорівнювало 98,6%,

у тому числі по загальному фонду – 99,4%, а по спеціальному – 94,3%. Зокрема, за результатами роботи у звітному році план видатків загального фонду бюджету м. Тернополя був виконаний на 99,4%. Зокрема, виконання видатків загального фонду бюджету міста за окремими видами функціональних призначень було здійснене наступним чином:

- на потреби забезпечення державного управління спрямовано 104,2 млн. грн., що складає 97,4 відсотка до суми уточненого планового завдання;

- на освіту фактично використано 766,8 млн. грн., що становить 99,5% від плану;

- на охорону здоров'я – 268,2 млн. грн., що дорівнює 99,6% до річних призначень;

- на культуру і мистецтво – 36,4 млн. грн., що складає 98,4 відсотка від планового завдання;

- на соціальний захист та соціальне забезпечення – 674,6 млн. грн., що становить 99,8% від суми уточненого плану;

- на фізичну культуру і спорт – 32,9 млн. грн., що дорівнює 99,6 відсотка до планового завдання;

- на житлово-комунальне господарство було виділено 127,7 млн. грн., що складає 98,8% до рівня планового значення;

- на економічну діяльність спрямовано 20,5 млн. грн., що дорівнює 99,8% від плану.

- інші видатки (без трансфертів) у 2018 році становили 0,5 млн. грн., що зумовило виконання плану по цій статті у повному обсязі (100%).

Міжбюджетні трансферти у 2018 році становили 49,7 млн. грн., або 98,8% від планового значення.

На рисунку 2.12 показано структуру видаткової частини бюджету міста Тернополя за 2017 рік. Як видно з цього рисунку, найбільша частка видатків загального фонду Тернопільської міської ради у 2017 році була спрямована на цілі соціального захисту та соціального забезпечення – 40,6%. Їх величина у грошовому вираженні становила приблизно 806,0 млн. грн., що на 244,6 млн.

грн. більше, ніж у попередньому році, а темпи приросту даних видатків за вказаний період склали 43,6%. Така динаміка даної статті витрат свідчить про посилення уваги місцевої влади до потреб соціальної захищеності жителів міста.

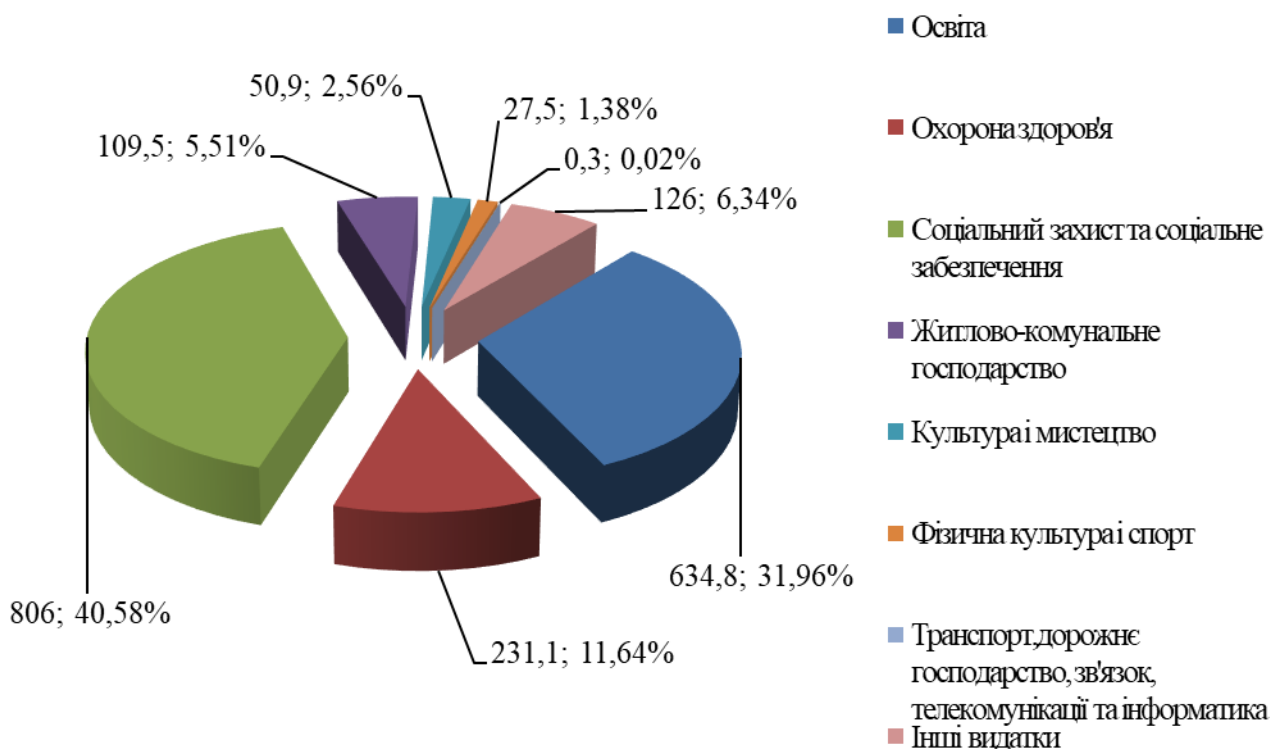


Рисунок 2.12 — Структура видатків загального фонду міста Тернополя за функціональним призначенням коштів у 2017 році, млн. грн.

На утримання закладів освіти та проведення заходів в освітній сфері у 2017 році було здійснено 32,0% загального обсягу здійснених видатків спеціального фонду. Сума використаних коштів на потреби освітньої галузі міста при цьому становила 634,9 млн. грн., що на 207,2 млн. грн., або на 48,5% більше, ніж у 2016 році. Отже, міська влада розглядає розвиток освіти як важливу складову життя міста.

На забезпечення розвитку сфери охорони здоров'я було спрямовано 231,1 млн. грн., або 11,6% коштів, при цьому абсолютне відхилення використаних грошей на дану галузь у 2017 році збільшилось порівняно з рівнем попереднього року на 67,1 млн. грн., або на 40,9%. На потреби житлово-

комунального господарства міста у 2017 році було використано 109,5 млн. грн., або 5,5%. Абсолютна сума даних видатків порівняно з попереднім роком збільшилася на 38,0 млн. грн., або на 53,1%. Розвиток культури і мистецтва у 2017 році був забезпечений використанням коштів у сумі 50,9 млн. грн. (2,6% від суми видатків загального фонду бюджету м. Тернопіль), що на 15,9 млн. грн., або на 45,2% більше, ніж за попередній рік. Видатки на фізичну культуру та спорт у 2017 році дорівнювали 27,5 млн. грн., або 1,4% всіх видатків загального фонду бюджету, а порівняно з 2016 роком їх приріст становив 9,8 млн. грн., або 55,1%. Видатки на транспорт, дорожнє господарство, зв'язок, телекомунікації, інформатику становили 300 тис. грн., що у менше 1% суми видатків загального фонду міста Тернополя.

Структура видатків загального фонду бюджету м. Тернопіль за напрямками використання коштів зображена на рис. 2.13.

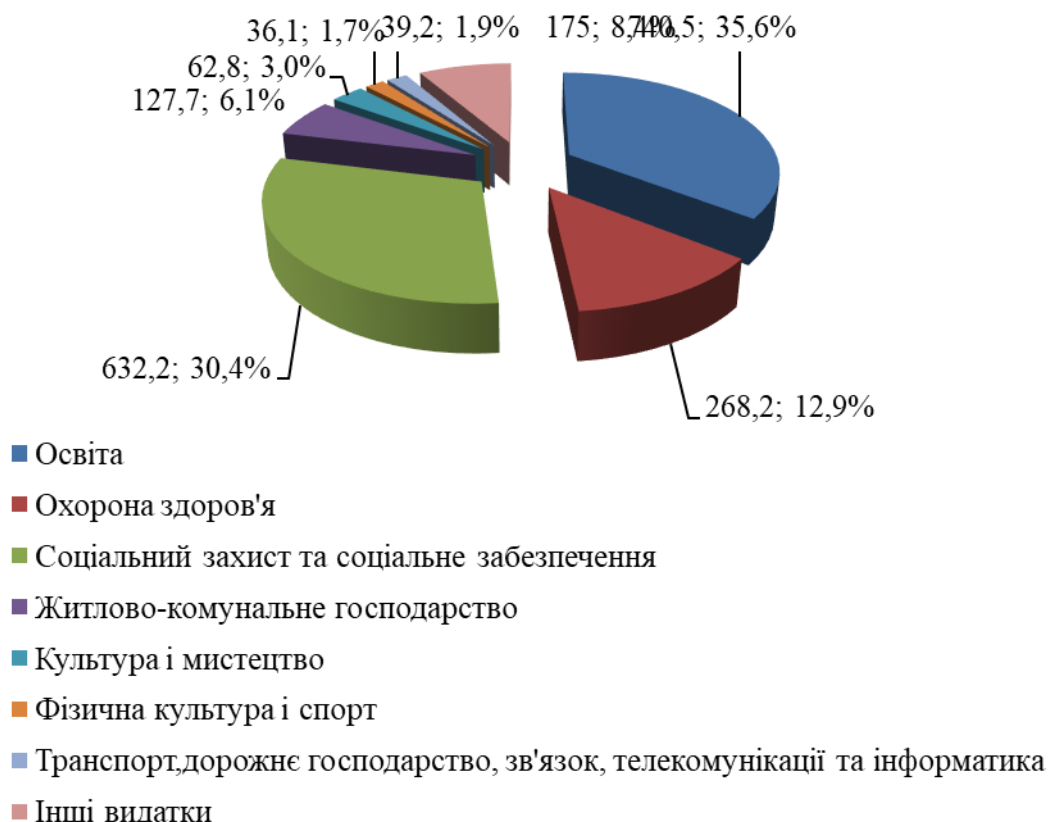


Рисунок 2.13 – Структура видатків загального фонду бюджету міста Тернопіль за напрямками використання коштів у 2018 році

З даних рисунку 2.13 можна простежити, що у 2018 році видатки

бюджету міста із загального фонду (загальна сума яких становила 2081,7 млн. грн.) розподілялись наступним чином. Найбільша сума витрат була спрямована на соціальний захист і соціальне забезпечення населення – 632,2 млн. грн., або 30,4% видатків загального фонду. Проте порівняно з 2017 роком спостерігалось значне скорочення як суми використаних коштів на дані цілі (на 173,8 млн. грн., або на 21,6%), так і зменшення частки у структурі на 10,2% (яка у 2017 році була рівною 40,6%). Це було спричинено змінами правил та посиленням контролю при наданні субсидій населенню щодо оплати комунальних послуг, а також динамікою наданих соціальних пільг.

Управління освіти і науки для фінансування відповідних потреб міста Тернополя отримало у 2018 році 740,5 млн. грн., що у структурі видатків загального фонду становило 35,6%. Абсолютна сума даних видатків на 105,7 млн. грн., або на 16,6% більша, ніж у 2017 році. При цьому також спостерігалось порівняно з попереднім роком зростання частки використаних коштів на освіту у структурі видатків загального фонду на 3,6%.

На охорону здоров'я та медичне забезпечення жителів міста у 2018 році було використано 268,2 млн. грн., або 12,9% коштів загального фонду бюджету міста. Порівнюючи ці дані з рівнем 2017 року, можна зробити висновок щодо збільшення суми витрат на дану сферу на 37,1 млн. грн., або на 16,1% більше, ніж роком раніше. Частка витрат на забезпечення потреб охорони здоров'я та розвиток медицини при цьому зріс порівняно з попереднім роком на 1,3%.

Отже, можна стверджувати, у 2016-2018 роках відбулися певні зміни у функціональній структурі видатків загального бюджету м. Тернополя.

Розглянемо структуру видатків спеціального фонду міста Тернополя за напрямками використання коштів за 2017 рік. Можна констатувати, що переважаюча частка належала видаткам, спрямованим на потреби житлово-комунального господарства - 152,5 млн. грн., (39,5% від видатків спецфонду). Порівнюючи ці дані з рівнем 2016 року, робимо висновок щодо зростання значення суми вище згаданих видатків порівняно з попереднім роком на 7,1 млн. грн., або на 4,9%.

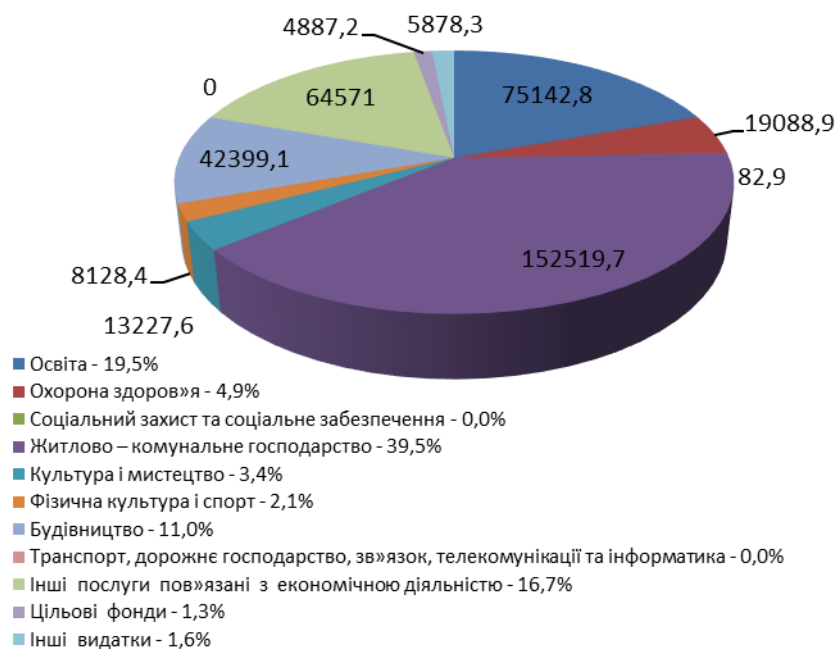


Рисунок 2.14 – Структура видатків спеціального фонду міста Тернополя за напрямками використання коштів за 2017 рік, тис. грн.

Потреби освіти були профінансовані за рахунок коштів спеціального фонду у 2017 році в сумі 75,1 млн. грн. (частка у структурі – 19,5%). При цьому спостерігалось збільшення видатків на освіту порівняно з попереднім роком на 7,2 млн. грн., або на 10,6%.

Структура видатків спеціального фонду міста Тернополя за 2018 рік за напрямками використання коштів проілюстрована на рис. 2.15. На основі проведення аналізування цієї структури можна зробити наступні висновки. Як і в попередньому році, найбільша частка видатків припадала на утримання житлово-комунального господарства – 57%, причому порівняно з 2017 році частка цих видатків значно зросла – на 17,5%, а сума виділених коштів – на 59,8 млн. грн. Друге місце за вагою видатків у спеціальному фонді бюджету міста займали кошти, спрямовані на освіту, причому їх частка у 2018 році збільшилася на 0,5%, а сума зросла на 0,8 млн. грн.

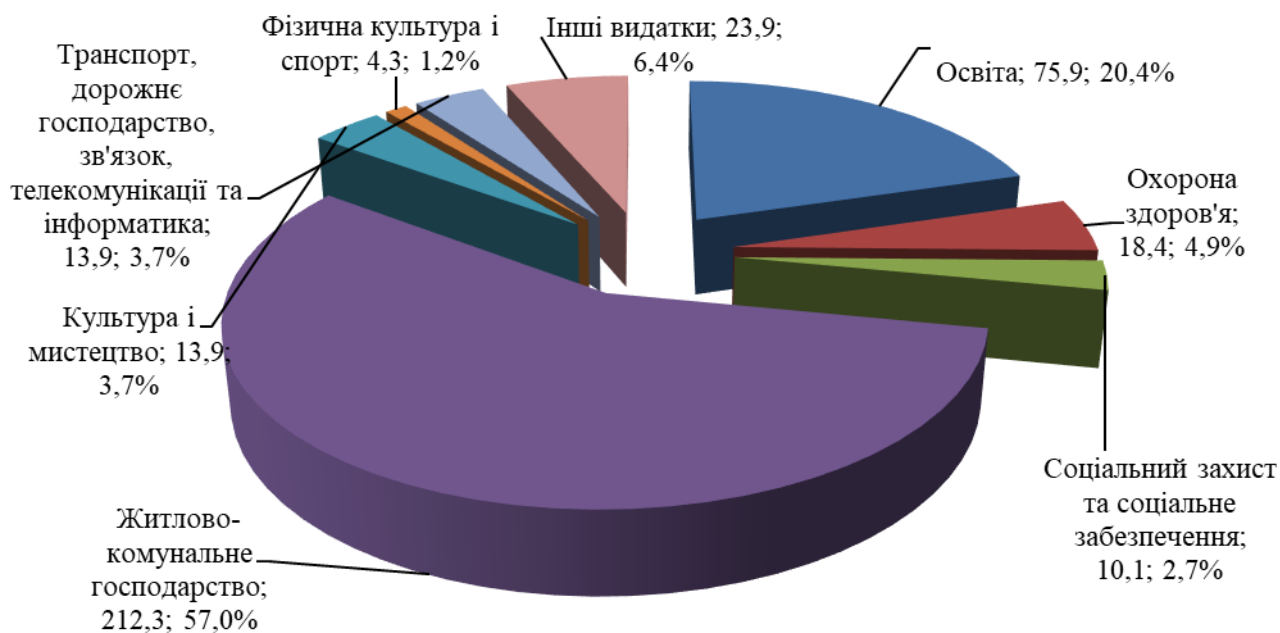


Рисунок 2.15 – Структура видатків спеціального фонду міста Тернополя за 2018 рік за напрямками використання коштів, млн. грн.

Третє місце за часткою у структурі займали видатки на охорону здоров'я – 18,4 млн. грн., або 5% від всіх видатків спеціального фонду у 2017 році. Також відчутно зросли видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення жителів м. Тернополя - з 82,9 тис. грн. у 2017 році до 10,1 млн. грн. у 2018 році, що свідчить про використання у 2018 році значних коштів для реалізації запланованих заходів у сфері захисту малозабезпечених верств населення міста Тернополя. Частка даних видатків у загальній структурі відповідно зросла з 0,02% до 10,1%. Слід відмітити, що у 2018 році видатки з спеціального фонду на потреби розвитку молоді і спорту склали 4,3 млн. грн., у той час як у 2017 році сума видатків на фізкультури і спорт становила 8,1 млн. грн.

Отже, у структурі видатків спеціального фонду у 2018 році найбільше зростання частки торкнулося таких напрямків використання коштів: житлово-комунальне господарство, соціальних захист та соціальне забезпечення, транспорт. Зміни частки у структурі решти розпорядників коштів спеціального фонду були менш суттєвими.

Видатки бюджету Тернополя повинні виступати дієвим інструментом

забезпечення потреб різноманітних соціальних груп населення, виступати ефективним важелем регулювання стану розвитку окремих галузей економіки та стимулювання інноваційних змін, а також бути націленими на втілення перспективних напрямів культурного й духовного життя міста.

Висновки до розділу 2

Тернопільська міська рада виступає як представницький орган місцевого самоврядування. Дослідження дохідної частини бюджету Тернополя за останні минулі три роки показали наступне. У 2017 році порівняно з попереднім спостерігався приріст доходів міста на суму 611,5 млн. грн. (тобто на 35,4%), а у 2018 році порівняно з 2017 роком - на 109,7 млн. грн. (на 4,7%).

Протягом 2016-2018 років спостерігалось збільшення сум як загального, так і спеціального фонду дохідної частини бюджету міста. Так, у 2017 році приріст доходів загального фонду м. Тернопіль становив 707,4 млн. грн., або 45,6% від суми попереднього року. У 2018 році спостерігалось подальше зростання доходів загального фонду, що дорівнювало порівняно з аналогічним періодом минулого року 109,0 млн. грн., або 4,8%, тобто сума і темп приросту значно знизилися.

Що стосується зміни величини доходів спеціального фонду бюджету міста у 2017 році порівняно з минулим роком, то його збільшення в абсолютному вимірі складало 4,1 тис. грн., у відносному - 5,2%, а у 2018 році порівняно з попереднім – відповідно 0,7 млн. грн. та 0,1%. Отже, темпи зростання сум загального та спеціального фонду бюджету м. Тернопіль були нерівномірними у досліджуваному періоді.

Підводячи підсумки виконання плану дохідної частини бюджету міста за 2018 рік, можна відмітити, що за цей період при плані 2429,0 млн. грн. надходження до міського бюджету становили 2450,7 млн. грн., тобто відсоток перевиконання плану формування доходів бюджету м. Тернопіль дорівнював 0,9%.

Фактичні видатки бюджету міста Тернополя у 2016-2018 роках стабільно

зростали. Збільшення бюджетних видатків у 2017 році було зумовлене зростанням як величини загального фонду (на 602,6 млн. грн., або на 43,6%), так і спеціального фонду (на 45,9 млн. грн., або на 13,5%). У 2018 році ріст видатків міста порівняно з попереднім роком складав 82,2 млн. грн., або 3,5%. При цьому сума видатків загального фонду виросла на 95,4 млн. грн., або на 4,8%, а видатки спеціального фонду, навпаки, зменшилися – на 13,2 млн. грн., або на 3,4%.

У структурі видаткової частини бюджету м. Тернопіль відбулися певні зміни. Частка загального фонду протягом 2015-2016 років стабільно зростала, а спеціального – зменшувалася. Видатки бюджету Тернополя повинні виступати дієвим інструментом забезпечення потреб різноманітних соціальних груп населення, виступати ефективним важелем регулювання стану розвитку окремих галузей економіки та стимулювання інноваційних змін, а також бути націленими на втілення перспективних напрямів культурного й духовного життя міста.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

3.1 Пропоновані заходи щодо зміцнення матеріально-фінансової бази діяльності Тернопільської міської ради шляхом створення комунального підприємства з надання послуг громадського харчування

З метою розширення пропонується заснувати комунальне підприємство «Тернопільський вареник», яке буде працювати у галузі надання послуг громадського харчування.

Потреба створення даного підприємства пояснюється тим, що на даний час у Тернополі відсутній спеціалізований заклад громадського харчування, який би продовжував традиції тернопільських вареничних, сприяючи задоволенню потреб жителів нашого міста. Функціонування КП «Тернопільський вареник» також дасть можливість ознайомитися із традиційними українськими стравами гостям м. Тернополя, сприяючи розвитку туризму в регіоні. Крім того, створення даного комунального підприємства у випадку його прибуткової діяльності дасть змогу забезпечити додаткові надходження до бюджету міста.

Для функціонування підприємства пропонуємо обрати приміщення, що належить Тернопільській міській раді, за адресом вул. Руська, 29. Загальна площа приміщення – 219,9 м².

Етапи створення Тернопільською міською радою комунального підприємства відображено на рис. 3.1.

Проведемо оцінку економічної вигоди, яку отримає Тернопільська міська рада від створення комунального підприємства, яке буде працювати у сфері надання послуг громадського харчування.



Рисунок 3.1 – Етапи створення Тернопільською міською радою комунального підприємства (побудовано автором на даними [44])

Для забезпечення діяльності даного підприємства необхідно здійснити капітальні вкладення на ремонт й облаштування приміщення та придбання

кухонного обладнання, а також забезпечити наявність необхідних коштів для фінансування поточних витрат.

Капітальні витрати на ремонт й облаштування приміщення для пропонуване до створення КП «Тернопільський вареник» подано у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Капітальні витрати на ремонт й облаштування приміщення для діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник»

Вид затрат	Сума, тис. грн.
1. Ремонт приміщення	352,0
2. Придбання світильників	60,5
3. Придбання меблів (10 комплектів стіл + 4 стільці)	42,0
4. Вішаки для одягу (4 шт.)	3,2
5. Елементи інтер'єру	25,1
6. Інші капітальні витрати	47,0
Всього	529,8

Отже, загальні капітальні витрати на ремонт й облаштування приміщення для діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» складатимуть 529,8 тис. грн.

Розрахунок капітальних витрат на придбання потрібного для надання послуг кухонного обладнання показано у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Розрахунок капітальних витрат на придбання кухонного обладнання

№	Найменування	Кількість, од.	Ціна, грн.	Вартість, грн.
1	2	3	4	5
1	Плита професійна індукційна	3	34191,9	102575,7
2	Холодильно-морозильна камера	1	24653,6	24653,6

Продовження табл. 3.2

1	2	3	4	5
3	Шафа холодильна	2	43706,0	87412,0
4	Професійний слайсер	1	26948,2	26948,2
5	Професійний куттер	1	26831,8	26831,8
6	Тістоміс промисловий	1	29622,0	29622,0
7	Сковорода електрична промислова	1	22519,2	22519,2
8	Ванна мийна	2	2538,7	5077,4
9	Промислова овочерізка	1	18036,2	18036,2
10	Промислова машина для протирання варених продуктів	1	12933,2	12933,2
11	Картоплечистка професійна	1	40447,5	40447,5
12	Професійна м'ясорубка	1	21496,4	21496,4
13	Купольна посудомийна машина	1	48734,9	48734,9
14	Машина тісторозкаточна	1	19 582,0	19 582,0
15	Витяжка для громадського харчування	4	9054,0	36216,0
16	Каструля (22,4 л)	4	3137,2	12548,8
17	Каструля (18,3л)	4	2596,8	10387,2
18	Інше кухонне обладнання та посуд	-	31550,0	31550,0
	Всього витрат			577572,1

Як показують дані табл. 3.2, сума капітальних витрат на придбання кухонного обладнання для діяльності комунального підприємства буде становити 577,6 тис. грн.

Таблиця 3.3 містить розрахунок загальної суми капітальних витрат на проект створення КП «Тернопільський вареник».

Таблиця 3.3 - Загальна сума капітальних витрат на проект створення
КП «Тернопільський вареник»

Вид витрат	Сума, тис. грн.
Придбання кухонного обладнання	577,6
Ремонт й облаштування приміщення	529,8
Всього	1107,4

Отже, сумарна величина капітальних витрат на проект створення КП «Тернопільський вареник» складає 1107,4 тис. грн.

Проведемо розрахунок поточних витрат на забезпечення діяльності пропонуваного до створення КП «Тернопільський вареник».

До них відносяться:

- витрати на заробітну плату персоналу комунального підприємства;
- нарахування на зарплату;
- витрати на електроенергію;
- витрати на опалення приміщення (в холодний період року);
- витрати на воду;
- витрати на сировину для виробництва продукції;
- амортизація;
- інші витрати.

Персонал комунального підприємства включатиме: шеф-повар, помічник шеф-повара, посудомийник, кухарі – 5 осіб, офіціанти – 5 осіб, прибиральниця.

Проведемо розрахунок витрат на оплату праці персоналу (табл. 3.4).

Дані, отримані в результаті проведених обчислень, показують, що загальні витрати на оплату праці персоналу новоствореного КП «Тернопільський вареник» становитимуть 1372,8 тис. грн.

Сума річного ЄСВ обчислюється у розмірі 22% від річної суми заробітної плати:

$$1372,8 \times 0,22 = 302,0 \text{ тис. грн.}$$

Таблиця 3.4 – Витрати на оплату праці персоналу новоствореного
КП «Тернопільський вареник»

Вид персоналу	Кількість осіб	Річна сума заробітної плати, тис. грн.
Директор	1	153,6
Бухгалтер	1	135,6
Шеф-повар	1	126,0
Помічник шеф-повара	1	115,2
Кухарі	5	480,0
Кухонний робітник	1	78,0
Офіціант	2	156,0
Посудомийник	1	67,2
Прибиральниця	1	61,2
Всього	15	1372,8

Сумарні витрати на електроенергію (Вел.с.) можуть бути обчислені за формулою:

$$\text{Вел.с.} = \text{Пвс} \times \text{Гр} , \quad (3.1)$$

де Пвс - встановлена потужність електрообладнання КП «Тернопільський вареник», яка дорівнюватиме 68,8 кВт;

Гр – запланована кількість годин, які буде працювати обладнання протягом року (1808 год).

Тоді сумарні витрати на електроенергію для забезпечення діяльності комунального підприємства складатимуть:

$$\text{Вел.с.} = 68,8 \times 1808 = 124390,4 \text{ кВт.}$$

Обчислимо вартість спожитої енергії при тарифі 2,89 грн/кВт:

$$124390,4 \times 2,89 = 359488,3 \text{ грн.}$$

Для визначення грошової суми витрат на воду скористаємося формулою:

$$\text{Свод} = \text{Дв} \times \text{Nз} \times \text{Св}, \quad (3.2)$$

Дв - денні витрати води (1,4 куб. м);

Nз - кількість днів, протягом яких буде здійснювати роботу дане комунальне підприємство за рік (354 дні);

Св - ціна 1 куб. м. води з врахуванням витрат на водовідведення (приймаємо 13,69 грн./куб води.)

Тоді прогнозовані витрати на воду становитимуть:

$$\text{Свод} = 2,4 \times 354 \times 13,69 = 11631,0 \text{ грн.}$$

Обчислимо річні витрати на забезпечення сировиною для надання послуг громадського харчування (Вс), яка буде споживатися комунальним підприємством «Тернопільський вареник». Для проведення даного розрахунку використаємо формулу:

$$\text{Вс} = \text{Дв.с} \times \text{Nз}, \quad (3.2)$$

Двс – денні витрати на сировину, які прогнозуються у сумі 5,7 тис. грн.

Тоді річні витрати на забезпечення сировиною КП «Тернопільський вареник» будуть рівні:

$$\text{Вс} = 5,7 \times 354 = 2017,8 \text{ тис. грн.}$$

Розрахуємо суму амортизації КП «Тернопільський вареник» за рік:

$$1107,4 / 5 = 221,5 \text{ тис. грн.}$$

Витрати на опалення приміщення обчислимо як добуток суми витрат на опалення 1 м² площі на загальну площу приміщення, у якому планується здійснювати діяльність КП «Тернопільський вареник», що складає 219,9 м².

Витрати за опалення 1 м² площі становлять на місяць 44,67 грн. за 1 м²

Тоді витрати на опалення всього приміщення за один місяць опалювального сезону становлять:

$$44,67 \times 219,9 = 9822,9 \text{ грн.}$$

Враховуючи, що тривалість опалювального сезону приблизно 6 місяців, розрахуємо річну суму витрат на опалення приміщення комунального підприємства «Тернопільський вареник»:

$$9822,9 \times 6 = 58937,4 \text{ грн.}$$

Розрахунок величини матеріальних витрат запропонованого проекту, що включають у наших розрахунках витрати на електроенергію, воду, опалення приміщення та на сировину, наведено нижче:

$$359,5 + 11,6 + 58,9 + 2017,8 = 2447,8 \text{ тис. грн.}$$

Кошторис річних витрат на забезпечення діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» подано у табл. 3.5.

Таблиця 3.5 - Кошторис річних витрат на забезпечення діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник»

Вид витрат	Сума, тис. грн.
Матеріальні витрати	2447,8
Витрати на заробітну плату	1372,8
Нарахування на зарплату	302,0
Амортизація	221,5
Інші виробничі витрати	317,2
Всього витрат	4661,3

Розрахунки, наведені у табл. 3.5, свідчать про те, що річна сума поточних витрат на забезпечення діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» будуть становити 4661,3 тис. грн.

Очікувані фінансові результати від запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» відображені у табл. 3.6.

Таблиця 3.6 - Прогнозовані фінансові результати від запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник»

Показник	Сума, тис. грн.
Чистий дохід від реалізації продукції	5452,5
Витрати на виробництво та реалізацію продукції	4661,3
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	791,2
Податок на прибуток від звичайної діяльності	142,4
Чистий прибуток	648,8

Отже, очікувана річна сума чистого прибутку від діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» складатиме 648,8 тис. грн.

Тоді річна прогнозована величина грошового потоку, обчислена в результаті знаходження суми річних величин чистого прибутку та амортизації, рівна:

$$648,8 + 221,5 = 870,3 \text{ тис. грн.}$$

Таблиця 3.7 - Розрахунок величини дисконтованих грошових потоків від діяльності КП «Тернопільський вареник»

Рік	Грошовий потік, тис. грн.	Дисконтний множник за відповідний період (R=19%)	Дисконтований грошовий потік, тис.грн.
1	870,3	0,8403	731,3
2	870,3	0,7062	614,5
3	870,3	0,5934	516,4
4	870,3	0,4987	434,0
5	870,3	0,4191	364,7
Всього			2660,9

Чисту теперішню вартість (NPV) розрахуємо шляхом обчислення різниці між величиною суми прогнозованих дисконтованих грошових потоків, отриманих у від діяльності КП «Тернопільський вареник» та величиною початкових вкладень у проєкт:

$$NPV = 2660,9 - 1107,4 = 1553,5 \text{ тис. грн.}$$

Отже, чиста теперішня вартість проєкту складе 1553,5 тис. грн., що є значно більше від нульового значення, а отже, проєкт є прийнятним.

Проведемо оцінку ефективності проєкту із використанням індексу прибутковості (IP). Це відносний показник, що характеризує частку між сумою дисконтованих грошових потоків, отриманих в результаті діяльності КП «Тернопільський вареник», та величиною початково здійснених інвестицій:

$$IP = 2660,9 / 1107,4 = 2,4.$$

Так як значення індексу прибутковості значно перевищує 1, то це говорить про економічну привабливість даного інвестиційного проєктного рішення.

Необхідно також обчислити простий та дисконтований терміни окупності інвестицій у проєкт, тобто час, за який вкладення Тернопільської міської ради у проєкт будуть повністю відшкодовані. При розрахунку простого терміну окупності (ТОпр) рік надходження інвестицій не враховується. Він визначається як частка між сумами початкових вкладень у створення КП «Тернопільський вареник» та річного грошового потоку:

$$ТОпр = 1107,4 / 870,3 = 1,27 \text{ року або } 1 \text{ рік } 3 \text{ місяці.}$$

Термін окупності проєкту, обчислений на основі врахування дисконтованих грошових потоків, становитиме 1 рік 7 місяців.

Показник рентабельності інвестицій знаходиться як виражені у відсотках частка між величиною чистого прибутку, який планується отримати від діяльності КП «Тернопільський вареник» за рік, та величиною початкових вкладень:

$$648,8 \times 100\% / 1107,4 = 58,6\%.$$

Дані, отримані у результаті проведених нами розрахунків показників економічної доцільності, зведемо у таблицю 3.8.

Таблиця 3.8 – Розрахунок показників економічної доцільності впровадження діяльності КП «Тернопільський вареник»

№ п/п	Показник	Одиниця виміру	Показник
1	Чиста теперішня вартість проекту	тис. грн.	1553,5
2	Індекс прибутковості	-	2,4
4	Термін окупності простий	років, міс.	1 рік 3 міс.
5	Термін окупності дисконтований	років, міс.	1 рік 7 міс.
6	Рентабельність інвестицій	%	58,2

Як бачимо з отриманих даних, запропонований проект створення комунального підприємства з надання послуг громадського харчування доцільно здійснювати, адже його чиста теперішня вартість складає 1553,5 тис. грн., що значно перевищує нульове значення; індекс прибутковості рівний 2,4, його величина більша за 1. Простий термін окупності запропонованого проекту 1 рік 3 місяці, а дисконтований – 1 рік 7 місяців. Значення показника рентабельності інвестицій є достатнім і становить 58,2%.

3.2 Обґрунтування доцільності започаткування Тернопільською міською радою діяльності комунального підприємства з пошиття спецодягу

З метою забезпечення потреб комунальних підприємств м. Тернопіль, а також інших споживачів у спецодязі пропонуємо створити КП Тернопільської міської ради, яке буде працювати згідно отриманих замовлень на виконання

робіт. Прогнозовані витрати на придбання технологічного обладнання для КП з пошиття спецодягу відображені у табл. 3.9.

Таблиця 3.9 – Прогнозовані витрати на придбання технологічного обладнання для КП Тернопільської міської ради з пошиття спецодягу

Вид обладнання	Кількість обладнання	Ціна за одиницю, тис. грн	Вартість, тис. грн.
1. Одноголоковий петельний автомат	1	114,1	114,1
2. Машина швейна для пришивання рукавів	1	327,8	327,8
3. Швейна машина DFB-1404P	2	23,6	47,2
4. Оверлок	2	9,8	19,6
5. Високошвидкісна швейна машина	2	28,4	56,8
6. Швейна машина марки TYPICAL	1	13,6	13,6
7. Паро манекен	1	53,2	53,2
Всього	10	-	632,3

Отже, витрати на придбання швейного обладнання для КП Тернопільської міської ради з пошиття спецодягу будуть рівні 632,3 тис. грн.

Врахуємо також наступні витрати:

1. Витрати на транспортування обладнання (8% від його вартості):

$$632,3 \cdot 0,08 = 49,9 \text{ тис. грн.}$$

2. Витрати на монтаж (5% від вартості обладнання):

$$632,3 \cdot 0,05 = 31,6 \text{ тис. грн.}$$

3. Витрати налагодження обладнання (3% від вартості обладнання):

$$632,3 \cdot 0,03 = 19,0 \text{ тис. грн.}$$

4. Витрати на виконання непередбачуваних робіт (5% від вартості обладнання):

$$632,3 \cdot 0,05 = 31,6 \text{ тис. грн.}$$

Результати проведених розрахунків початкових витрат на купівлю

технологічного обладнання наведено у таблиці 3.10.

Таблиця 3.10 – Початкові витрати на придбання та введення в дію технологічного обладнання для виконання комунальним підприємством робіт з пошиття спецодягу

Вид витрат	Сума, тис. грн.
1. Вартість придбання швейного технологічного обладнання	632,3
2. Витрати на транспортування	49,9
3. Монтаж обладнання	31,6
4. Налагодження обладнання	19,0
5. Непередбачувані роботи	31,6
Разом витрат	764,4

Отже, загальна сума початкових витрат на купівлю та введення в дію на технологічного обладнання для виконання комунальним підприємством робіт з пошиття спецодягу становить 764,4 тис. грн. Вважаємо, що запропоноване обладнання є оптимальне для виконання даних робіт за своїми основними техніко-економічними показниками, що дозволить максимально ефективно здійснювати виконання замовлень.

Витрати на оплату праці персоналу комунального підприємства з пошиття спецодягу наведено у табл. 3.11.

Таблиця 3.11 – Витрати на оплату праці персоналу комунального підприємства з пошиття спецодягу

Вид персоналу	Кількість осіб	Річна сума заробітної плати, тис. грн.
Директор	1	147,1
Бухгалтер	1	131,0
Майстер дільниці	1	120,4
Закрійник	1	111,6
Швеї	6	626,4

Продовження таблиці 3.11

1	2	3
Прибиральниця	1	66,0
Всього	11	1202,5

Сума річного ЄСВ обчислюється у розмірі 22% від річної суми заробітної плати:

$$1202,5 \times 0,22 = 264,6 \text{ тис. грн.}$$

Витрати на електроенергію при потужності електрообладнання КП з пошиття спецодягу, яка дорівнюватиме 4,5 кВт, запланованій кількості годин, які буде працювати обладнання протягом року -1808 годин, та тарифі за електроенергію 2,89 грн./кВт становитимуть:

$$4,5 \times 1808 \times 2,89 = 23513,0 \text{ грн.}$$

Орієнтовно витрати на матеріали для пошиття спецодягу складатимуть за рік 1350 тис. грн.

Розрахуємо річну суму амортизації комунального підприємства з пошиття спецодягу: $764,4 / 5 = 152,9$ тис. грн.

Для обчислення річних витрат на опалення приміщення знайдемо добуток таких величин:

- місячних витрат на опалення 1 кв. м площі (44,67 грн.);
- площі приміщення (87 м²);
- періоду опалення (6 місяців).

Тоді величина річних витрат на опалення приміщення комунального підприємства з пошиття спецодягу становить:

$$44,67 \times 87 \times 6 = 23317,7 \text{ грн.}$$

Витрати води плануємо на рівні 10 куб. м на місяць або 120 куб. м на рік.

Тоді річні витрати води становитимуть:

$$120 \times 13,69 = 1336,9 \text{ грн.}$$

Матеріальні витрати діяльності комунального підприємства рівні 1398167,6 грн. (1350000 + 23317,7 + 1336,9 + 23513,0).

Кошторис річних витрат діяльності комунального підприємства з пошиття спецодягу показано у табл. 3.12.

Таблиця 3.12 - Кошторис річних витрат діяльності комунального підприємства Тернопільської міської ради з пошиття спецодягу

Вид витрат	Сума, тис. грн.
Матеріальні витрати	1398,2
Витрати на заробітну плату	1202,5
Нарахування на зарплату	264,6
Амортизація	152,9
Інші виробничі витрати	38,9
Всього витрат	3057,1

Розрахунки, наведені у табл. 3.12, свідчать про те, що річна сума поточних витрат на забезпечення діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» будуть становити 3057,1 тис. грн.

Очікувані фінансові результати від запропонованого до створення Кошторис річних витрат діяльності комунального підприємства Тернопільської міської ради з пошиття спецодягу наведені у табл. 3.13.

Таблиця 3.13 - Очікувані фінансові результати комунального підприємства Тернопільської міської ради з пошиття спецодягу

Показник	Сума, тис. грн.
Чистий дохід від реалізації продукції	3452,3
Витрати на виробництво та реалізацію продукції	3057,1
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	395,2
Податок на прибуток від звичайної діяльності	71,1
Чистий прибуток	324,1

Отже, очікувана річна сума чистого прибутку від діяльності запропонованого до створення комунального підприємства Тернопільської міської ради з пошиття спецодягу становитиме 324,1 тис. грн. Річна прогнозована величина грошового потоку складає:

$$324,1 + 152,9 = 477,0 \text{ тис. грн.}$$

Розрахунок величини дисконтованих грошових потоків подано у табл. 3.14.

Таблиця 3.14 - Розрахунок величини дисконтованих грошових потоків від діяльності комунального підприємства Тернопільської міської ради з пошиття спецодягу

Рік	Грошовий потік, тис. грн.	Дисконтний множник за відповідний період (R=19%)	Дисконтований грошовий потік, тис.грн.
1	477,0	0,8403	400,8
2	477,0	0,7062	336,9
3	477,0	0,5934	283,1
4	477,0	0,4987	237,9
5	477,0	0,4191	199,9
Всього			1458,6

Чиста теперішня вартість проекту створення комунального підприємства Тернопільської міської ради з пошиття спецодягу:

$$1458,6 - 764,4 = 694,2 \text{ тис. грн.}$$

Отже, чиста теперішня вартість проекту складе 694,2 тис. грн., що є значно більше від нульового значення, а отже, проект доцільно впроваджувати.

Проведемо оцінку ефективності проекту із використанням індексу прибутковості:

$$1458,6 / 764,4 = 1,9.$$

Так як значення індексу прибутковості значно перевищує 1, то це говорить про економічну вигоду даного інвестиційного рішення.

Простий термін окупності даного проєкту:

$$764,4 / 477,0 = 1,6 \text{ року або } 1 \text{ рік } 7 \text{ місяців.}$$

Термін окупності проєкту, обчислений на основі врахування дисконтованих грошових потоків, становитиме 2 роки 1 місяць.

Обчислимо значення показника рентабельності виготовлення швейної продукції:

$$R_{\text{пр}} = 324,1/3057,1 = 10,6\%.$$

Показник рентабельності інвестицій становитиме:

$$324,1 \times 100\% / 764,4 = 42,4\%.$$

Дані, отримані у результаті проведених нами розрахунків показників економічної доцільності, зведемо у таблицю 3.15.

Таблиця 3.15 – Розрахунок показників економічної доцільності впровадження діяльності комунального підприємства з пошиття спецодягу

№ п/п	Показник	Одиниця виміру	Показник
1	Чиста теперішня вартість проєкту	тис. грн.	694,2
2	Індекс прибутковості	-	1,9
4	Термін окупності простий	років, міс.	1 рік 7 міс.
5	Термін окупності дисконтований	років, міс.	2 рок 1 міс.
	Рентабельність продукції	%	10,6
6	Рентабельність інвестицій	%	42,4

Як бачимо з отриманих даних, запропонований проєкт створення комунального підприємства з пошиття спецодягу доцільно здійснювати, адже його чиста теперішня вартість складає 694,2 тис. грн., що перевищує нульове значення; індекс прибутковості рівний 1,9. Простий термін окупності

запропонованого проекту 1 рік 7 місяці, а дисконтований – 2 роки 1 місяць. Значення показника рентабельності інвестицій є достатнім і становить 42,4%.

3.3 Пропозиції щодо оренди приміщень комунальної власності за допомогою електронної торгової системи ЕТС

На сьогоднішній день застосування сучасних цифрових інструментів є невід’ємною складовою ефективного та безпечного використання бюджетних коштів під наглядом громадськості, котра має змогу в реальному часі відслідковувати операції щодо використання коштів платників податків та дає змогу сигналізувати громадянам про можливі зловживання або змови сторін, котрі беруть участь системі електронних торгів.

Під час використання електронних систем закупівлі формується взаємозв’язок між суб’єктами, що представляють державний та приватний сектор, забезпечуються тісні економічні відносини між ними. Тому саме інформаційно прозоре та ефективне використання фінансових ресурсів, що забезпечується системою електронних торгів, котрі проводяться на відкритих онлайн-майданчиках, дає змогу справедливо та неупереджено визначити переможця, котрий запропонує найкращі умови.

Завдяки принципу прозорості є можливість мінімізувати проблеми корупції, змови сторін, недобросовісної конкуренції, що, в свою чергу, дає змогу розвиватись добросовісній підприємницькій діяльності та максимально ефективно використовувати грошові кошти.

Здійснення передачі в оренду майна, що перебуває на балансі Тернопільської міської ради повинно базуватися на таких принципах як:

- законність;
- відкритість та прозорість;
- рівність та змагальність;
- державне регулювання та контроль;
- захист економічної конкуренції;

- створення сприятливих умов для залучення інвестицій;
- гарантування конкурентних умов оренди.

Метою оренди об'єктів комунальної власності є економічне зростання тернопільської громади за рахунок збільшення доходів у місцевий бюджет, зміцнення фінансової спроможності органу місцевого самоврядування.

Законодавча база сфери публічних закупівель представляє собою фундаментальну основу, котра обумовлює принципи та правила купівлі послуг, робіт і товарів державними органами, котрі їх потребують. Період євроінтеграції характеризувався підписанням низки угод, які передбачали розв'язання питань здійснення публічних закупівель, що в свою чергу вплинуло на розроблення та впровадження нормативно-правових актів з позиції євроінтеграції.

Стратегія сталого розвитку є однією з умов Угоди про асоціацію, в котрій відображена політика реалізації реформ, що стосуються державних закупівель. Стратегія включає такі основні напрями змін у системі публічних закупівель:

- наближення українського законодавства до правил Європейського Союзу за допомогою впровадження й використання директив, котрі використовує останній;
- розширення повноважень державних органів на місцях та органів місцевого самоврядування, перерозподіл функцій, котрі належать відповідним контролюючим органам;
- впровадження електронних торгів та закупівель у всіх ланках державного сектору;
- проведення професійного навчання представників та уповноважених осіб державних органів, з метою їхньої всебічної обізнаності у проведенні публічних закупівель;
- співпраця з міжнародними організаціями, що сприяють та допомагають нашій державі щодо впровадження систем у сфері закупівель.

Відображення наявного нормативно-правового забезпечення процесу здійснення державних закупівель зображено на рисунку 3.1.

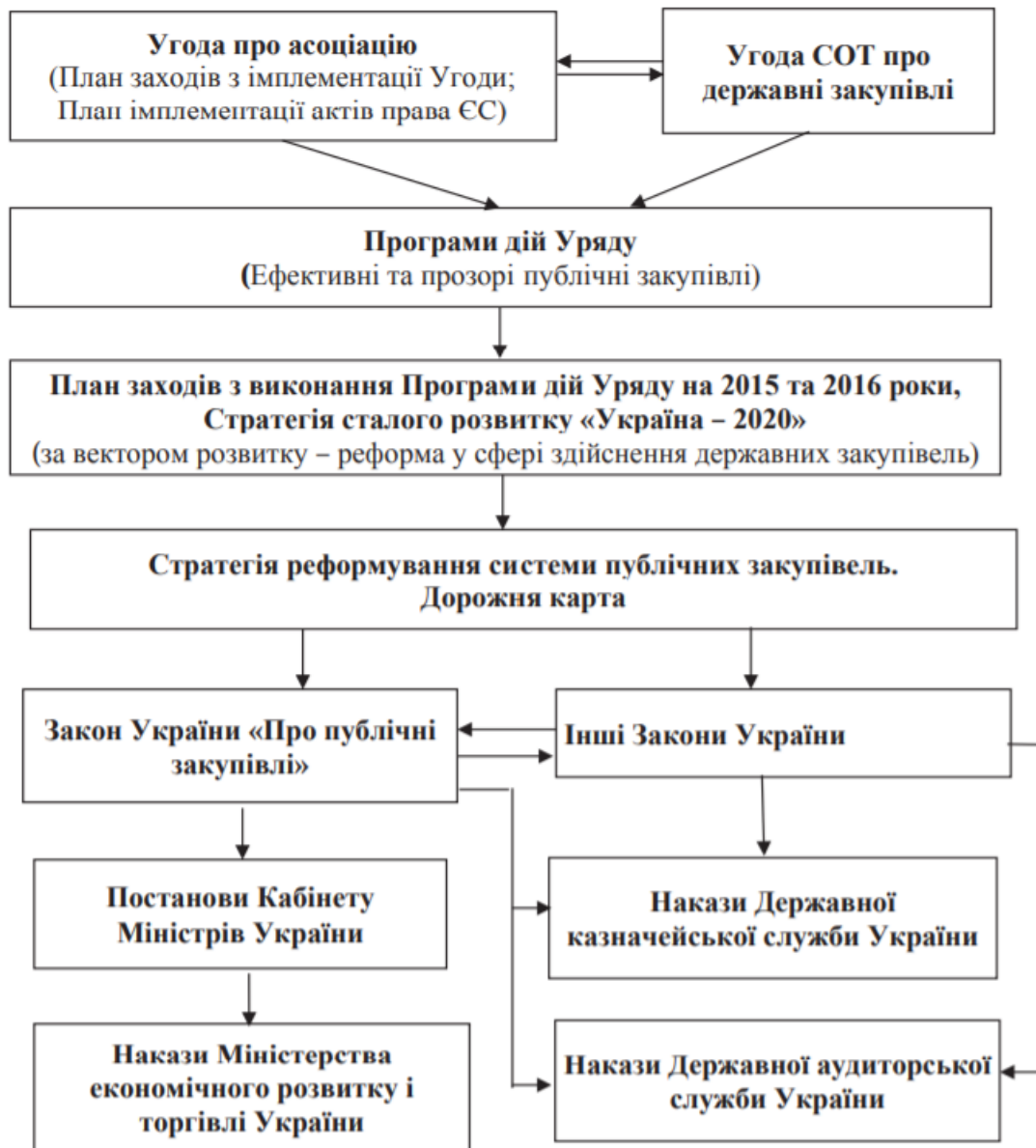


Рисунок 3.2 – «Нормативне й правове забезпечення публічних закупівель в Україні» [49, с. 92]

Під час процесу адаптації законодавчих актів в сфері державних закупівель до європейського законодавства слід дотримуватись плану дій, при виконанні яких органи місцевого самоврядування, в тому числі й міста Тернополя, матимуть змогу отримувати товари й послуги за ринковими цінами, з дотриманням принципів прозорості, доброчесності, здорової конкуренції.

Задля зближення вітчизняного законодавства щодо публічних закупівель до країн Європейського союзу, Верховна Рада Україна прийняла Закон України

«Про публічні закупівлі», де передбачена процедура проведення тендерів в електронній системі закупівель.

Порядок передачі комунального майна, котре перебуває на балансі Тернопільської міської ради повинне регламентуватися Конституцією України, Господарським кодексом України, Цивільним кодексом України, Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні» [34], «Про публічні закупівлі» [48], «Про оренду державного та комунального майна» [42].

Процес передачі в оренду може включати в себе такі об'єкти:

- майнові комплекси, котрі можуть бути цілісними або ж поділеними;
- майно, котре не включене до основних фондів підприємств, товариств, що були започатковані під час проведення приватизації;
- нерухоме майно (споруда, будівля, нежитлове приміщення) або ж індивідуальне майно.

Орендодавцем виступатиме Тернопільська міська рада, котра матиме в розпорядженні доступне комунальне майно, котрого не потребуватимуть неприбуткові організації, ціллю діяльності котрих є надання соціальних послуг населенню.

Орендарями майна можуть бути:

- товариства, що перебувають у спільній власності, створені його членами, або його структурними підрозділами;
- юридичні особи, підприємства комунальної та приватної власності, що ведуть діяльність згідно чинного законодавства;
- фізичні особи, що займаються підприємницькою діяльністю та зареєстровані згідно чинного законодавства.

Умови договору оренди повинні включати такі дані:

- об'єкт, котрий передається в оренду з врахуванням балансової вартості, на основі котрої буде розрахована вартість оренди;
- термін, на котрий здійснюється передача в оренду;
- плата за надання приміщення чи споруди в оренду, враховуючи індексацію;

- попередньо узгоджені амортизаційні відрахування, якщо знос основних засобів передбачений договором;
- умови повернення майна, що передається в оренду, та процедура його відновлення;
- завчасно враховані гарантії, що забезпечують виконання зобов'язань;
- порядок проведення контролю за станом майна, переданого в оренду;
- відповідальність та обов'язки сторін;
- страхування орендованого майна, відповідність пожежним нормам.

Порядок проведення аукціону на передачу комунального майна в оренду:

- після проведення сесії Тернопільської міської ради щодо передачі в оренду комунального майна комісія, що здійснює передачу майна, повинна в короткий термін розмістити оголошення в електронній торговій системі за допомогою електронних майданчиків;

- під час розміщення оголошення стосовно здачі комунального майна в оренду потрібно прикріпити не менше двох фото об'єкта нерухомості, та вказати період тривалістю 10 робочих днів на приймання заяв учасників для проведення конкурсу;

- в оголошенні вказуються дані про: орендодавця, цінову пропозицію, порядок оформлення заяви, терміни прийняття заяв, місце та часові рамки проведення огляду об'єкта, час проведення аукціону на право користування майном, термін користування об'єктом, місце розташування нерухомого майна, сума гарантійного внеску, перелік вимог до орендаря;

- до участі в конкурсі приймаються ті учасники, що подали заяви через електронну торгову систему за допомогою використання електронного майданчика, провели оплату щодо участі в торгах та сплатили гарантійний внесок;

- електронна торгова система проводить аукціон за допомогою повторювального процесу підвищення ставок, у вигляді трьох раундів в режимі реального часу;

- результат торгів підсумовується та оприлюднюється в електронній торговій системі автоматично у день завершення аукціону;

- учасник аукціону, що запропонував найвищу цінову пропозицію за майно вважається переможцем;

- у разі відмови підписання протоколу переможцем торгів, учаснику, що запропонував наступну за величиною ціною пропозицією надається право на підписання умови договору оренди комунального майна;

- після підписання договору з оренди майна комунальної власності, орендодавець повинен опублікувати договір в електронній торговій системі протягом двадцяти робочих днів з дня створення протоколу про результати аукціону;

- орендар (переможець) конкурсу повинен сплатити оператору торгового майданчика попередньо обумовлений відсоток від річної суми оренди майна

- орендодавець має право скасувати торги, у випадку певних обставин, що регламентуються Законом України «Про оренду державного та комунального майна» [42].

- за умов, що характеризують електронні торги такими, що не відбулись, або право оренди майна не було передано, проводяться повторні електронні торги за рішенням орендодавця.

За допомогою електронної торгової системи з використанням електронних майданчиків, що забезпечують проведення торгів в мережі інтернет, можна ефективно та прозоро здавати в оренду майно, що перебуває в комунальній власності Тернопільської міської ради. Саме онлайн аукціони можуть забезпечити отримання найкращих цінових пропозицій від здачі об'єктів комунальної власності, тим самим це зумовить:

- збільшення доходів у місцевий бюджет;
- покращення інвестиційної привабливості міста за рахунок відсутності ознак змови або корупції;
- прозорості проведення торгів;
- підтримання здорової конкуренції;

- контролю зі сторони громадськості.

У таблиці 3.16 відображено об'єкти комунальної власності, що здаються в оренду виключно на комерційній основі. Слід відмітити, що було проаналізовано лише деякі об'єкти. Зазначимо також, що місце розташування об'єкта відіграє важливу роль у формуванні ціни оренди комунального майна.

Таблиця 3.16 – Перелік деяких об'єктів комунальної власності Тернопільської міської ради, що перебувають на даний час в оренді

Назва об'єкта	Адреса розташування	Площа, м ²	Вартість оренди,	Вартість м. кв.
Перукарня	вул. Миру, 6	22,04	1369,67	62,14
Склад	вул. Миру, 6	148,5	6394,88	43,06
Офісне приміщення	вул. Миру, 6	54,41	3047,41	56,01
Навчальний центр	вул. Миру, 6	338,3	2493,58	7,37
Навчальний центр	вул. Миру, 6	97,5	1315,79	13,50

Слід зазначити, що певні труднощі виникають з приводу того, що неможливо повністю об'єктивно визначити ринкову вартість оренди нерухомості кількох об'єктів, що знаходяться за одним адресом.

Обчислення потенційного додаткового доходу від оренди комунального майна по вул. Миру, 6 наведено у табл. 3.17.

Максимально можлива сукупна вартість оренди при цьому була розрахована як добуток площі приміщення на максимальну ціну, яку сплачує орендар за оренду приміщень за даним адресом. Потенційно реальна вартість оренди розрахована як добуток максимально можливої сукупної вартості оренди на поправочний коефіцієнт, який використовується для того, щоб врахувати те, що на ціну оренди кожного конкретного об'єкта впливають особливості його розташування та інші фактори. Потенційний додатковий дохід обчислювався як різниця між сукупною вартістю оренди та її потенційно

реальною вартістю.

Таблиця 3.17 - Розрахунок потенційного додаткового доходу
Тернопільської міської ради від здачі в оренду комунального майна по вул.
Миру, 6

Показники	Значення показника
Сукупна вартість оренди, грн.	14621,3
Максимальна ціна за м.кв., грн.	62,1
Загальна площа, м.кв	660,8
Максимально можлива сукупна вартість оренди, грн.	41059,0
Потенційно реальна вартість оренди, грн. (коеф.0,75)	30794,3
Потенційний додатковий дохід, грн.	16172,9

Отже, потенційний додатковий дохід, який зможе отримати тернопільська міська рада від оренди комунального майна по вул. Миру, 6, прогнозується у сумі 16172,9 грн.

Перелік об'єктів комунальної власності Тернопільської міської ради, що знаходяться в оренді по вул. Подільській, 42, відображено у табл. 3.18.

Таблиця 3.18 - Перелік об'єктів комунальної власності Тернопільської міської ради, що знаходяться в оренді по вул. Подільській, 42

Назва об'єкта	Адреса розташування	Площа, м ²	Сума оренди, грн.	Вартість оренди м. кв.
Майстерня	вул. Подільська, 42	178,8	3629,3	20,30
Майстерня	вул. Подільська, 42	39,9	580,95	14,56
Склад	вул. Подільська, 42	273,4	4069,9	14,89
Приміщення спільного користування	вул. Подільська, 42	17,7	325,84	18,41

Таблиця 3.19 містить розрахунок потенційного додаткового доходу

Тернопільської міської ради від здачі в оренду комунального майна по вулиці

Подільській, 42.

Таблиця 3.19 - Розрахунок потенційного додаткового доходу від здачі в оренду комунального майна Тернопільської міської ради по вул. Подільській,

42

Показники	Значення показника
Сукупна вартість оренди, грн.	8606,0
Максимально можлива ціна за м. кв., грн.	20,3
Загальна площа, м. кв.	509,8
Максимально можлива сукупна вартість оренди, грн.	10348,0
Потенційно реальна вартість оренди, грн. (коєф.0,9)	9313,2
Потенційний додатковий дохід, грн.	707,2

Перелік об'єктів комунальної власності Тернопільської міської ради, що знаходяться в оренді по вулиці Федьковича, 16, можна простежити за даними табл. 3.20.

Таблиця 3.20 - Перелік об'єктів комунальної власності Тернопільської міської ради, що знаходяться в оренді по вул. Федьковича, 16

Назва об'єкта	Адреса розташування	Площа, м ²	Сума оренди, грн.	Вартість оренди м. кв.
Книгарня	вул. Федьковича, 16	5,00	159,66	31,93
Майстерня	вул. Федьковича, 16	49,10	3021,53	61,54
Поштове відділення	вул. Федьковича, 16	73,40	1926,99	26,25
Медична діяльність	вул. Федьковича, 16	36,00	3195,76	88,77
Медична діяльність	вул. Федьковича, 16	16,00	1742,16	108,89
Медична діяльність	вул. Федьковича, 16	27,90	2572,07	92,19

Продовження таблиці 3.20

Аптечний пункт	вул. Федьковича, 16	20,00	3628,11	181,41
Медична діяльність	вул. Федьковича, 16	46,95	4643,64	98,91

Розрахунок потенційного додаткового доходу Тернопільської міської ради від оренди комунального майна по вул. Федьковича, 16 показаний у табл. 3.21.

Таблиця 3.21 - Розрахунок потенційного додаткового доходу Тернопільської міської ради від здачі в оренду комунального майна по вул. Федьковича, 16

Показники	Значення показника
Сукупна вартість оренди, грн.	20889,9
Максимально ціна за м.кв., грн.	181,4
Загальна площа, м. кв.	274,4
Максимально можлива сукупна вартість оренди, грн.	49768,6
Потенційно реальна вартість оренди, грн. (коєф.0,75)	37326,4
Потенційний додатковий дохід, грн.	16436,5

Перелік об'єктів комунальної власності Тернопільської міської ради, що знаходяться в оренді по вул. Клінічна, 1а можна побачити у табл. 3.22.

Таблиця 3.22 - Перелік об'єктів комунальної власності, що знаходяться в оренді по вул. Клінічна, 1а Тернопільської міської ради

Назва об'єкта	Адреса розташування	Площа, Площа, м ²	Вартість оренди, грн.	Вартість оренди м. кв.
Аптечний пункт	вул. Клінічна, 1а	23,17	2648,23	114,30

Продовження таблиці 3.22

Медична діяльність	вул. Клінічна, 1а	99,60	10428,25	104,70
Медична діяльність	вул. Клінічна, 1а	202,00	15873,41	78,58
Навчальний процес	вул. Клінічна, 1а	24,90	1454,89	58,43

Розрахунок потенційного додаткового доходу Тернопільської міської ради від оренди комунального майна по вул. Клінічна, 1а подано в табл. 3.23.

Таблиця 3.23 - Розрахунок потенційного додаткового доходу Тернопільської міської ради від здачі в оренду комунального майна по вул. Клінічна, 1а

Показники	Значення показника
Сукупна вартість оренди, грн.	30404,8
Максимальна ціна за м.кв., грн.	114,3
Загальна площа, м.кв	349,7
Максимально можлива сукупна вартість оренди, грн.	39965,8
Потенційно реальна вартість оренди, грн. (коєф.0,9)	35969,2
Потенційний додатковий дохід, грн.	5564,4

Розрахунок потенційного додаткового доходу Тернопільської міської ради від здачі в оренду комунального майна по вул. Клінічна, 1а засвідчив, що він прогнозується у сумі 5564,4 грн.

Зведемо отримані результати сум потенційного додаткового доходу у табл. 3.24.

Таблиця 3.24 – Розрахунок загальної величини потенційного додаткового доходу Тернопільської міської ради від здачі в оренду комунального майна

Адреса розміщення комунального майна	Сума потенційного додаткового доходу, грн.
Миру, 6	16172,9
Подільська, 42	707,2
Федьковича, 16	16436,5
Клінічна, 1а	5564,4
Всього	38881,0

Отже, з приріст потенційного доходу, який отримає Тернопільська міська рада від здачі в оренду комунального майна тільки в трьох об'єктах з використанням електронної торгової системи (ЕТС), становитиме 38881,0 грн.

Висновки до розділу 3

З метою розширення та пропонуємо заснувати нею комунальне підприємство «Тернопільський вареник», яке буде працювати у галузі надання послуг громадського харчування. Потреба створення даного підприємства пояснюється тим, що на даний час у Тернополі відсутній спеціалізований заклад громадського харчування, який би продовжував традиції тернопільських вареничних, сприяючи задоволенню потреб жителів нашого міста. Функціонування КП «Тернопільський вареник» також дасть можливість ознайомитися із традиційними українськими стравами гостям м. Тернополя, сприяючи розвитку туризму в регіоні. Крім того, створення даного комунального підприємства у випадку його прибуткової діяльності дасть змогу забезпечити додаткові надходження до бюджету міста.

Сумарна величина капітальних витрат на проект створення КП «Тернопільський вареник» складатиме 1107,4 тис. грн. Проведені дослідження показників економічної ефективності проекту створення комунального

підприємства з надання послуг громадського харчування показали, що його доцільно здійснювати, адже його чиста теперішня вартість складає 1553,5 тис. грн., що значно перевищує нульове значення; індекс прибутковості рівний 2,4, його величина більша за 1. Простий термін окупності запропонованого проекту 1 рік 3 місяці, а дисконтований – 1 рік 7 місяців. Значення показника рентабельності інвестицій є достатнім і становить 58,2%.

З метою забезпечення потреб комунальних підприємств м. Тернопіль, а також інших споживачів у спецодязі пропонуємо створити КП Тернопільської міської ради, яке буде працювати згідно отриманих замовлень на виконання робіт. Загальна сума початкових витрат на купівлю та введення в дію на технологічного обладнання для виконання комунальним підприємством робіт з пошиття спецодягу становить 764,4 тис. грн. Запропонований проект створення комунального підприємства з надання послуг громадського харчування доцільно здійснювати, адже його чиста теперішня вартість складає 694,2 тис. грн., що значно перевищує нульове значення; індекс прибутковості рівний 1,9. Простий термін окупності запропонованого проекту 1 рік 7 місяці, а дисконтований – 2 рік 1 місяців. Значення показника рентабельності інвестицій є достатнім і становить 42,4%.

Також пропонуємо Тернопільська міській раді здійснювати задачу в оренду комунального майна з використанням електронної торгової системи. Адже саме інформаційно прозоре та ефективне використання фінансових ресурсів, що забезпечується системою електронних торгів, котрі проводяться на відкритих онлайн-майданчиках, дає змогу справедливо та неупереджено визначити переможця, котрий запропонує найкращі умови. Завдяки прозорості процесів з використанням електронної торгової системи з'являється можливість мінімізувати проблеми корупції, змови сторін, недобросовісної конкуренції.

Приріст потенційного доходу, який отримає Тернопільська міська рада від задачі в оренду приміщень трьох об'єктів комунальної власності з використанням електронної торгової системи (ЕТС), прогнозується у сумі 38881,0 грн.

РОЗДІЛ 4

СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА

4.1 Аналіз стану розвитку м. Тернопіль

Тернопіль – один з обласних центрів України. У листопаді 2018 року було створено Тернопільську міську територіальну громаду, центром якої стало місто Тернопіль. Дане місто володіє вдалим географічним розташуванням, має досить розвинуту транспортну інфраструктуру, зокрема, аеропорт.

Через залізничну станцію Тернопіль можуть щодоби проходити 65,2 тис. тонн вантажів. Також станція може забезпечити за цей час перевезення 17 тис. пасажирів. У місті здійснюється вдосконалення транспортних мереж, впроваджуються інновації на транспорті. Так, у Тернополі вперше в Україні був втілений проект, згідно якого було впроваджено автоматизовану міську систему оплати за проїзд. У місті здійснюється прокладання велошляхів, облаштування місць парковки транспорту.

Населення Тернополя зросло за останні минулі роки. У структурі населення переважають жінки. Місто володіє трудовим потенціалом, проте рівень оплати праці є невисоким.

У 2015 році Тернопіль ввів систему електронних закупівель, що підвищило прозорість цього процесу. У місті активно впроваджуються елементи е-комунікацій, до яких відносяться:

- електронне опитування;
- обговорення мешканцями міста нормативних актів;
- електронні петиції.

У місті починаючи з 2016 року впроваджено громадський бюджет, який дає можливість мешканцям громади висувати власні проекти з різних напрямів життєдіяльності, а також голосувати за обрані ними проекти.

У Тернополі є можливість записатися до лікаря через мережу Інтернет, можна здійснити за допомогою електронних систем оплату житлово-

комунальних послуг, скористатися системою відеоспостереження міста, побачити дані щодо:

- формування та використання бюджету громади,
- реєстру комунального майна,
- інтерактивної карти позашкільних закладів;

а також повідомити владу про неетичну поведінку певних посадових осіб, що працюють у міській раді.

За ці та інші нововведення Тернопіль переміг у загальнодержавному конкурсі з відкритих даних, що носить назву Open Data Award.

Інвестиційна активність у місті зростає, щороку збільшуються обсяги вкладених інвестицій. Представники двадцяти восьми країн світу вклали іноземні інвестиції у розвиток 81 підприємства Тернополя. Активно розвивається у місті будівельна галузь. Тернопіль бере участь у галузі міжнародного співробітництва.

Щоб запобігти зростанню загрози глобального потепління, Тернопіль бере активну участь у розвитку енергозбереження, залучаючи інвестиції міжнародних організацій. В рамках міжнародної програми «DemoUkraine DN» здійснюється підвищення енергоефективності міських котелень шляхом оновлення устаткування та встановлення 25 індивідуальних теплових пунктів.

Також для покращення екологічної ситуації планується оновлення системи зовнішнього освітлення за програмою «Світло без ртуті». Бюджет проекту становить 17,5 млн. грн.

Здійснюється оновлення міських мереж водопровідно-каналізаційного господарства з залученням сучасних технологій вартістю 36,7 млн. дол. США.

Реалізується план по оновленню системи центрального тепlopостачання, метою якого є заміна мереж центрального тепло- та водopостачання, бюджет якого становить 15,0 млн. євро.

У сфері охорони здоров'я міста працює 3600 осіб. 8 медичних закладів міста надають первинну та вторинну медичну допомогу містянам та гостям міста.

Функціонування дитячо-юнацьких шкіл забезпечують 150 висококваліфікованих працівників, навчаючи 4567 дітей та підлітків. І як результат понад 60 спортсменів міста є членам збірних команд України. Понад 10000 членів Тернопільської громади займаються фізичною культурою і спортом.

Для занять спортом у місті функціонує стадіон, трибуни якого розраховані на 15000 місць, є 8 футбольних полів, 11 тенісних кортів, 119 спортивних майданчиків. Також у місті для любителів спорту є 4 критих плавальних басейни, 65 спортивні зали, площа кожного з них не менше 162 м², одна легкоатлетична доріжка у критому приміщенні; 26 обладнаних тренажерами майданчиків, 111 фізкультурно-оздоровчих приміщень, з яких 48 обладнані тренажерами; дві веслувально-спортивні бази [35].

4.2 Законодавчо-нормативна база діяльності органів місцевого самоврядування в Україні

Діяльність Тернопільської міської ради здійснюється у правовому полі, визначеному Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [34] та іншими актами держави. Згідно даного закону органи місцевого самоврядування володіють правом самостійно використовувати свої повноваження. Органам виконавчої влади та посадовим особам, які працюють у них, заборонено втручатися у діяльність органів місцевого самоврядування, якщо вона здійснюється у рамках чинного законодавства.

У випадку прийняття місцевими органами виконавчої влади рішень, що суперечать наданим правам органів місцевого самоврядування та їх посадовим особам в управлінні територіальними громадами, останні можуть звертатися до суду.

Всі розміщені на певній території органи виконавчої влади, підприємства, організації, установи, а також громадяни повинні виконувати документи, прийняті радою, виконавчим комітетом ради, а також міським головою.

У випадку, якщо органи місцевого самоврядування вимагають певної

інформації або пояснень, керівники підприємств, що зареєстровані на даній території, повинні прийти на засідання ради або з'явитися до конкретних посадових осіб місцевої влади.

Стаття 74 Закону вказує на відповідальність осіб, що виконують свої функції у сфері місцевого самоврядування, а також органів влади, за свої дії, вчинені перед територіальною громадою, юридичними, фізичними особами та державою.

Органи місцевого самоврядування та їх посадові особи повинні перебувати під контролем територіальних громад, звітувати їм щодо питань формування та використання бюджетних коштів, стан виконання програм розвитку громад, а також з інших питань.

РОЗДІЛ 5

ОБҐРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

5.1 Обґрунтування економічної ефективності створення комунального підприємства у сфері надання послуг громадського харчування

З метою розширення та зміцнення матеріально-фінансової бази діяльності Тернопільської міської ради пропонуємо заснувати нею комунальне підприємство «Тернопільський вареник», яке буде працювати у сфері надання послуг громадського харчування.

Потреба створення даного підприємства пояснюється тим, що на даний час у Тернополі відсутній спеціалізований заклад громадського харчування, який би продовжував традиції тернопільських вареничних, сприяючи задоволенню потреб жителів нашого міста. Функціонування КП «Тернопільський вареник» також дасть можливість ознайомитися із традиційними українськими стравами гостям м. Тернополя, сприяючи розвитку туризму. Крім того, створення даного комунального підприємства у випадку його прибуткової діяльності дасть змогу забезпечити додаткові надходження до бюджету міста.

Для функціонування підприємства пропонуємо обрати приміщення, що належить Тернопільській міській раді, за адресом ву. Руська, 29. Загальна площа приміщення – 219,9 м².

Для забезпечення діяльності даного підприємства необхідно здійснити капітальні вкладення на ремонт й облаштування приміщення та придбання кухонного обладнання, а також забезпечити наявність необхідних коштів для фінансування поточних витрат. Капітальні витрати на ремонт й облаштування приміщення для запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» подано у табл. 5.1.

Таблиця 5.1 – Капітальні витрати на ремонт й облаштування приміщення для діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник»

Вид затрат	Сума, тис. грн.
1. Ремонт приміщення	352,0
2. Придбання світильників	60,5
3. Придбання меблів (10 комплектів стіл + 4 стільці)	42,0
4. Вішаки для одягу (4 шт.)	3,2
5. Елементи інтер'єру	25,1
6. Інші капітальні витрати	47,0
Всього	529,8

Отже, загальні капітальні витрати на ремонт й облаштування приміщення для діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» складатимуть 529,8 тис. грн.

Розрахунок капітальних витрат на придбання потрібного для надання послуг кухонного обладнання показано у табл. 5.2.

Таблиця 5.2 – Розрахунок капітальних витрат на придбання кухонного обладнання

№	Найменування	Кількість, од.	Ціна, грн.	Вартість, грн.
1	2	3	4	5
1	Плита професійна індукційна	3	34191,9	102575,7
2	Холодильно-морозильна камера	1	24653,6	24653,6
3	Шафа холодильна	2	43706,0	87412,0
4	Професійний слайсер	1	26948,2	26948,2
5	Професійний куттер	1	26831,8	26831,8
6	Тістоміс промисловий	1	29622,0	29622,0
7	Сковорода електрична промислова	1	22519,2	22519,2

Продовження табл. 5.2

1	2	3	4	5
8	Ванна мийна	2	2538,7	5077,4
9	Промислова овочерізка	1	18036,2	18036,2
10	Промислова машина для протирання варених продуктів	1	12933,2	12933,2
11	Картоплечистка професійна	1	40447,5	40447,5
12	Професійна м'ясорубка	1	21496,4	21496,4
13	Купольна посудомийна машина	1	48734,9	48734,9
14	Машина тісторозкаточна	1	19 582,0	19 582,0
15	Витяжка для громадського харчування	4	9054,0	36216,0
16	Каструля (22,4 л)	4	3137,2	12548,8
17	Каструля (18,3л)	4	2596,8	10387,2
18	Інше кухонне обладнання та посуд	-	31550,0	31550,0
	Всього витрат			577572,1

Як показують дані табл. 5.2, сума капітальних витрат на придбання кухонного обладнання для діяльності комунального підприємства буде дорівнювати 577,6 тис. грн. Таблиця 3.3 містить розрахунок загальної суми капітальних витрат на проект створення КП «Тернопільський вареник».

Таблиця 5.3 - Загальна сума капітальних витрат на проект створення
КП «Тернопільський вареник»

Вид витрат	Сума, тис. грн.
Придбання кухонного обладнання	577,6
Ремонт й облаштування приміщення	529,8
Всього	1107,4

Отже, сумарна величина капітальних витрат на проект створення КП «Тернопільський вареник» складає 1107,4 тис. грн.

Нами був здійснений розрахунок поточних витрат на забезпечення діяльності пропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» на основі врахування наступних витрат: на заробітну плату персоналу комунального підприємства, нарахування на зарплату, витрати на електроенергію, на опалення приміщення (в холодний період року), на воду, на сировину для виробництва продукції, амортизаційні відрахування, інші витрати. Ці витрати були відображені у складеному кошторисі річних витрат на забезпечення діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» (табл. 5.4).

Таблиця 5.4 - Кошторис річних витрат на забезпечення діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник»

Вид витрат	Сума, тис. грн.
Матеріальні витрати	2447,8
Витрати на заробітну плату	1372,8
Нарахування на зарплату	302,0
Амортизація	221,5
Інші виробничі витрати	317,2
Всього витрат	4661,3

Розрахунки, наведені у табл. 5.4, говорять про те, що річна сума поточних витрат на забезпечення діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» будуть становити 4661,3 тис. грн.

Очікувані фінансові результати від запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» відображені у табл. 5.5.

Таблиця 5.5 - Прогнозні фінансові результати від діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник»

Показник	Сума, тис. грн.
Чистий дохід від реалізації продукції	5452,5
Витрати на виробництво та реалізацію продукції	4661,3
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	791,2
Податок на прибуток від звичайної діяльності	142,4
Чистий прибуток	648,8

Отже, очікуваний чистий прибуток від діяльності запропонованого до створення КП «Тернопільський вареник» складатиме 648,8 тис. грн.

Тоді річна прогнозована величина грошового потоку рівна:

$$648,8 + 221,5 = 870,3 \text{ тис. грн.}$$

Розрахунок показників економічної доцільності впровадження діяльності КП «Тернопільський вареник» показано у табл. 5.6.

Таблиця 5.6 – Розрахунок прогнозних показників економічної доцільності впровадження діяльності КП «Тернопільський вареник»

№ п/п	Показник	Одиниця виміру	Показник
1	Чиста теперішня вартість проекту	тис. грн.	1553,5
2	Індекс прибутковості	-	2,4
4	Термін окупності простий	років, міс.	1 рік 3 міс.
5	Термін окупності дисконтований	років, міс.	1 рік 7 міс.
6	Рентабельність інвестицій	%	58,2

Отже, на основі розрахунку та аналізування вище наведених прогнозованих показників економічної ефективності приходимо до висновку,

що проект доцільності впровадження діяльності КП «Тернопільський вареник» заслугоує бути реалізований, оскільки значення показників проекту є прийнятними для здійснення інвестицій Тернопільською міською радою.

5.2 Обґрунтування економічної ефективності створення комунального підприємства з пошиття спецодягу

З метою забезпечення потреб комунальних підприємств м. Тернопіль, а також інших споживачів у спецодязі пропонуємо створити КП Тернопільської міської ради, яке буде працювати згідно отриманих замовлень на виконання робіт. Прогнозовані витрати на придбання технологічного обладнання для КП з пошиття спецодягу відображені у табл. 5.7.

Таблиця 5.7 – Прогнозовані витрати на придбання технологічного обладнання для КП Тернопільської міської ради з пошиття спецодягу

Вид обладнання	Кількість обладнання	Ціна за одиницю, тис. грн	Вартість, тис. грн.
1. Одноголовий петельний автомат	1	114,1	114,1
2. Машина швейна для пришивання рукавів	1	327,8	327,8
3. Швейна машина DFB-1404P	2	23,6	47,2
4. Оверлок	2	9,8	19,6
5. Високошвидкісна швейна машина	2	28,4	56,8
6. Швейна машина марки TYPICAL	1	13,6	13,6
7. Паро манекен	1	53,2	53,2
Всього	10	-	632,3

Отже, витрати на придбання технологічного обладнання для КП Тернопільської міської ради з пошиття спецодягу будуть рівні 632,3 тис. грн.

Врахуємо також наступні витрати:

1. Витрати на транспортування обладнання (приймаємо 8% від його

вартості):

$$632,3 \cdot 0,08 = 49,9 \text{ тис. грн.}$$

2. Витрати на монтаж (5% від вартості обладнання):

$$632,3 \cdot 0,05 = 31,6 \text{ тис. грн.}$$

3. Витрати налагодження обладнання (3% від вартості обладнання):

$$632,3 \cdot 0,03 = 19,0 \text{ тис. грн.}$$

4. Витрати на виконання непередбачуваних робіт (5% від вартості обладнання):

$$632,3 \cdot 0,05 = 31,6 \text{ тис. грн.}$$

Результати проведених розрахунків початкових витрат на купівлю технологічного обладнання наведено у таблиці 5.8.

Таблиця 5.8 – Початкові витрати на придбання та введення в дію технологічного обладнання для виконання комунальним підприємством робіт з пошиття спецодягу

Вид витрат	Сума, тис. грн.
1. Вартість придбання нового технологічного обладнання	632,3
2. Витрати на транспортування	49,9
3. Монтаж обладнання	31,6
4. Налагодження обладнання	19,0
5. Непередбачувані роботи	31,6
Разом витрат	764,4

Отже, загальна сума початкових витрат на купівлю та введення в дію на технологічного обладнання для виконання комунальним підприємством робіт з пошиття спецодягу становить 764,4 тис. грн. Вважаємо, що запропоноване обладнання є оптимальне для виконання даних робіт за своїми основними техніко-економічними показниками, і це дозволить максимально ефективно здійснювати виконання замовлень.

Показники економічної ефективності проекту створення Тернопільською міською радою комунального підприємства з пошиття спецодягу наведено у табл. 5.9.

Таблиця 5.9 - Показники економічної ефективності проекту створення Тернопільською міською радою комунального підприємства з пошиття спецодягу

№ п/п	Показник	Одиниця виміру	Показник
1	Чиста теперішня вартість проекту	тис. грн.	694,2
2	Індекс прибутковості	-	1,9
4	Термін окупності простий	років, міс.	1 рік 7 міс.
5	Термін окупності дисконтований	років, міс.	2 роки 1 міс.
	Рентабельність продукції	%	10,6
6	Рентабельність інвестицій	%	42,4

Отже, дані розрахунку вищеназваних показників свідчать про економічну доцільність впровадження проекту створення Тернопільською міською радою комунального підприємства з пошиття спецодягу.

5.3 Економічна ефективність заходів щодо використання електронної торгової системи ЕТС для надання в оренду приміщень комунальної власності

На сьогоднішній день застосування сучасних цифрових інструментів є невід'ємною складовою ефективного та безпечного використання бюджетних коштів під наглядом громадськості, котра має змогу в реальному часі відслідковувати операції щодо використання коштів платників податків та дає змогу сигналізувати громадянам про можливі зловживання або змови сторін, котрі беруть участь системі електронних торгів.

Під час використання електронних систем закупівлі створюється тісний взаємозв'язок між представниками державного та приватного сектору, що формує відповідні економічні відносини між ними. Тому саме інформаційно прозоре та ефективне використання фінансових ресурсів, що забезпечується системою електронних торгів, котрі проводяться на відкритих онлайн-майданчиках, дає змогу справедливо та неупереджено визначити переможця, котрий запропонує найкращі умови.

Завдяки принципу прозорості є можливість мінімізувати проблеми корупції, змови сторін, недобросовісної конкуренції, що, в свою чергу, дає змогу розвиватись добросовісній підприємницькій діяльності та максимально ефективно використовувати грошові кошти.

У таблиці 5.10 відображено об'єкти комунальної власності, що здаються в оренду виключно на комерційній основі. Слід відмітити, що було проаналізовано лише деякі об'єкти комунальної власності. Зазначимо, що місце розташування об'єкта відіграє важливу роль у формуванні ціни оренди комунального майна.

Таблиця 5.10 – Перелік деяких об'єктів комунальної власності
Тернопільської міської ради, що перебувають на даний час в оренді

Назва об'єкта	Адреса розташування	Площа, м ²	Вартість оренди,	Вартість м.кв.
Перукарня	вул. Миру, 6	22,04	1369,67	62,14
Склад	вул. Миру, 6	148,5	6394,88	43,06
Офісне приміщення	вул. Миру, 6	54,41	3047,41	56,01
Навчальний центр	вул. Миру, 6	338,3	2493,58	7,37
Навчальний центр	вул. Миру, 6	97,5	1315,79	13,50

Слід зазначити, що певні труднощі виникають з приводу того, що неможливо повністю об'єктивно визначити ринкову вартість оренди нерухомості кількох об'єктів, що знаходяться за одним адресом.

Розрахунок потенційного додаткового доходу від оренди комунального майна по вул. Миру, 6 наведено у табл. 5.11.

Таблиця 5.11 - Розрахунок потенційного додаткового доходу від оренди комунального майна по вул. Миру, 6

Показники	Значення показника
Сукупна вартість оренди, грн.	14621,3
Максимально прийнятна ціна за м.кв., грн.	62,1
Загальна площа, м.кв	660,8
Максимально прийнятна вартість оренди, грн.	41059,0
Потенційно реальна вартість оренди, грн. (коэф.0,75)	30794,3
Потенційний додатковий дохід, грн.	16172,9

Отже, потенційний додатковий дохід, який зможе отримати тернопільська міська рада від оренди комунального майна по вул. Миру, 6, прогнозується у сумі 16172,9 грн.

Перелік об'єктів комунальної власності Тернопільської міської ради, що знаходяться в оренді по вул. Подільській, 42, відображено у табл. 5.12.

Таблиця 5.12 - Перелік об'єктів комунальної власності, що знаходяться в оренді по вул. Подільській, 42 Тернопільської міської ради

Назва об'єкта	Адреса розташування	Площа, м ²	Сума оренди, грн.	Вартість оренди м. кв.
Майстерня	вул. Подільська, 42	178,8	3629,3	20,30
Майстерня	вул. Подільська, 42	39,9	580,95	14,56
Склад	вул. Подільська, 42	273,4	4069,9	14,89
Приміщення спільного користування	вул. Подільська, 42	17,7	325,84	18,41

Таблиця 5.13 містить розрахунок потенційного додаткового доходу Тернопільської міської ради від здачі в оренду комунального майна по вул. Подільській, 42.

Таблиця 5.13 - Розрахунок потенційного додаткового доходу з оренди комунального майна по вул. Подільській, 42 Тернопільської міської ради

Показники	Значення показника
Сукупна вартість оренди, грн.	8606,0
Макс. прийнятна ціна за м.кв., грн.	20,3
Загальна площа, м.кв	509,8
Макс. прийнятна сукупна вартість оренди, грн.	10348,0
Потенційно реальна вартість оренди, грн. (коєф.0,9)	9313,2
Потенційний додатковий дохід, грн.	707,2

Перелік об'єктів комунальної власності Тернопільської міської ради, що знаходяться в оренді по вулиці Федьковича, 16, можна простежити за даними табл. 5.14.

Таблиця 5.14 - Перелік об'єктів комунальної власності Тернопільської міської ради, що знаходяться в оренді по вул. Федьковича, 16

Назва об'єкта	Адреса розташування	Площа, м ²	Сума оренди, грн.	Вартість оренди м. кв.
1	2	3	4	5
Книгарня	вул. Федьковича, 16	5,00	159,66	31,93
Майстерня	вул. Федьковича, 16	49,10	3021,53	61,54
Поштове відділення	вул. Федьковича, 16	73,40	1926,99	26,25
Медична діяльність	вул. Федьковича, 16	36,00	3195,76	88,77
Медична діяльність	вул. Федьковича, 16	16,00	1742,16	108,89

1	2	3	4	5
Медична діяльність	вул. Федьковича, 16	27,90	2572,07	92,19
Аптечний пункт	вул. Федьковича, 16	20,00	3628,11	181,41
Медична діяльність	вул. Федьковича, 16	46,95	4643,64	98,91

Розрахунок потенційного додаткового доходу Тернопільської міської ради від оренди комунального майна по вул. Федьковича, 16 показаний у табл. 5.15.

Таблиця 5.15 - Розрахунок потенційного додаткового доходу Тернопільської міської ради від оренди комунального майна по вул. Федьковича, 16

Показники	Значення показника
Сукупна вартість оренди, грн.	20889,9
Максимально прийнятна ціна за м.кв., грн.	181,4
Загальна площа, м. кв.	274,4
Максимально прийнятна загальна вартість оренди, грн.	49768,6
Потенційно реальна вартість оренди, грн. (коеф.0,75)	37326,4
Потенційний додатковий дохід, грн.	16436,5

Перелік об'єктів комунальної власності Тернопільської міської ради, що знаходяться в оренді по вул. Клінічна, 1а можна побачити у табл. 5.16.

Таблиця 5.16 - Перелік об'єктів комунальної власності, що знаходяться в оренді по вул. Клінічна, 1а Тернопільської міської ради

Назва об'єкта	Адреса розташування	Площа, Площа, м ²	Вартість оренди, грн.	Вартість оренди м. кв.
1	2	3	4	5
Аптечний пункт	вул. Клінічна, 1а	23,17	2648,23	114,30
Медична діяльність	вул. Клінічна, 1а	99,60	10428,25	104,70

1	2	3	4	5
Медична діяльність	вул. Клінічна, 1а	202,00	15873,41	78,58
Навчальний процес	вул. Клінічна, 1а	24,90	1454,89	58,43

Розрахунок потенційного додаткового доходу Тернопільської міської ради від оренди комунального майна по вул. Клінічна, 1а подано в табл. 5.17.

Таблиця 5.17 - Розрахунок потенційного додаткового доходу Тернопільської міської ради від оренди комунального майна по вул. Клінічна, 1а

Показники	Значення показника
Сукупна вартість оренди, грн.	30404,8
Макс. прийнятна ціна за м.кв., грн.	114,3
Загальна площа, м.кв	349,7
Макс. прийнятна сукупна вартість оренди, грн.	39965,8
Потенційно реальна вартість оренди, грн. (коєф.0,9)	35969,2
Потенційний додатковий дохід, грн.	5564,4

Отже, загальний приріст потенційного доходу, який отримає Тернопільська міська рада від здачі в оренду комунального майна з використанням електронної торгової системи ЕТС становитиме:

$$E = 16172,9 + 707,2 + 16436,5 + 5564,4 = 38881,0 \text{ грн.}$$

РОЗДІЛ 6

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

6.1 Завдання в галузі охорони праці та загальний стан охорони праці у Тернопільській міській раді

Закон України “Про охорону праці” визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян на охорону їх життя і здоров’я у процесі трудової діяльності, регулює відносини між власником організації і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, встановлює єдиний порядок охорони праці в Україні. Дія Закону поширюється на всі підприємства, установи та організації незалежно від форм власності та видів їх діяльності.

Закон передбачає чітку систему державного управління охороною праці і регулювання умов праці. Державна політика у сфері охорони праці базується на таких принципах:

- пріоритету життя і здоров’я працівників по відношенню до результатів діяльності підприємств;
- повної відповідальності власника за створення безпечних і нешкідливих умов праці;
- комплексного розв’язання завдань охорони праці на основі національних програм з цих питань та з урахуванням напрямків економічної та соціальної політики, досягнень в галузі науки і техніки;
- соціального захисту працівників, повного відшкодування шкоди особам, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань;
- використання економічних методів управління охороною праці, проведення політики пільгового оподаткування, що сприяє створенню безпечних і нешкідливих умов праці;
- участі держави у фінансуванні заходів щодо охорони праці тощо.

Відповідно до Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про охорону праці», Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці з метою встановлення вимог щодо організації навчання і перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб та інших працівників, відповідальним за стан охорони праці в міській раді призначено заступника голови районної ради.

У міській раді затверджено «Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в Тернопільській міській раді», яке встановлює порядок навчання та перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб та інших працівників у процесі трудової діяльності.

Положення спрямоване на реалізацію системи безперервного навчання з питань охорони праці посадових осіб та інших працівників, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварій. Навчання з питань охорони праці - це навчання працівників з метою отримання необхідних знань і навичок з питань охорони праці або безпечного ведення робіт.

Тернопільська міська рада у межах своєї компетенції:

- затверджує цільові регіональні програми поліпшення стану безпеки, умов праці та виробничого середовища, а також заходи з охорони праці у складі програм соціально-економічного і культурного розвитку регіонів;

- приймає рішення щодо створення комунальних аварійно-рятувальних служб для обслуговування відповідних територій та об'єктів комунальної власності.

Виконавчі органи міської ради забезпечують належне утримання, ефективну і безпечну експлуатацію об'єктів житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, додержання вимог щодо охорони праці працівників, зайнятих на цих об'єктах.

Для виконання покладених на неї функцій міська рада створює у складі свого виконавчого органу відповідний підрозділ або призначає спеціаліста з

охорони праці. Законами «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування» передбачено, що захист прав, свобод і законних інтересів громадян є одним з головних принципів, на яких ґрунтується місцеве та регіональне самоврядування. Отже, порушення цих прав, пов'язане з невиконанням вимог законодавства про охорону праці, є об'єктом та предметом діяльності місцевих державних адміністрацій та місцевого самоврядування.

Тернопільська міська рада у межах своєї компетенції:

- затверджує цільові регіональні програми поліпшення стану безпеки, умов праці та виробничого середовища, а також заходи з охорони праці у складі програм соціально-економічного і культурного розвитку регіонів;

- приймає рішення щодо створення комунальних аварійно-рятувальних служб для обслуговування відповідних територій та об'єктів комунальної власності.

Нагальним у системі управління охороною праці міської ради є забезпечення органів державного управління охороною праці та служб охорони праці установи кваліфікованими фахівцями з охорони праці різних освітньо-кваліфікаційних рівнів за відповідними профільними спрямуваннями з урахуванням сучасних соціально-економічних умов та реальних потреб.

Інформаційне забезпечення в галузі охорони праці, яке має здійснюватися органами управління охороною праці на всіх рівнях, потребує удосконалення шляхом вивчення і поширення міжнародного та вітчизняного досвіду щодо пропаганди безпечних методів і засобів праці, вирішення інших актуальних питань у цій сфері із залученням сучасних інформаційних технологій, ЗМІ, оперативного розповсюдження посібників, пам'яток, методики, листівок відповідного спрямування.

Працівники Тернопільської міської ради під час прийняття на роботу і в процесі роботи проходять інструктажі, навчання та перевірку знань з питань охорони праці, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також правил поведінки у разі виникнення аварії. Навчання й інструктаж працівників ради з охорони праці є складовою частиною системи

управління охороною праці і проводиться з усіма працівниками в процесі їхньої трудової діяльності. За характером і часом проведення інструктажі з питань охорони праці поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

Дотримання правил безпеки праці, забезпечення сприятливих умов у Тернопільській міській раді залежать від того, наскільки кожен працівник знає і виконує ці правила під час роботи. Тому всі працівники при прийомі на роботу і в процесі роботи проходять на підприємстві інструктаж з охорони праці, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, правил поведінки при виникненні аварій.

Первинний інструктаж проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівником:

- новоприйнятим (постійно чи тимчасово) до районної ради;
- який переводиться з одного структурного підрозділу районної ради до іншого;
- який виконуватиме нову для нього роботу;

Первинний інструктаж на робочому місці проводиться індивідуально або з групою осіб одного фаху за діючими у районній раді інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних робіт.

Повторний інструктаж проводиться на робочому місці індивідуально з окремим працівником або групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом переліку питань первинного інструктажу. Він проводиться в терміни, визначені нормативно правовими актами з охорони праці з урахуванням конкретних умов праці, але не рідше 1 раз на 6 місяців.

Позаплановий інструктаж проводиться з працівниками на робочому місці або в кабінеті охорони праці:

- при введенні в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них;
- при порушеннях працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо;

Позаплановий інструктаж може проводитись індивідуально з окремим працівником або з групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення.

Цільовий інструктаж проводиться з працівниками:

- при ліквідації аварії або стихійного лиха;
- при проведенні робіт, на які відповідно до законодавства, оформляється розпорядження.

Цільовий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або з групою працівників. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від виду робіт, що виконуватимуться. Навчання з питань охорони праці в частині організації навчального здійснюється відповідно до вимог законодавства.

Перед перевіркою знань з питань охорони праці для працівників міської ради організовується навчання: лекції, семінари та консультації. Перевірка знань працівників з питань охорони праці проводиться за нормативно-правовими актами з охорони праці, додержання яких входить до їхніх функціональних обов'язків. Перевірка знань працівників з питань охорони праці здійснюється постійно діючою комісією із перевірки знань з питань охорони, склад якої затверджується розпорядженням голови районної ради. Головою комісії призначається заступник голови міської ради. До складу комісії також входять відповідальний за охорону праці, юридична служба, уповноважена особа трудового колективу. Усі члени комісії у порядку, встановленому положенням, повинні пройти навчання та перевірку знань з питань охорони праці. Перелік питань для перевірки знань з охорони праці працівників, з урахуванням специфіки виробництва, складається членами комісії та затверджується головою районної ради. Формою перевірки знань з питань охорони праці працівників є тестування, залік або іспит. Результат перевірки знань з питань охорони праці оформлюється протоколом засідання комісії з перевірки знань з питань охорони праці.

Особам, які під час перевірки знань з охорони праці виявили задовільні результати, видається посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці. При цьому в протоколі та посвідченні у стислій формі зазначається перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці та з безпечного виконання конкретних видів робіт, в обсязі яких працівник пройшов перевірку знань. При незадовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці працівники протягом одного місяця повинні пройти повторне навчання і повторну перевірку знань. Не допускаються до роботи в органах міської ради працівники, у тому числі посадові особи, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з питань охорони праці.

Проведемо аналіз стану умов праці відділу обліку, звітності та організаційної роботи фінансового управління Тернопільської міської ради, який налічує у своєму штаті 7 чоловік.

Відповідно до даних табл. 6.1 розрахуємо показники інтенсивності випадків захворювань (Піз), непрацездатності (Пнп), які припадають на 100 працюючих і тривалість захворювання (Птр):

$$\text{Піз}=100 \cdot \text{С}/\text{Р},$$

$$\text{Пнп}=100 \cdot \text{Д}/\text{Р},$$

$$\text{Птр}=\text{Д}/\text{С},$$

де Р – загальна кількість працюючих;

Д – кількість днів непрацездатності через захворюваність;

С – кількість випадків захворювань.

Підставивши дані табл. 6.1, одержимо:

- показники інтенсивності випадків захворювань:

$$\text{Піз}_{2016}=100 \times 12/7= 171,4;$$

$$\text{Піз}_{2017}=100 \times 14/7= 200;$$

$$\text{Піз}_{2018}=100 \times 10/7= 142,9;$$

- показники непрацездатності:

$$\text{Пнп}_{2016}=100 \times 49/7=700,0;$$

$$\text{Пнп}_{2017}=100 \times 52/7=742,9;$$

$$Пнп_{2018}=100 \times 40/7=571,4;$$

- тривалість захворювання:

$$Птр_{2016}= 49/12 = 4,1;$$

$$Птр_{2017}= 52/14 = 3,7;$$

$$Птр_{2018}= 40/10 = 4,0.$$

Таблиця 6.1 - Статистичні дані, то характеризують стан умов праці відділу обліку, звітності та організаційної роботи відділу обліку, звітності та організаційної роботи фінансового управління Тернопільської міської ради

Показники	Рік		
	2015	2016	2017
1	2	3	4
1. Загальна кількість працюючих, Р,чол.	7	7	7
2.Наявність можливих шкідливих виробничих факторів (ШВФ) у робочий зоні об'єкта дослідження:			
2.1. За наявністю токсичних парів та газів	-	-	-
2.2. За наявністю пилу	-	-	-
2.3. За мікрокліматом	-	-	-
2.4. За шумом	-	-	-
2.5. За вібрацією	-	-	-
2.6. За освітленням	-	-	-
2.8. За електромагнітним випромінюванням	7	7	7
2.9. За ергономічними параметрами	-	-	-
2.10. Психофізіологічні фактори	7	7	7
2.11. По інших шкідливих факторах	-	-	-
3.Наявність можливих небезпечних виробничих факторів (НВФ) у робочий зоні об'єкта дослідження:			
3.1. Підвищена напруга в електричному ланцюгу	7	7	7
3.2. Небезпечні фактори пожежі	-	-	-
3.3. Інші небезпечні фактори	-	-	-
4. Кількість випадків захворювань, С, і днів непрацездатності через захворюваність, Д	С/Д	С/Д	С/Д
5. Показник інтенсивності захворювань, $П_{із}$	171,4	200,0	142,9

1	2	3	4
6. Показник непрацездатності, $P_{нп}$	700,0	742,9	571,4
7. Показник тривалості захворюваності, $P_{тр}$	4,1	3,7	4,0
8. Кількість випадків травматизму, пов'язаного з виробництвом	-	-	-
9. Витрати на охорону праці, грн.	750	810	1200

6.2 Рекомендації щодо поліпшення умов праці у відділі обліку, звітності та організаційної роботи фінансового управління Тернопільської міської ради і їх соціальна й економічна ефективність

З метою покращення умов праці в працівників відділу обліку, звітності та організаційної роботи фінансового управління Тернопільської міської ради доцільно внести наступні рекомендації.

1. Для забезпечення нормативних вимог щодо площі та об'єму приміщення, що припадають на одного працівника відділу, перевести даних працівників у більше за площею приміщення.

2. Забезпечити відповідність організації робочого місця користувача ЕОМ ергономічним вимогам, характеру та особливостям трудової діяльності.

При розміщенні робочих місць необхідно дотримуватись таких вимог:

- природне світло повинно падати збоку, переважно зліва;
- відстань від робочого місця до стін зі світловим прорізами повинна складати не менше 1м;
- відстань між бічними поверхнями відео терміналів має бути не меншою за 1,2м;
- відстань між тильною поверхнею одного відео терміналу та екрана іншого не повинна бути меншою 2,5м, а прохід між рядами робочих місць — не меншим одного метра.

Екран відео терміналу та клавіатура мають розташовуватися на оптимальній відстані від очей працівника, але не ближче 60 см, з урахуванням розміру алфавітно-цифрових знаків та символів. При потребі високої

концентрації уваги під час виконання робіт з високим рівнем напруженості суміщені робочі місця з відео терміналами та персональними ЕОМ необхідно відділяти одне від одного перегородками висотою 1,5-2 м.

3. Персоналу дотримуватись необхідних перерв при роботі з ЕОМ. Режим праці та відпочинку працівників електронно-обчислювальної техніки визначається ДСанНіП 3.3.2-007-98. Через кожні 40-50 хв. роботи необхідно робити 3-5-хвилинні перерви для відпочинку. Режим праці та відпочинку працівників визначається державними санітарними правилами і нормами роботи з візуальними дисплейними терміналами ЕОМ — ДсанП і Н 3.3.2-007-98. При цьому враховуються насиченість і напруженість праці, вид і категорія трудової діяльності.

3. Застосовувати персональні комп'ютери, прилади радіозв'язку новітніх конструкцій, які відповідають сучасним вимогам до захисту від випромінювання; не концентрувати на робочому місці великої кількості радіоелектронних приладів. Охорона праці відіграє важливу роль як суспільний чинник, оскільки якими б вагомими не були трудові здобутки, вони не можуть компенсувати людині втраченого здоров'я, а тим більше життя. Соціальна ефективність – це збереження здоров'я і полегшення праці робітників, зменшення кількості робітників, які займаються тяжкою фізичною працею, а також зазнають дії шкідливих виробничих факторів.

Окрім соціального, охорона праці має важливе економічне значення – це висока продуктивність праці, зниження витрат на оплату лікарняних, компенсації за важкі, небезпечні й шкідливі умови праці тощо.

Розрахуємо економічну ефективність за такими показниками:

1. Умовне вивільнення чисельності працівників у результаті впровадження заходів з охорони праці

$$УВП_{\text{ч}} = [(ВРЧ_{\text{б}} - ВРЧ_{\text{п}}) / (\Phi - ВРЧ_{\text{п}})] \cdot \text{Ч, люд.}, \quad (6.1)$$

де $ВРЧ_{\text{б}}$ – втрати робочого часу через травматизм і захворюваність до

впровадження заходів (базовий рік) на одного працюючого, люд.-дн.;

$ВРЧ_{П}$ – втрати робочого часу через травматизм і захворюваність після впровадження заходів на одного працюючого, люд.-дн.;

Φ – річний фонд робочого часу одного працюючого (базовий), люд.-дн.;

\mathcal{C} – середньорічна розрахункова чисельність працюючих, люд.

$$УВП_{\mathcal{C}} = [(7 - 5,1) / (255 - 5,1)] \cdot 7 = 0,05.$$

2. Можливе зростання продуктивності праці за постійної чисельності працюючих розраховуємо за формулою

$$\Pi = 100 \cdot УВП_{\mathcal{C}} / (\mathcal{C} - УВП_{\mathcal{C}}), \% \quad (6.2)$$

$$\Pi = 100 \cdot 0,05 / (7 - 0,05) = 0,72\%.$$

3. Економію фонду заробітної плати визначають за формулою

$$Езп = УВП_{\mathcal{C}} \cdot \mathcal{Z}_c \cdot (1 + \Pi_{cc} / 100), \text{ грн.}, \quad (6.3)$$

де \mathcal{Z}_c – середньорічна заробітна плата одного працівника, грн.;

Π_{cc} – відсоток відрахувань на соціальне страхування.

$$Езп = 0,05 \cdot 96000 \cdot (1 + 22 / 100) = 5856 \text{ грн.}$$

4. Економію коштів фонду соціального страхування на виплату за лікарняними листками непрацездатності визначають за формулою

$$Е_{cc} = (B_{\delta} / \Pi_{\delta}) \cdot [(ВРЧ_{\delta} - ВРЧ_{П}) \cdot I_3 \cdot K \cdot \mathcal{C}], \text{ грн.}, \quad (6.4)$$

де B_{δ} – сума витрат на оплату лікарняних листків за базовий рік, грн.;

Π_{δ} – втрати робочого часу через травматизм, захворюваності в базовому році, люд.-дн.;

I_3 – індекс зростання середньорічної заробітної плати робітників за планом;

K – частка виробничої зумовленої захворюваності в її загальній величині

(приймають 0,5– 0,7).

$$E_{cc} = (14200 / 40) \cdot [(7 - 5,1) \cdot 1,1 \cdot 0,7 \cdot 7] = 4018,2 \text{ грн.}$$

Отже, у результаті впровадження запропонованих заходів з охорони праці планується отримати економію фонду заробітної плати у сумі 5856 грн., а також економію коштів фонду соціального страхування у сумі 4018,2 грн.

6.3 Забезпечення електробезпеки користувачів персональних комп'ютерів

Приміщення із робочими місцями користувачів комп'ютерів для забезпечення електробезпеки обладнання, а також для захисту від ураження електричним струмом самих користувачів ПК повинні мати достатні технічні засоби захисту відповідно до ГОСТ 12.1.009-76, НПАОП 40.1-1.07-01 “Правила експлуатації електрозахисних засобів”, НПАОП 40.1-1.21-98 “Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів”, НПАОП 40.1-1.32-01 “Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок”.

З метою запобігання ушкодженням, що можуть статися через ураження електричним струмом, загоряння, коротке замикання тощо, розроблено загальний стандарт безпеки ІЕС 950. Загальним стандартом електробезпечності для країн Європейської співдружності є Semark.

Заходи щодо усунення небезпеки ураження електричним струмом зводяться до правильного розміщення устаткування та електричних кабелів. Інші заходи щодо забезпечення електробезпеки, збігаються з загальними заходами пожежо- та електробезпеки.

У якості профілактичних заходів для забезпечення пожежної безпеки слід використовувати скриту електромережу, надійні розетки з пожежобезпечних матеріалів, силові мережі живлення устаткування виконувати кабелями, розрахованими на підключення в 3-5 разів більшого навантаження, включати й виключати живлення обладнання за допомогою штатних вимикачів. Треба

регулярно робити очистку внутрішніх частин комп'ютерів, іншого устаткування від пилу, розташовувати комп'ютери на окремих неспалюваних столах. Для запобігання іскріння необхідно рідше встромляти і виймати штепсельні вилки з розеток.

ЕОМ, периферійні пристрої ЕОМ та устаткування для обслуговування, ремонту та налагодження ЕОМ, інше устаткування (апарати управління, контрольно-вимірювальні прилади, світильники тощо), електропроводи та кабелі за виконанням та ступенем захисту мають відповідати класу зони за ПУЕ, мати апаратуру захисту від струму короткого замикання та інших аварійних режимів.

Під час монтажу та експлуатації ліній електромережі необхідно повністю унеможливити виникнення електричного джерела загоряння внаслідок короткого замикання та перевантаження проводів, обмежувати застосування проводів з легкозаймистою ізоляцією і, за можливості, перейти на негорючу ізоляцію.

Лінія електромережі для живлення ЕОМ, периферійних пристроїв ЕОМ та устаткування для обслуговування, ремонту та налагодження ЕОМ виконується як окрема групова три провідна мережа, шляхом прокладання фазового, нульового робочого та нульового захисного провідників. Нульовий захисний провідник використовується для заземлення (занулення) електроприймачів.

Використання нульового робочого провідника як нульового захисного провідника забороняється. Нульовий захисний провід прокладається від стійки групового розподільчого щита, розподільчого пункту до розеток живлення. Не допускається підключення на щиті до одного контактного затискача нульового робочого та нульового захисного провідників. Площа перерізу нульового робочого та нульового захисного провідника в груповій три провідній мережі повинна бути не менше площі перерізу фазового провідника.

Усі провідники повинні відповідати номінальним параметрам мережі та навантаження, умовам навколишнього середовища, умовам розподілу

провідників, температурному режиму та типам апаратури захисту, вимогам ПУЕ.

У приміщенні, де одночасно експлуатується або обслуговується більше п'яти персональних ЕОМ, на помітному та доступному місці встановлюється аварійний резервний вимикач, який може повністю вимкнути електричне живлення приміщення, крім освітлення.

ПЕОМ, периферійні пристрої ПЕОМ та устаткування для обслуговування, ремонту та налагодження ЕОМ повинні підключатися до електромережі тільки з допомогою справних штепсельних з'єднань і електророзеток заводського виготовлення. Штепсельні з'єднання та електророзетки крім контактів фазового та нульового робочого провідників повинні мати спеціальні контакти для підключення нульового захисного провідника. Конструкція їх має бути такою, щоб приєднання нульового захисного провідника відбувалося раніше ніж приєднання фазового та нульового робочого провідників. Порядок роз'єднання при відключенні має бути зворотним. Необхідно унеможливити з'єднання контактів фазових провідників з контактами нульового захисного провідника.

Неприпустимим є підключення ПЕОМ та периферійних пристроїв ПЕОМ до звичайної електромережі, в тому числі – з використанням перехідних пристроїв.

Електромережі штепсельних з'єднань та електророзеток для живлення ПЕОМ, периферійних пристроїв слід виконувати за магістральною схемою, по 3...6 з'єднань або електророзеток в одному колі. Штепсельні з'єднання та електророзетки для напруги 12 В та 36 В за своєю конструкцією повинні відрізнятися від штепсельних з'єднань для напруги 127 В та 220 В і мають бути пофарбовані в колір, який візуально значно відрізняється від кольору штепсельних з'єднань, розрахованих на напругу 127 В та 220 В.

Індивідуальні та групові штепсельні з'єднання та електророзетки необхідно монтувати на негорючих або важкогорючих пластинах з урахуванням вимог ПУЕ та Правил пожежної безпеки в Україні.

Електромережу штепсельних розеток для живлення ПЕОМ, периферійних пристроїв ПЕОМ при розташуванні їх уздовж стін приміщення прокладають по підлозі поряд зі стінами приміщення, як правило, в металевих трубах і гнучких металевих рукавах з відводами відповідно до затвердженого плану розміщення обладнання та технічних характеристик обладнання.

При розташуванні в приміщенні за його периметром до 5 ПЕОМ, використанні три провідникового захищеного проводу або кабелю в оболонці з негорючого або важко горючого матеріалу дозволяється прокладання їх без металевих труб та гнучких металевих рукавів.

Електромережу штепсельних розеток для живлення ПЕОМ при розташуванні їх у центрі приміщення, прокладають у каналах або під знімною підлогою в металевих трубах або гнучких металевих рукавах. При цьому не дозволяється застосовувати провід і кабель в ізоляції з вулканізованої гуми та інші матеріали, що містять сірку. Відкрита прокладка кабелів під підлогою забороняється. Металеві труби та гнучкі металеві рукави повинні бути заземлені. Заземлення повинно відповідати вимогам НПАОП 40.1-1.21-98.

Для підключення переносної електроапаратури застосовують гнучкі проводи в надійній ізоляції. Тимчасова електропроводка від переносних приладів до джерел живлення виконується найкоротшим шляхом без заплутування проводів у конструкціях машин, приладів та меблях. Доточувати проводи можна тільки шляхом паяння з наступним старанним ізолюванням місць з'єднання.

Є неприпустимими:

- експлуатація кабелів та проводів з пошкодженою або такою, що втратила захисні властивості за час експлуатації, ізоляцією; залишення під напругою кабелів та проводів з неізольованими провідниками;

- застосування саморобних подовжувачів, які не відповідають вимогам ПВЕ до переносних електропроводок;

- застосування для опалення приміщення нестандартного (саморобного) електронагрівального обладнання або ламп розжарювання;

– користування пошкодженими розетками, розгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншими електровиробами, а також лампами, скло яких має сліди затемнення або випинання;

– підвішування світильників безпосередньо на струмопровідних проводах, обгортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх зі знятими ковпаками (розсіювачами);

– використання електроапаратури та приладів в умовах, що не відповідають вказівкам (рекомендаціям) підприємств-виготовлювачів.

РОЗДІЛ 7

ЕКОЛОГІЯ

7.1 Екологічні принципи в розвитку міст і селищ

Метою екологічної політики держави та органів місцевого самоуправління є досягнення сприятливого стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

Реалізація засад розвитку міст і селищ на засадах екології здійснюється за принципами:

- відкритості, підзвітності, гласності органів державної влади;
- участі громадськості у формуванні державної політики;
- дотримання екологічних прав громадян;
- заохочення до ведення екологічно відповідального бізнесу та екологічно свідомої поведінки громадян;
- запобігання екологічній шкоді;
- міжнародної співпраці та євроінтеграції.

Основними інструментами реалізації екологічної політики є [40]:

- між секторальне партнерство та залучення заінтересованих сторін - дасть змогу залучити до планування і реалізації політики усі заінтересовані сторони (органи державної влади та органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання, приватний сектор, науковців, громадськість);
- інформування та комунікація - сприятимуть підвищенню рівня обізнаності громадськості про діяльність органів виконавчої влади у сфері охорони навколишнього природного середовища та ефективність впровадження ними нормативно-правових актів, стан навколишнього природного середовища

та рівні його забруднення, принципи та методи сталого споживання і виробництва, захисту довкілля та дбайливого ставлення до живої природи;

- державне регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища - дасть змогу встановити науково обґрунтовані обмеження на використання природних ресурсів і забруднення навколишнього природного середовища та впровадити інтегрований дозвіл щодо регулювання забруднення навколишнього природного середовища відповідно до Директиви 2010/75/ЄС про промислове забруднення (комплексне запобігання і контроль за забрудненнями) (переглянута);

- стратегічна екологічна оцінка та оцінка впливу на довкілля - дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки;

- системи екологічного управління, екологічний аудит, екологічна сертифікація та маркування продукції - дасть змогу підвищити екологічну обґрунтованість і ефективність діяльності суб'єктів господарювання, поліпшити екологічні характеристики продукції, встановити відповідність об'єктів екологічного аудиту вимогам природоохоронного законодавства та удосконалити управління суб'єктами господарювання, що провадять екологічно небезпечну діяльність;

- екологічний облік - забезпечить виявлення, реєстрацію, узагальнення, зберігання, оброблення та підготовку релевантної інформації про діяльність підприємства в природоохоронній сфері з метою передачі її внутрішнім і зовнішнім користувачам та сприятиме прийняттю управлінських рішень з урахуванням економічної ефективності, соціальної справедливості та екологічної цілісності;

- технічне регулювання та облік у сфері охорони навколишнього природного середовища, природокористування та забезпечення екологічної

безпеки - дасть змогу впровадити науково обґрунтовані та безпечні для навколишнього природного середовища і здоров'я населення вимоги до процесів, товарів та послуг, які відповідатимуть європейським нормам/вимогам;

- освіта в інтересах збалансованого (сталого) розвитку - дасть змогу встановити методологічні основи та запровадити безперервну екологічну освіту. Випереджаючими темпами має розвиватися всеохоплююча екологічна просвіта та виховання підростаючого покоління шляхом підтримки діяльності позашкільних закладів освіти, еколого-натуралістичних центрів та природничих секцій центрів дітей і юнацтва та профільних громадських організацій;

- економічні та фінансові механізми, зокрема екологічна модернізація промислових підприємств шляхом зниження ставки екологічного податку або у формі фіксованої річної суми компенсації (відшкодування податку) - забезпечать стабільне фінансування природоохоронної діяльності та стимулювання розвитку екологічного підприємництва, зокрема виробництво продукції, виконання робіт і надання послуг природоохоронного призначення, а також сприятимуть створенню податкового, кредитного та інвестиційного клімату для залучення коштів міжнародних донорів та приватного капіталу в природоохоронну діяльність, створення суб'єктами господарювання систем екологічного управління, впровадження більш чистого виробництва, технологій ресурсо- та енергозбереження, розширеного відтворення лісів;

- комплексний моніторинг стану навколишнього природного середовища і нагляд (контроль) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів - забезпечать перехід до системи запобігання правопорушенням і моніторингу стану довкілля, зменшення тиску на бізнес-середовище, широке залучення громадськості до природоохоронного контролю через побудову дієвої системи нагляду за дотриманням природоохоронного законодавства з урахуванням

найкращих практик організації функціонування аналогічних інституцій у країнах - членах Європейського Союзу;

- міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки - забезпечить виконання міжнародних зобов'язань відповідно до багатосторонніх та двосторонніх міжнародних договорів України, розширення співробітництва з питань запобігання транскордонному забрудненню навколишнього природного середовища.

7.2 Аспекти екологічної діяльності Тернопільської міської ради

В екологічному відношенні місто Тернопіль є складною багатофункціональною системою, оптимальний розвиток якої залежить від ефективних рішень міської влади, узгоджених нею з громадою міста. Баланс інтересів і баланс дій є запорукою все стороннього розвитку екосистеми. Екологічні інтереси сьогодні є рівнозначними з інтересами соціальними і економічними. Тому вивіреном можна вважати збалансований еколого-соціально-економічний розвиток.

Одним із перших для міст України у Тернополі було розроблено Екологічний паспорт міста разом з такими важливими природоохоронними документами, як схемою еко мережі міста, проектом організації міського регіонального ландшафтного парку "Загребелля", Програмою охорони навколишнього природного середовища м. Тернополя, Концепцією комплексного озеленення м. Тернополя еко паспорт формує систему стратегічних еко документів і еко рішень, що забезпечуватимуть здійснення певного поступу до сталого розвитку міської соціальної екосистеми, досягнення динамічної рівноваги у збалансованому розвитку природної, соціальної і економічної ланок міста.

Екопаспорт міста Тернопіль - це відкритий для громадян документ нашого спільного ставлення до природи, до якості природного середовища

свого проживання. Його аналіз дає можливість простежити екологічні стани окремих компонентів природи, так і екологічну ситуацію загалом. Екопаспорт дозволяє заглянути в наше екологічне майбутнє, оскільки наші нинішні рішення є тому запорукою. Для представників органів влади, керівників підприємств, установ і організацій екопаспорт дає змогу оцінити вірність прийнятих управлінських рішень, допоможе формувати на рівні міста адекватну викликам часу екологічну політику, ефективно впроваджувати належну стратегію подальшої господарської діяльності із урахуванням природоохоронних вимог. Для пересічного громадянина екопаспорт дає можливість відслідкувати стани, тенденції і зміни параметрів навколишнього середовища для прийняття вивіренних особистих рішень.

Тернопіль у 2012 році один з перших приєднався до Угоди мерів - ініціативи Європейського Союзу, котра охоплює регіональні та місцеві органи влади, які беруть на себе зобов'язання підвищувати енергоефективність та нарощувати використання відновлюваних джерел енергії на своїх територіях та прагнуть скоротити викиди CO₂. Вказані заходи впроваджуватимуться відповідно до затвердженого Плану дій зі сталого енергетичного розвитку міста Тернопіль на 2012-2020 рр., стратегічною метою якого є зменшення на 20% обсягів викиду CO₂, а також скорочення на 20% енергоспоживання та перехід на альтернативні види енергії.

Силами підприємств, що обслуговують житловий фонд міста, в рамках двомісячника благоустрою проведено висадження дерев у кількості 112 шт. на закріплених територіях (серед видів посадкового матеріалу – клени, берези та хвойні породи). Одночасно, в рамках Концепції комплексного озеленення міста за кошти місцевого бюджету висаджено 162 шт. дерев та 134 чагарники, а саме:

- на території гідропарку «Топільче» започатковано висадження алеї «Файного міста» із 70 дерев породи катальпа;
- на вул. Гетьмана Сагайдачного висаджено червонолисті клени в кількості 12 шт.;

– на території парку імені Т.Шевченка на зеленій зоні біля хреста висаджено 8 дерев породи тюльпанове дерево (Ліріодендрон);

– на території парку імені Тараса Шевченка на площі біля пам'ятника С. Бандері висаджено 27 дерев породи катальпа і 32 чагарники виду виноград, 102 шт. чагарників виду барбарис Тунберга;

– території гідропарку «Топільче» під час осіннього посадкового періоду 2017 року додатково висаджено 45 катальп, які разом із створеними у попередні роки складають найдовшу катальпову алею України.

Окрім того, на проспекті Степана Бандери (при вході у парк Національного відродження біля пам'ятника льотчикам-визволителям) восени з'явилася «Алея єднання», яка утворена 20 саджанцями катальпи бігніонієвидної, висадженими переселенцями зі Сходу України та Криму спільно з мешканцями Тернополя. Також, в рамках святкування року Японії в Україні на території майдану Волі висаджено 40 шт. сакур [41].

ВИСНОВКИ

Самостійність місцевих громад неможлива без наявності у самоврядних структур власного бюджету і прав на його складання, затвердження і виконання без втручання ззовні. Кожен орган місцевого самоврядування повинен володіти своїми фінансовими джерелами, достатніми для організації управління економікою і соціальною сферою. Враховуючи це, місцевим бюджетам як основній фінансовій базі органів місцевого самоврядування, належить особливе місце, оскільки вони забезпечують реальну здатність територіальної громади вирішувати завдання місцевого розвитку.

Тернопільська міська рада виступає як представницький орган місцевого самоврядування. Дослідження дохідної частини бюджету Тернополя за останні минулі три роки показали наступне. У 2017 році порівняно з попереднім спостерігався приріст доходів міста на суму 611,5 млн. грн. (тобто на 35,4%), а у 2018 році порівняно з 2017 роком - на 109,7 млн. грн. (на 4,7%).

Протягом 2016-2018 років спостерігалось збільшення сум як загального, так і спеціального фонду дохідної частини бюджету міста. Так, у 2017 році приріст доходів загального фонду м. Тернопіль становив 707,4 млн. грн., або 45,6% від суми попереднього року. У 2018 році спостерігалось подальше зростання доходів загального фонду, що дорівнювало порівняно з аналогічним періодом минулого року 109,0 млн. грн., або 4,8%, тобто сума і темп приросту значно знизилися.

Зміна величини доходів спеціального фонду бюджету міста у 2017 році порівняно з минулим роком, то його збільшення в абсолютному вимірі складало 4,1 тис. грн., у відносному - 5,2%, а у 2018 році порівняно з попереднім – відповідно 0,7 млн. грн. та 0,1%. Отже, темпи зростання сум загального та спеціального фонду бюджету м. Тернопіль були нерівномірними у досліджуваному періоді.

Виконання плану дохідної частини бюджету міста за 2018 рік, можна охарактеризувати як задовільний, при плані 2429,0 млн. грн. надходження до міського бюджету становили 2450,7 млн. грн., тобто відсоток перевиконання плану формування доходів бюджету м. Тернопіль дорівнював 0,9%.

Фактичні видатки бюджету міста Тернополя у 2016-2018 роках пропорційно зростали доходам. Так, у 2017 році їх величина збільшилась на 648,5 млн. грн., або на 37,6%, а у 2018 році – на 82,2 млн. грн., або на 3,5%. Збільшення бюджетних видатків у 2017 році було зумовлене зростанням як величини загального фонду (на 602,6 млн. грн., або на 43,6%), так і спеціального фонду (на 45,9 млн. грн., або на 13,5%). У 2018 році ріст видатків міста порівняно з попереднім роком складав 82,2 млн. грн., або 3,5%. При цьому сума видатків загального фонду склала на 95,4 млн. грн., або на 4,8%, а видатки спеціального фонду, навпаки, зменшилися – на 13,2 млн. грн., або на 3,4%.

У структурі видаткової частини бюджету м. Тернопіль відбулися певні зміни. Так, якщо у 2016 році частка загального фонду становила 80,3%, а спеціального – 19,7%, то у 2017 році досліджувані показники склали відповідно 83,7% та 16,3%, а у 2018 році - 84,8% та 15,2%. Отже, частка загального фонду протягом 2015-2016 років стабільно зростала, а спеціального – зменшувалася. У 2018 році виконання плану видаткової частини бюджету склало 98,1 відсотків.

Видатки бюджету Тернополя повинні виступати дієвим інструментом забезпечення потреб різноманітних соціальних груп населення, виступати ефективним важелем регулювання стану розвитку окремих галузей економіки та стимулювання інноваційних змін, а також бути націленими на втілення перспективних напрямів культурного й духовного життя міста.

З метою розширення та пропонується заснувати міською радою комунальне підприємство «Тернопільський вареник», яке буде працювати в галузі надання послуг громадського харчування. Потреба створення даного підприємства пояснюється тим, що на даний час у Тернополі відсутній

спеціалізований заклад громадського харчування, який би продовжував традиції тернопільських вареничних, сприяючи задоволенню потреб жителів нашого міста. Функціонування КП «Тернопільський вареник» дає можливість ознайомитися із традиційними українськими стравами гостям м. Тернополя, сприяючи розвитку туризму в регіоні.

Сумарна величина капітальних витрат на проект створення КП «Тернопільський вареник» складатиме 1107,4 тис. грн. Проведені дослідження показників економічної ефективності проекту створення комунального підприємства з надання послуг громадського харчування показали, що його доцільно здійснювати, адже його чиста теперішня вартість складає 1553,5 тис. грн., що значно перевищує нульове значення; індекс прибутковості рівний 2,4. Простий термін окупності запропонованого проекту 1 рік 3 місяці, а дисконтований – 1 рік 7 місяців. Значення показника рентабельності інвестицій є достатнім і становить 58,2%.

З метою забезпечення потреб комунальних підприємств м. Тернопіль, а також інших потенційних покупців у спецодязі пропонується створення КП Тернопільської міської ради, котре працюватиме згідно отриманих замовлень на виконання робіт. Загальна сума початкових витрат на купівлю та введення в дію на технологічного обладнання для виконання комунальним підприємством робіт з пошиття спецодягу становить 764,4 тис. грн.

Надана пропозиція Тернопільській міській раді здійснювати задачу в оренду комунального майна з використанням електронної торгової системи. Адже саме інформаційно прозоре та ефективне використання фінансових ресурсів, що забезпечується системою електронних торгів, котрі проводяться на відкритих онлайн-майданчиках, дає змогу справедливо та неупереджено визначити переможця, котрий запропонує найкращі умови. Завдяки прозорості процесів з використанням електронної торгової системи з'являється можливість мінімізувати проблеми корупції, змови сторін, недобросовісної конкуренції.

Приріст потенційного доходу, який отримає Тернопільська міська рада від задачі в оренду обраного для проведеного дослідження комунального майна

з використанням електронної торгової системи, прогнозується у сумі 38881,0 грн. За умов впровадження аукціону на всі об'єкти комунальної власності, що передаються в оренду, бюджет додатково отримуватиме близько 300 тис. гривень протягом кожних трьох років, за умови, що договори оренди складаються на термін не більше 35 місяців.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Піхоцька О. М. Місцеві податки і забезпеченні фінансової самостійності органів місцевого самоврядування // Фінанси України. - 2003.- №5 – с. 46 – 49.
2. Брязкало А.Є. Удосконалення фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування в контексті децентралізації. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://econom.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/02/Udoskonalennya-finansovogo-zabezpechennya-organiv.pdf>
3. Кириленко О.П. Місцеві фінанси: підручник / за редакцією О.П. Кириленко. - К.: Знання, 2006. - 677 с.
4. Юрій С. І. Фінанси: Підручник / Юрій С. І. та ін.; За заг. ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. - К.: Знання, 2008. - 611 с.
5. Русін В. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення місцевого самоврядування // В. Русін / Світ фінансів. - 2009. - №4(21). - С. 83-89.
6. Романенко О. Фінанси: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 312 с.
7. Стефанюк І.Б. Удосконалення механізму фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування // І.Б. Стефанюк / Фінанси України. – 2013. - №2. - С. 71-82.
8. Європейська хартія «Про місцеве самоврядування»: Прийнята в Страсбурзі 15 жовтня 1985 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/view/mu88002h>
9. Кириленко О.П. Теоретичні та практичні аспекти фінансового механізму забезпечення органів місцевого самоврядування в Україні О.П. Кириленко / Світ фінансів. - 2010. - Випуск 1. - С. 17-28.
10. Науменко А.М. Сутність та необхідність децентралізації в процесі реформування економіки України / А.М. Науменко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. - 2007. - №3. - С. 157-160.
11. Сунцова О.О. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. -К.: Центр навчальної

літератури, 2005. - 560 с.

12. Морус М. А. Комп'ютеризація управління системою ресурсів міста. Львів: ЛРІДУ УАДУ, 2003. – 125 с.

13 Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”280/97-ВР, редакція від 11.01.2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.

14. Дробот О. І. Гарантування місцевого самоврядування в Україні: теоретико-методологічний аспект. - Львів, 2010. – 121 с.

15. Про власність №997-V, редакція від 07.03.2018 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/697-12>.

16. Перелік об'єктів комунальної власності, що передані в оренду чи інше право користування - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://data.gov.ua/dataset/0b7567e5-1aed-40e7-9500-f73fb07a0adf>

17. Проект статуту громади міста Тернополя №6/8/10 від 5.07.2010 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rada.te.ua/normative-documents/statut-gromadi-mista-ternopolya/4337.html>.

18. Статут громади міста Тернополя №6/8/10 від 19.05.2011 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rada.te.ua/normative-documents/statut-gromadi-mista-ternopolya/4335.html>.

19. Толуб`як В. С. Проблеми і перспективи фінансової децентралізації / В. С. Толуб`як // Економіка України : Політико-економічний журнал. – 02/2004. – №2. – С. 22-27.

20. Швець В. Сутність місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування: 10 років здобутків. К: Атіка, 2002. – 143 с.

21. Бобровська О. Ю. Корпоративне управління в місцевому самоврядуванні, Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2008. - 284 с.

22. Корнева О.В. Європейський досвід формування матеріально-фінансової основи місцевого самоврядування // Юридичний науковий електронний журнал. – 2015. – с. 20-24. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lsej.org.ua/1_2015/5.pdf

23. Зарубіжний досвід організації роботи місцевої влади: [монографія] / М.О.

Пухтинський, П.В. Ворона, О.В. Власенко та ін. / За заг. ред. П.В. Ворони. — Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2009. — 280 с.

24. Назар О. Концептуальні основи матеріально-фінансового забезпечення місцевих громад - [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_43/fail/42.pdf

25. Даудова Г Бондар Г. В., Функціонування органів місцевого самоврядування в умовах фінансової децентралізації – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

. <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2017-1/doc/3/01.pdf>

26. Якимчук М.Я. Фінансові основи місцевого самоврядування: Стан конституційно-правового закріплення в Україні та зарубіжних країнах – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.naukovipraci.nuoua.od.ua/arhiv/tom13/31.pdf>

27. Статут територіальної громади м. Тернопіль – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tmrada.gov.ua/normative-documents/statut-gromadi-mista-ternopolya/28630.html>

28. Проект Статуту територіальної громади міста Тернополя: Тернопільська міська рада, 2010. – 98 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<https://tmrada.gov.ua/normative-documents/statut-gromadi-mista-ternopolya/4335.html>

29. Звіт про роботу фінансового управління за 2018 рік. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tmrada.gov.ua/vikonavchiy-komitet/rishennya-vikonavchogo-komitetu/25683.html>.

30. Офіційний сайт Тернопільської міської ради. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tmrada.gov.ua/>

31. Про виконання бюджету міста Тернополя за 2017 рік – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tmrada.gov.ua/vikonavchiy-komitet/rishennya-vikonavchogo-komitetu/18480.html>

32. Про виконання бюджету міста Тернополя за 2018 рік – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tmrada.gov.ua/vikonavchiy-komitet/rishennya-vikonavchogo-komitetu-2019/26851.html>

33. Стратегічний план розвитку Тернопільської міської територіальної громади до 2029 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<https://tmrada.gov.ua/strategichni-ta-programni-dokumenti/plan-strategichnogo-rozvitku-mista-ternopolya-do-2025-roku/18938.html>
34. Юлдашев О. Електронне урядування: проблеми і перспективи/ О. Юлдашев// Персонал. – 2007. - №10. [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<http://www.personal.in.ua/article.php?id=595.35>.
35. Жулева Г. Компаративний аналіз болгарського і українського законодавства в сфері забезпечення доступу к общественної інформації/ Г.Жулева, А. Бухтатый// Публічне управління: теорія та практика, 2012. - №2. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/Part_011_Feb_2018.pdf
36. Сучасний стан нормативно-правового забезпечення публічних закупівель в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/10_2_2016ua/22.pdf
37. Основні аспекти впровадження системи державних закупівель ProZorro Марусей Т.В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://economyandsociety.in.ua/journal/16_ukr/25.pdf
38. Перелік об'єктів комунальної власності, що передані в оренду чи інше право користування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://data.gov.ua/dataset/0b7567e5-1aed-40e7-9500-f73fb07a0adf>
39. Зарубіжний досвід організації роботи місцевої влади: [монографія] / М.О.Пухтинський, П.В.Ворона, О.В.Власенко та ін. / За заг. ред. П.В.Ворони. — Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. — 280 с.
40. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 16, ст.70) - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2697-19/>
41. Комплекс заходів із озеленення Тернополя. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tmrada.gov.ua/upload/kompleks-zahodiv.pdf>

42. Закон України «Про оренду державного та комунального майна». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-12>.
43. Перелік об'єктів комунальної власності, що передані в оренду чи інше право користування - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://data.gov.ua/dataset/0b7567e5-1aed-40e7-9500-f73fb07a0adf>
44. Комунальне підприємство: створення та управління. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2017/october/issue-10/article-31238.html>
45. Конституція України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
46. Господарський кодекс України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
47. Цивільний кодекс України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
48. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/922-19>.
49. Севостьянова Г. С. Сучасний стан нормативно-правового забезпечення публічних закупівель в Україні // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. - Вип. 10, ч. 2. – с. 91-96 [Електронний ресурс].– Режим доступу : http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/10_2_2016ua/22.pdf
50. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 березня 2004 року № 1629-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1629-15/print1443083414405186>.
51. Про Стратегію реформування публічних закупівель («дорожню карту») : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 175-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/175-2016-%D1%80>.

52. Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2016 рік : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 травня 2016 року № 418-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/184-2016-%D1%80>.

53. Про стратегію сталого розвитку : Указ Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>

54. Письменна М. Нормативно-правове середовище державних закупівель як передумова забезпечення ефективного контролю / М. Письменна / Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2016. – Вип. 6 (2). – С. 159–162. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_6\(2\)__41](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_6(2)__41).

55. Шатковський О. Електронні державні закупівлі. Пошук українського шляху / О. Шатковський, Г. Файвеш - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eupublicprocurement.org.ua/e-procurement-finding-a-way-for-ukraine.html>.

56. Трещов М. М. Ресурсне забезпечення місцевих бюджетів України в контексті адміністративно-територіальної реформи / М. М. Трещов // Вісник Академії митної служби України. Серія : Державне управління. - 2015. - № 1. - С. 119-125. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamcudu_2015_1_22

57. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>

58. Гриневич В. В. Моделі адміністративно-територіального устрою в Україні: політичні реалії, експерименти та перспектива реформування / В. В. Гриневич // Теорія та практика державного управління. - 2014. - Вип. 1(44). - С. 213-220.

59. Георгієвський Ю.В. До питання визначення критеріїв розмежування

компетенції органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Віче. 2014. № 14. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/4279/>.

60. Карпінський Б. А. Збалансованість фінансової системи території як один з чинників сталого розвитку / Б. А. Карпінський, О. В. Герасименко // Фінанси України. - 2015. - С. 80-88.

61. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» від 22 верес. 2016 р. № 688-р. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.

62. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» від 23 січ. 2015 р. № 11. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon3.rada.gov.ua.](http://zakon3.rada.gov.ua/)

63. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» від 14 січ. 2015 р. № 6. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon2.rada.gov.ua.](http://zakon2.rada.gov.ua/)

64. Інститут соціальних досліджень. Нова Україна. Децентралізація влади та реформа місцевого самоврядування в Україні. Київ, 2015, квітень/авт. кол.: Андрій Єрмолаєв, Володимир Лупацій, В'ячеслав Потапенко та ін. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://newukraineinstitute.org/media/news/528/file/DDecentral-15-1.pdf>

65. Даудова Г. В. Бюджетоутворюючі податки місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. Вип. 3 (50). С. 150-156.

66. Децентралізація дає можливості - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/areas/0312>

67. Слобожан О. 4,5 млрд, грн. - таким має бути обсяг інфраструктурної субвенції об'єднаним громадам у 2019 році. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/9913>

68. Дробуш І. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації

влади в Україні: сучасний стан та перспективи - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n2/18divstp.pdf>

69. Територіальна громада: управління розвитком : [монографія] / Ю. О. Куц, О. В. Решевець / за заг. ред. Ю. О. Куца. - Х. : Константа, 2013. - 540 с. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/13573>

70. Ковальова О. М. Організаційне забезпечення діяльності представницького органу місцевого самоврядування / О. М. Ковальова // Актуальні проблеми державного управління. - 2015. - № 1. - С. 213-218. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2015_1_30

71. Кудин С. І. Акціонерна власність в умовах ринкової трансформації економіки України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.01.01 / С. І. Кудин. - Л., 2003. - 20 с. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2003/03ksiteu.zip>

72. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017. Частина 3: Електронна демократія: основи та стратегії реалізації / [Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко, І.Б. Жиляєв]. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 84 с. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://egap.in.ua/biblioteka/e-uriaduvannia-ta-e-demokratiia-navchalnyi-posibnyk/>

73. Бобровська О. Ю. Теоретико-методологічні засади запровадження корпоративних відносин в управління розвитком муніципальних утворень: дис. ... д-ра наук з держ. упр. : спец. 25.00.04 “Місьцеве самоврядування” / О. Ю. Бобровська. - Дніпропетр. : ДРІДУ НАДУ, 2008. - 436 с. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2011-1/doc/3/01.pdf>

74. Зарубіжний досвід організації роботи місцевої влади: [монографія] / М.О.Пухтинський, П.В.Ворона, О.В.Власенко та ін. / За заг. ред. П.В. Ворони. — Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2009. — 280 с.

75. Державне управління : проблеми адміністративно-правової теорії та

- практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. — К. : Факт, 2003. — 384 с.
76. Баймуратов М. Регіональна політика держави: до питання онтології та аксіології визначення і розуміння / М. Баймуратов, І. Балабанов // Право України. — 2014. — № 9. — С. 74-88.
77. Борденюк В. І. Співвідношення місцевого самоврядування та державного управління: конституційно-правові аспекти.: дис. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.02 / В. І. Борденюк; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. — К., 2009. — 496 с.
78. Кравченко В. В. Проблеми законодавчого закріплення компетенції місцевого самоврядування в контексті реформ місцевого самоврядування в Україні / В. В. Кравченко // Аспекти публічного управління. — 2014. — № 11-12 (13-14). — С. 13-21.
79. Пухтинський М. Концептуальні, конституційні, політико-правові засади територіальної організації публічної влади / М. Пухтинський // Право України. — 2014. — № 9. — С. 88-93.
80. Серьогін С. М. Регіональне та муніципальне управління / С. М. Серьогін // Аспекти публ. упр. — 2014. — № 5-6 (7-8). — С. 70-79.
81. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#n8>.
82. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні: кол. моногр. / В. О. Антоненко, М. О. Баймуратов, О. В. Батанов; за ред. В. В. Кравченка, М. О. Баймуратова, О. В. Батанова. — К. : Атіка, 2007. — 864 с.

Протокол

про публічне представлення інформації по виконанню бюджету міста Тернополя та звітів про виконання паспортів бюджетних програм головними розпорядниками бюджетних коштів за 2018 рік.

«7» березня 2019 року

Місце проведення: сесійна зала Тернопільської міської ради

Час проведення: 12.00 год.

Голова засідання – Остапчук В.О.- заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів влади

Секретар засідання – Дячук І.О.- головний економіст фінансового управління міської ради

Присутні: Учасники громадських слухань в кількості 47 чоловік

Порядок денний:

- 1.Публічне представлення інформації по виконанню бюджету міста Тернополя за 2018 рік.
- 2.Публічне обговорення виконання плану соціально-економічного розвитку м.Тернополя за 2018 рік.
- 3.Представлення звітів про виконання паспортів бюджетних програм головними розпорядниками бюджетних коштів за 2018 рік.

Слухали:

1.По першому питанню порядку денного – начальника фінансового управління Кучер Н.П .

Бюджет – головний фінансовий документ міста , а наповнення міського бюджету- це запорука фінансової стабільності та самостійності . Починаючи з 2015 року формування бюджету відбувається в умовах децентралізації.

Як результат, протягом останніх років динаміка надходжень до бюджету м. Тернополя демонструє стабільний приріст та перевиконання планових показників.

Формування бюджету міста на 2018 рік відбувалось із врахуванням норм бюджетного та податкового законодавства.

Бюджет міста по доходах на 2018 рік був затверджений в сумі 2469,0 млн.грн. З урахуванням змін, (6 разів) які вносились протягом року, його показник склав 2429,0 млн.грн, тобто, зменшився на 40,0 млн.грн.

Це пов'язано із зменшенням планового обсягу міжбюджетних трансфертів (пільги та субсидії) на 83,0 млн.грн та збільшенням плану по власних доходах бюджету на 43,0 млн.грн.

За результатами звітного року фактичні надходження склали – 2450,7 млн.грн, або доходи бюджету виконані на 100,9 відсотків.

Якщо порівнювати з минулим роком, то дохідна частина бюджету зросла на 4,7 відсотки або на 109,6 млн.грн. (2017р. – 2341,0)

В структурі дохідної частини бюджету міста у 2018 році 97% припадало на доходи загального фонду (2366,3 млн.грн) та лише 3,0% - на спеціальний фонд (84,4 млн.грн).

Доходи загального фонду за звітний період формували власні доходи та міжбюджетні трансферти, відповідно в сумах 1115,0 млн.грн та 1251,3 млн.грн.

Як і в минулих бюджетних періодах, найбільшим бюджетоутворюючим джерелом власних надходжень міського бюджету був податок на доходи фізичних осіб(ПДФО), поступлення якого склали 751,9 млн.грн.

В порівнянні з 2017 роком надходження цього платежу зросли на 134,7 млн.грн або на 21,8 відсотків (в основному, це пов'язано із ростом мінімальної зарплати, що призвела до зростання на

32,2 відсотків в порівнянні з минулим роком середньої зарплати по місту (з 6106,00 грн на 01.01.18р. до 8078,0 грн – на 01.01.19).

Вагомими дохідними джерелами бюджету міста залишаються місцеві податки і збори, поступлення яких склали 325,3 млн.грн., а саме : податок на майно - в сумі 123,3млн.грн (плата за землю, транспортний податок та податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки), єдиний податок – 200,1 млн.грн та ін.

Значними надходженнями також є плата за надання інших адміністративних послуг –25,8 млн.грн, акцизний податок - 128,7 млн.грн, орендна плата за користування комунальним майном – 10,3 млн.грн, тощо.

Слід зазначити, що починаючи з 2017-го року, бюджет міста поповнили нові джерела - акцизний податок із введеного та виробленого в Україні пального (13,44% від загальних поступлень), запроваджені державою як компенсація втрат внаслідок відміни роздрібного акцизу з пального. При уточненому плані 63,9 млн. грн їх надходження склали 58,7 млн.грн.

По переважній більшості податків та зборів планові завдання перевиконані.

Так, план по податку на доходи фізичних осіб забезпечено на 105,7 відсотків, додатково мобілізовано 40,8 млн.грн. По податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, планове завдання перевиконано на 2,9 млн.грн або на 8,0 відсотків.

Додатково до плану залучено також плати за надання інших адміністративних послуг – 4,3 млн.грн, орендної плати за користування комунальним майном – 3,3 млн.грн та ін.

В той же час не забезпечено виконання плану:

- по платі за землю в сумі 6,9 млн.грн або на 7,8 відсотки (пов'язано із коефіцієнтом індексації землі, який зберігся на рівні 2017 року і не передбачав росту її нормативно-грошової оцінки, податковою заборгованістю, яка зросла з 4,6 млн.грн за 2017 рік до 6,0 млн.грн за 2018 рік та застосуванням державою понижуючого коефіцієнту 0,25 для земель Укрзалізниці),
- по єдиному податку в сумі 8,7 млн.грн, що пов'язано із певним зменшенням на протязі року кількості платників – фізичних осіб, з 9390 чол. на 01.01.18р. до - 6702 чол. на 01.01.19, тобто на 2688 чол., ряд з яких перейшли на загальну систему оподаткування;
- по акцизному податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі недоотримано 15,3 млн.грн - за рахунок спаду кількості виданих ліцензій та відповідно - платників податку (наприклад, кількість виданих ліцензій на торгівлю алкоголем зменшилась з 581 на 01.01.18р. до 578 на 01.01.19р., (на 3 ліц.), на торгівлю тютюновими виробами – відповідно з 424 до 411, тобто на 13 ліц.), а також внаслідок збільшення ставок на виробництво підакцизних товарів, що спричинило ріст цін та зменшення попиту на них).

Також за інформацією ГУ ДФС у Тернопільській обл. на протязі 2018 року анульовано 142 ліцензії на право здійснення роздр. торгівлі алког.напоями та 98 ліцензій –тютюновими виробами.

Як і в попередніх періодах, протягом року до бюджету міста надходили так звані міжбюджетні трансферти - у вигляді освітньої субвенції – 274,3 млн.грн, медичної субвенції – 184,0 млн.грн, в т.ч. іншої субвенції (кошти отримані з ОТГ) –3,0 млн.грн (на відшкодування медичних послуг мешканцям Байковецької та Великогаївської ОТГ), іншої субвенції (від ОТГ)- (на відшкодування витрат по утриманню дітей в міських ДНЗ - із бюджетів громад сіл Байківці, Заложці, В Гаї, Тернопільського районного та обласного бюджету (ЗОШ № 21)) - в сумі 4, 9 млн.грн.

Протягом звітнього року до бюджету надійшло :

- субвенції соціального спрямування (на надання пільг та житлових субсидій населенню, виплату допомоги сім'ям з дітьми, виплату допомоги на дітей-сиріт, для надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, тощо) – в сумі 609,2 млн.грн ;
- на забезпечення якісної, сучасної освіти «Нова українська школа» - 4,6 млн.грн,
- на виплату компенсацій за житло та придбання житла учасникам АТО та ін. категоріям –10,8 млн.грн;
- на відшкодування вартості лікарських засобів для лікування окремих захворювань – 5,1 млн.грн;
- на здійснення переданих видатків у сфері охорони здоров'я за рахунок медичної субвенції (на придбання інсуліну) – 11,8 млн.грн.
- на здійснення переданих видатків у сфері освіти та за рахунок залишку коштів освітньої субвенції - 1,1 млн.грн.

Спеціальний фонд в дохідній частині бюджету міста склав 3,4 відсотки або 84,4млн.грн, що на 17,3 відсотків більше від плану та дало можливість додатково одержати 12,4 млн.грн коштів цільового призначення.

Як і в попередніх звітних періодах, спеціальний фонд формувався за рахунок власних надходжень бюджетних установ і організацій, які склали 49,3 млн.грн або 58,0 відсотків, надходжень цільового фонду соціально-економічного розвитку міста – 4,8 млн.грн або 6,0 відсотки, бюджет розвитку – 29,6 млн.грн або 35,0 відсотків та інші надходження – 0,7 млн.грн або 1,0 відсоток.

Перевиконання плану має місце по власних надходженнях бюджетних установ на 13,7 відсотків або на 6,0 млн.грн, надходженнях від відчуження майна, що знаходиться в комунальній власності - на 13,5 відсотків або на 0,4 млн.грн, коштах пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту - на 23,4 відсотки або на 3,4 млн.грн, цільовому фонду соціально-економічного розвитку міста на 12,5 відсотків або 0,5 млн.грн, тощо.

Доходи бюджету розвитку, як інвестиційної складової спеціального фонду, при плані 23,8 млн.грн мобілізовані в сумі 29,6 млн.грн або 124,5 відсотки.

Видаткова частина бюджету

Кошти, які надійшли до міського бюджету за 2018 рік, дали можливість в цілому забезпечити виконання покладених завдань та заходів та спрямувати на їх фінансування 2454,4 млн.грн. в тому числі, по загальному фонді - 2081,7 млн грн. та по спеціальному фонду - 372,7 млн.грн.

Слід зазначити, що лише на виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам бюджетних установ та на оплату комунальних послуг і спожитих у звітному періоді енергоносіїв направлено відповідно 976,3 млн.грн та 108,7 млн.грн, що становить 44,2 відсотків всього бюджету міста.

За рахунок надходжень до бюджету міста на утримання закладів освіти було спрямовано - 816,4 млн.грн, в тому числі, за рахунок субвенції з державного бюджету - 287,8 млн.грн. та коштів міського бюджету – 528,6 млн.грн., з них на капітальні видатки направлено більше 37,9 млн.грн

Також слід відмітити, що за рахунок коштів міського бюджету на виплату заробітної плати працівникам освіти, яка повинна здійснюватись за рахунок субвенційних коштів направлено - 12,4 млн.грн.

Із загальної суми видатків на галузь «Освіта» видатки на утримання ПТУ у 2018 році склали 110,5 млн.грн., в тому числі за рахунок субвенції з державного бюджету - 15,0млн.грн. та коштів міського бюджету - 95,5 млн. грн., в той час як у цих закладах навчається лише 20 відсотків учнів м. Тернополя, а питання майнового характеру до сьогоднішнього дня не врегульоване.

На утримання закладів охорони здоров'я направлено 268,3 млн.грн., із яких 203,9 млн.грн - за рахунок медичної субвенції з державного та інших бюджетів та 82,7 млн.грн - з міського бюджету. За рахунок коштів міського бюджету 18,8 млн.грн. спрямовано на капітальні видатки закладів та на виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам охорони здоров'я, яка повинна виплачуватися за рахунок медичної субвенції, направлено - 33,6 млн.грн.

Однією із найбільших галузей міста, від роботи якої залежить життєдіяльність всіх сфер міста, є житлово-комунальне господарство, видатки по якій склали 337,1 млн.грн. Це дало можливість забезпечити виконання 6-ти міських Програм.

Слід відмітити, що на видатки міського бюджету покладено і утримання транспортної мережі міста, на що спрямовано - 53,1 млн.грн., в тому числі на відшкодування пільгового перевезення громадян - 39,2 млн.грн.

Не менш важливими галузями міста є культура і мистецтво та фізична культура і спорт, на утримання яких з бюджету міста виділено відповідно 67,0 млн.грн та 40,4 млн.грн.

Міська рада та виконавчий комітет буде і надалі працювати над тим, щоб забезпечувати виконання бюджету міста, а тим самим функції та завдання, які поставила перед нами громада.

(Всі показники бюджету м. Тернополя за 2018 рік візуалізовано в діаграмах)

2. По другому питанню порядку денного - начальник управління економіки промисловості та праці - Корчак Т.С.

Складовими Програми економічного та соціального розвитку міста Тернополя у 2018 році були 34 галузевих програми.

Бюджетом міста на фінансування заходів галузевих програм виділено кошти в сумі 513,8 млн грн.

Фактично профінансовано на суму 480,6 млн грн, що складає 93,5% виділених коштів.

На 01.01.2019 року спостерігалось збільшення кількості суб'єктів господарювання на 2,2% до 2017 року.

На сьогоднішній день дійсноє діяльність 23,2 тис. одиниць суб'єктів малого підприємництва, кількість працюючих 41,8 тис.

У 2018 році зареєстровано 493 нових суб'єкти господарювання, вибули (закрилися) – 92 суб'єкти.

За період 2018 року Тернопільською міжрайонною ДПІ взято на облік 247 платників податків суб'єктів господарювання. Чисельність працівників на них становить 1082 особи.

За розрахунковими даними в 2019 році до міського бюджету від зареєстрованих у 2018 році платників надійде майже 9,2 млн грн податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) та 4,4 млн грн єдиного податку;

Спостерігається позитивна тенденція збільшення кількості діючих суб'єктів господарювання і відповідно збільшення надходжень до міського бюджету.

Сума надходжень від суб'єктів малого підприємництва до міського бюджету за 2018 рік складає 538,3 млн грн, що становить 121,9 % до 2017 року

Чисельність штатних осіб на рівні 2017 року і склала 63000 осіб на рівні минулого року проте збільшилась кількість платників єдиного соціального внеску станом на 01.01.2019 року становить 78 354 особи, що на 3 461 особу, більше ніж на початок 2018 року (4,6%).

Всього за 2018 рік Тернопільський міськрайонний центр зайнятості отримав від 2145 суб'єктів підприємницької діяльності інформацію про наявність 15 392 вільних робочих місць та вакантних посад (у 2017 р. – 14 966 вакансій).

Потреба в робітничих професіях складає 502 осіб при 332 зареєстрованих безробітних робітничих професій. Навантаження на одну вакансію становить 3,3 особи.

На сьогодні в місті збережено та закріплено позитивну тенденцію зростання доходів населення.

Розмір середньомісячної заробітної плати становить – 8 078,0 грн проти 6106 на кінець 2017 року (на 32,3%).

Промисловість.

Виробничий потенціал міста складається з понад 120 промислових підприємств. В промисловому секторі міста працює майже 11,0 тис осіб.

Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) підприємствами у 2018 році склав 12 875,0 млн грн що на 123 % більше ніж в 2017 році

Збільшилася реалізація продукції в порівнянні з відповідним періодом 2017 року на підприємствах харчової галузі – на 22,7 %; виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності – на 15,6 %, фармацевтичних препаратів – на 2,6 %; виробництво гумових і пластмасових виробів-на 11,2 %; виробництво готових металевих виробів – 48,0 % машинобудування – на 36,7 %.

Зареєстровано підприємство з виробництва теплоізоляційних матеріалів.

Споживчий ринок.

Обсяг роздрібного товарообороту у 2018 році склав 7 510,0 млн грн, що на 14,8 % більше, ніж у 2017 році, на одну особу – 2 849,0 грн, що на 343,0 грн більше, ніж у 2017 році.

Інвестиції .

У 2018 році в економіку міста вкладено 3700,0 млн грн капітальних інвестицій що на 23 % більше ніж в 2017 році

У житлове будівництво вкладено на рівні запланованого 2 160,0 млн грн.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій внесених в економіку міста станом на 01.01.2019 року за попередніми даними склав склав 20,0 млн дол. США, що на 1 ,5 млн дол. США більше обсягів інвестицій на 01.01.2018 року або становить 108,1 %, а в розрахунку на одну особу становить 91,1 дол. США.

Обсяги *експорту* – 110,0 млн дол. США., що становить 157,6% до 2017 року (69,8 млн. дол. США).

Обсяги *імпорту* – 130,0 млн дол. США, що становить 110,2 % до 2017 року (118,0 млн дол. США).

У 2018 році організаціями міста виконано будівельних робіт на суму 1 494,9 млн грн, що

становить 129, 8% до 2017 року.

У 2018 році за попередніми даними введено в експлуатацію 138,0 тис. кв. м

Прийнято рішення «Про створення індустріального парку «Тернопіль» та затвердження Концепції індустріального парку «Тернопіль». Відповідно до наказу Міністерства економічного розвитку України індустріальний парк «Тернопіль» включено до Реєстру індустріальних (промислових) парків України під №33. Оголошено конкурс з вибору керуючої компанії індустріального парку «Тернопіль».

Рейтинг інвестиційної привабливості міста Тернополя підтверджено на рівні А- «Висока інвестиційна привабливість» та кредитний рейтинг підтверджено на рівні uaBBB+ з прогнозом «стабільний».

Туризм.

Збільшується кількість туристів в 2018 році місто відвідали 205 тис. осіб що на 7% більше ніж у 2017 році до міського бюджету надійшло 204,1 тис. грн туристичного збору що на 71% більше

Виконання економічних показників дало можливість реалізувати проекти по галузях.

Щодо економічних показників.

На початок 2019 року у м.Тернополі чисельність населення збільшилась на 2,0 тис. осіб і склала 219,6 тис. осіб

Спостерігається природній приріст населення 354 особи, тобто кількість народжених перевищує кількість померлих

За період 2018 року спостерігались такі тенденції: кількість народжених – 2 232 осіб; кількість померлих – 1 878 осіб.

Середня тривалість життя збільшилася і становить 73,80 років проти 73,69 2017 році

Спостерігається збільшення частки з 16,9 до 17,1 населення молодшого за працездатний вік.

Заборгованість по заробітній платі

Завершили рік із заборгованість по заробітній платі. Станом на 01.01.2019 р загальна сума заборгованості із виплати заробітної плати по м. Тернополю становила 8 471,9 тис. грн..

З метою контролю хза дотриманням законодавства про працю запровадив підрозділ інспекторів праці

- здійснено 2 інспекційних відвідування, за результатами яких складено відповідні акти, приписи на усунення виявлених порушень та 2 адміністративні протоколи за частиною 1 статті 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення, які направлені на розгляд в Тернопільський міськрайонний суд.

ЕНЕРГОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

Протягом 2018 року була продовжена робота щодо впровадження енергозаощаджуючих проектів та заходів підвищення енергоефективності та зменшення споживання енергетичних ресурсів установами та організаціями міста.

Реалізація проектів пов бюджетній сфері та реалізація проектів за кредитні та грантові кошти міжнародних інституцій дозволили зменшити споживання ПЕР на 7%.

Охорона навколишнього природного середовища

Схема озелення міста.

У Тернополі комплексний індекс забруднення атмосферного повітря становить 2,5 і є найнижчим показником серед 39-ти міст. (За даними спостережень Національної гідрометслужби України).

РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Одним з головних завдань реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади є наближення надання адміністративних та соціальних послуг до громадян.

Тернопільська міська рада підтвердила відповідність вимогам системи менеджменту якості стандарту ISO 9001:2015.

Проведено модернізацію офіційного сайту міської ради.

Тернопільська міська рада зробила черговий крок у підвищенні прозорості, підзвітності та відкритості. Місто впроваджує власний Портал відкритих даних <http://opendata.te.ua/>, який розробила польська ІТ-компанія «WHITEASTER».

Впроваджено механізм соціального замовлення за рахунок бюджетних коштів.

У 2018 році продовжувалося реалізація проектів «Громадського бюджету».

До реалізації в 2018 році відібрано 18 проектів на загальну суму 9 400 000,0 грн, з яких:

-7 великих на суму -6 977 830,0 грн (74,2%);

-11 малих на суму - 2 422 170,0 грн (25,8%).

Станом на 01.01.2019 року реалізовано повністю 17 проектів на суму 8 251 511,99 грн, з них :

-6 великих на суму 5 938 088,09 грн

-11 малих на суму 2 313 423,9 грн .

Тернопіль переміг у номінації «Найкраща транспортна модель міста». Відзнаку за найвищі стандарти у розвитку транспортної інфраструктури Kyiv Smart City Forum-2018.

Тернопільський музичний фестиваль «Файне місто» отримав європейський знак якості EFFE Label 2019-2020, продемонструвавши свою міжнародну відкритість, високу мистецьку якість і активне залучення громадськості.

Тернопіль -вступив до Міжнародного Альянсу міст «Шовковий шлях».

Відповідно до результатів досліджень антикорупційної організації Transparency International Ukraine, Тернопіль посів десяте місце у «Рейтингу прозорості 100 міст України за 2018 рік» із загальним балом 60,7 балів. В 2017 році 32 .

Найвищі оцінки Тернопіль отримав за прозорість у сфері комунального майна, зокрема, за наявність на офіційному веб-сайті інформації про перелік об'єктів та приміщень комунальної власності, перелік майна, що може бути передано в оренду або іншу форму користування, перелік майна, що був переданий в оренду, тощо. Високі бали в оцінюванні отримали і сфери «Закупівлі», «Освіта» та «Інформація про роботу органів місцевого самоврядування».

За результатами незалежного експертного оцінювання бюджету на 2018 рік, Тернопіль посів 7 місце та входить у ТОП-10 рейтингу серед усіх міст України. Дослідження проводилося експертами Громадського Партнерства “За прозорі місцеві бюджети!”, під час якого оцінювалися всі стадії бюджетного процесу за трьома основними параметрами: відкритість бюджетної інформації, прозорість прийняття рішень та використання інноваційних практик.

Високий рівень прозорості свідчить про те, що Тернопільська міська рада відповідає більшості критеріїв відкритості бюджетної інформації та прозорості бюджетних рішень, а також використовує певні інновативні практики в бюджетному процесі. Оприлюднена бюджетна інформація відповідає вимогам чинного законодавства.

3. По третьому питанню виступили:

3.1 Заступник начальника відділу хорони здоров'я та медичного забезпечення з економічних питань Тарнавська М.В. яка доповіла , що:

В 2018 році в галузі охорони здоров'я діяло 8 бюджетних програм, в тому числі:

КПКВ0610160 Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах

КПКВК 0712010 «Багатопрофільна стаціонарна медична допомога населенню»

КПКВК 0712100 «Стоматологічна допомога населенню»

КПКВК 0712080 «Амбулаторно-поліклінічна допомога населенню, крім первинної медичної допомоги»

КПКВК 0712152 «Інші програми та заходи у сфері охорони здоров'я»

КПКВК 0712111 «Первинна медична допомога населенню, що надається центрами первинної

КПКВК 0712113 «Первинна медична допомога населенню, що надається амбулаторно-поліклінічними закладами (відділеннями)»

КПКВК 0717322 «Будівництво медичних установ та закладів»

КПКВК 0717363 «Виконання інвестиційних проектів в рамках здійснення заходів щодо соціально – економічного розвитку окремих територій»

Звіт про виконання паспортів бюджетних програм розміщено на офіційному сайті Тернопільської міської ради / розділ « Фінанси громади» підрозділ «Головні розпорядники коштів» <https://rada.te.ua/byudget-ternopolya/pasporti-byudgetnih-program/>

3.2. Начальник управління освіти і науки Похияк О.П., яка доповіла що :

Управлінням освіти і науки Тернопільської міської ради у 2018 році було забезпечено виконання 13 бюджетних програм, а саме:

- 0610160 Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах
- 0611010 Надання дошкільної освіти
- 0611020 Надання загальної середньої освіти загальноосвітніми навчальними закладами (в т.ч. школою-дитячим садком, інтернатом при школі), спеціалізованими школами, ліцеями, гімназіями, колегіумами
- 0611030 Надання загальної середньої освіти вечірніми (змінними) школами
- 0611070 Надання загальної середньої освіти спеціалізованими загально-освітніми школами-інтернатами, школами та іншими навчальними закладами для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку
- 0611090 Надання позашкільної освіти позашкільними закладами освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми
- 0611110 Підготовка кадрів професійно-технічними закладами та іншими закладами освіти
- 0611120 Підготовка кадрів вищими навчальними закладами I і II рівнів акредитації (коледжами, технікумами, училищами)
- 0611150 Методичне забезпечення діяльності навчальних закладів
- 0611161 Забезпечення діяльності інших закладів у сфері освіти
- 0611162 Інші програми та заходи у сфері освіти
- 0613140 Оздоровлення та відпочинок дітей (крім заходів з оздоровлення дітей, що здійснюються за рахунок коштів на оздоровлення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи)
- 0617691 Цільові фонди, утворені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади і фонди, утворені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади

Звіт про виконання паспортів бюджетних програм розміщено на офіційному сайті Тернопільської міської ради / розділ «Фінанси громади» підрозділ «Головні розпорядники коштів» <https://rada.te.ua/byudget-ternopolya/pasporti-byudgetnih-program/>

3.3. Начальник управління соціальної політики Сулима В.І., який доповів що :

Протягом 2018 року виконання місцевого бюджету здійснювалось по 13 паспортах бюджетних програм, в т.ч.

- 0810160 «Керівництво і управління у відповідній сфері у містах» використано:
- 0813010 «Надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг»
- -0813030 «Надання пільг з оплати послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг окремим категоріям громадян та компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян»
- 0813040 «Надання допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, тимчасової допомоги дітям»
- 0813080 «Надання допомоги особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, особам, які не мають права на пенсію, непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату, допомоги по догляду за особами з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, компенсаційної виплати непрацюючій працездатній особі, яка доглядає за особою з інвалідністю I групи, а також за особою, яка досягла 80-ти річного віку»

- 0813100 «Надання соціальних та реабілітаційних послуг громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю в установах соціального обслуговування»
- 0813160 «Надання соціальних гарантій фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, особам з інвалідністю і потребують сторонньої допомоги»
- 0813180 «Надання пільг населенню (крім ветеранів війни і праці) на оплату житлово-комунальних послуг»
- 0813190 «Соціальний захист ветеранів війни та працівників використано 0,3 млн. грн.
- 0813230 «Виплата державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування у прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною»
- 0813242 «Інші заходи та заклади»
- 0817690 «Інша економічна діяльність»
- 0813220 «Грошова компенсація за належні для отримання жилі приміщення для окремих категорій населення відповідно до законодавства»

Звіт про виконання паспортів бюджетних програм розміщено на офіційному сайті Тернопільської міської ради / розділ «Фінанси громади» підрозділ «Головні розпорядники коштів» <https://rada.te.ua/byudget-ternopolya/pasporti-byudgetnih-program/>

3.4. Начальника управління у справах сім'ї, молодіжної політики і спорту Круть М.М., який доповів що :

Управлінням у справах сім'ї, молодіжної політики і спорту Тернопільської міської ради протягом 2018 року були виконані наступні бюджетні програми:

1110160 Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах.

1113121 Утримання та забезпечення діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

1113131 Здійснення заходів та реалізація проектів на виконання Державної цільової соціальної програми «Молодь України».

в порівнянні з минулим роком – 1%.

1113140 Оздоровлення та відпочинок дітей (крім заходів з оздоровлення дітей, що здійснюються за рахунок коштів на оздоровлення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи).

1113243 Забезпечення діяльності інших закладів у сфері соціального захисту і соціального забезпечення.

1115011 Проведення навчально-тренувальних зборів і змагань з олімпійських видів спорту.

1115012 Проведення навчально-тренувальних зборів і змагань з неолімпійських видів спорту.

1115031 Утримання та навчально-тренувальна робота комунальних дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

1115061 Забезпечення діяльності місцевих центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» та проведення фізкультурно-масових заходів серед населення району.

1115062 Підтримка спорту вищих досягнень та організацій, які здійснюють фізкультурно-спортивну діяльність в регіоні.

1116083 Проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа.

1117325 Будівництво споруд, установ та закладів фізичної культури і спорту.

1117670 Внески до статутного капіталу суб'єктів господарювання.

1117691 Цільові фонди, утворені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади і фонди, утворені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади.

1117693 Інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю

Звіт про виконання паспортів бюджетних програм розміщено на офіційному сайті Тернопільської міської ради / розділ «Фінанси громади» підрозділ «Головні розпорядники коштів» <https://rada.te.ua/byudget-ternopolya/pasporti-byudgetnih-program/>

3.5. Начальник фінансово-бухгалтерського відділу управління житлово-комунального господарства благоустрою та екології Кравець Н.Ф. , яка доповіла що :

Протягом 2018 року виконання місцевого бюджету здійснювалось по таких паспортах бюджетних програм , в т.ч.

КПКВ 3110160 « Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах»

КПКВ 1216030 «Організація благоустрою населених пунктів»

КПКВ 1216011 «Експлуатація та технічне обслуговування житлового фонду»

КПКВ. 1217310 «Будівництво об'єктів житлово-комунального господарства»

КПКВ 1217670 «Внески до статутного капіталу об'єктів господарювання»

КПКВ 1217363 «Виконання інвестиційних проектів в рамках здійснення заходів до соціально-економічного розвитку окремих територій»

КПКВ 1216017 «Інша діяльність, пов'язана з експлуатацією об'єктів житлово-комунального господарства»

КПКВ 1216020 Забезпечення функціонування підприємств, установ та організацій що виробляють, виконують та надають житлово-комунальні послуги»

КПКВ 1218311 «Організація та раціональне використання природних ресурсів»

КПКВ 1218313 «Ліквідація іншого забруднення навколишнього природного середовища»

Звіт про виконання паспортів бюджетних програм розміщено на офіційному сайті Тернопільської міської ради / розділ « Фінанси громади» підрозділ «Головні розпорядники коштів» <https://rada.te.ua/byudget-ternopolya/pasporti-byudgetnih-program/>

3.6.Завідувач сектору бухгалтерського обліку та звітності – головний бухгалтер Мороз Г.В. яка доповіла що :

Управлінню обліку та контролю за використанням комунального майна в 2018 р. було виділено кошти на реалізацію бюджетних програм за кодами видатків та кредитування:

- **КПКВ 3110160** « Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах»

- **КПКВ 3117693** «Інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю»

Звіт про виконання паспортів бюджетних програм розміщено на офіційному сайті Тернопільської міської ради / розділ « Фінанси громади» підрозділ «Головні розпорядники коштів» <https://rada.te.ua/byudget-ternopolya/pasporti-byudgetnih-program/>

3.7. Начальник відділу обліку та фінансового забезпечення – головний бухгалтер Денисюк Г.М. яка доповіла що :

Протягом 2018 року виконання місцевого бюджету здійснювалось по паспортах бюджетних програм , саме:

- КПКВ 0110180 «Керівництво і управління у відповідній сфері у містах»

- КПКВ 0113242 « Інші заходи у сфері соціального захисту і соціального забезпечення»

- КПКВ 0113112 « Заходи державної політики з питань дітей та їх соціального захисту»

- КПКВ 0117130 « Здійснення заходів з землеустрою»

- КПКВ 0118410 « Фінансова підтримка засобів масової інформації»

- КПКВ 0116430 « Розробка схем та проектних рішень масового застосування»

- КПКВ 0116310 «Реалізація заходів щодо інвестиційного розвитку територій»

- КПКВ 0117212 «Підтримка періодичних видань (газет та журналів)

- КПКВ 0117470 « Внески до статутного капіталу суб'єктів господарювання»

- КПКВ 011810 « Заходи на запобігання та ліквідацію надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха»
- КПКВ 0113112»Заходи державної політики з питань дітей та їх соціального захисту «
- КПКВ 0113400 « Інші видатки на соціальний захист населення»(допомога на поховання)
- КПКВ 0117213 « Підтримка книговидання»
- КПКВ 0117310 « Проведення заходів із землеустрою»
- КПКВ 0113202 « Надання фінансової підтримки громадським організаціям інвалідів і ветеранів , діяльність яких має соціальну спрямованість»
 - КПКВ 0118600 « Інші видатки»
 - КПКВ 0119180 «Цільові фонди , утворені Верховною Радою Автономної Республіки Крим ,органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади»

Звіт про виконання паспортів бюджетних програм розміщено на офіційному сайті Тернопільської міської ради / розділ « Фінанси громади» підрозділ «Головні розпорядники коштів» <https://rada.te.ua/byudget-ternopolya/pasporti-byudgetnih-program/>

3.8. Начальник управління стратегічного розвитку Дейнека Ю.П. який доповів ,що :

Протягом 2018 року виконання місцевого бюджету здійснювалось по таких паспортах бюджетних програми , саме:

по КПКВ 3110160 « Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах»

по КПКВ 3517691 « Виконання заходів за рахунок цільових фондів , утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади і фондів , утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади»

Звіт про виконання паспортів бюджетних програм розміщено на офіційному сайті Тернопільської міської ради / розділ « Фінанси громади» підрозділ «Головні розпорядники коштів» <https://rada.te.ua/byudget-ternopolya/pasporti-byudgetnih-program/>

3.9. Начальник управління транспорту комунікацій та зв'язку Мединський І.Г., який доповів , що :

Фінансування управління транспорту, комунікацій та зв'язку, як розпорядника коштів у 2018 році здійснювалось по 9 кодах бюджетних програм

Управлінням проводились компенсаційні виплати по таких кодах програмної класифікації:

по КПКВ 3110160 « Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах»

по КПКВ1913033- Компенсаційні виплати на пільговий проїзд автомобільним транспортом окремим категоріям громадян.

по КПКВ 1913035 - Компенсаційні виплати на пільговий проїзд окремих категорій громадян на залізничному транспорті.

по КПКВ1913036 - Компенсаційні виплати на пільговий проїзд електротранспортом окремим категоріям громадян.

по КПКВ 1917426 «Інші заходи у сфері електротранспорту»

по КПКВ1917413 «Інші заходи у сфері автотранспорту

по КПКВ 1917691 « Виконання заходів за рахунок цільових фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади і фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади

по КПКВ 1917693 «Інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю»

по КПКВ 1917670 «Внески до статутного капіталу суб'єктів господарювання»

Звіт про виконання паспортів бюджетних програм розміщено на офіційному сайті Тернопільської міської ради / розділ «Фінанси громади» підрозділ «Головні розпорядники коштів» <https://rada.te.ua/byudget-ternopolya/pasporti-byudgetnih-program/>

3.10. Начальника управління культури і мистецтв Смика О.І, який доповів що :

Протягом 2018 року по управлінню культури і мистецтв були виконані наступні бюджетні програми :

КПКВ 1010160 « Керівництво і управління у відповідній сфері у містах (місті Києві), селищах, селах, об'єднаних територіальних громадах»

КПКВ 1014082 «Інші заходи в галузі культури і мистецтва»

КПКВ 1014030 «Забезпечення діяльності бібліотек.»

КПКВ 1011100 «Надання спеціалізованої освіти школами естетичного виховання(музичними ,художніми,хореографічними,театральними, хоровими мистецькими»

Забезпечення діяльності палаців, клубів, центрів дозвілля та інших клубних закладів

КПКВ 1014060 «Забезпечення діяльності палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля та інших клубних закладів»

КПКВ 1014070 «Фінансова підтримка кінематографії»

КПКВ 1017350 «Розроблення схем планування та забудови територій (містобудівної документації)»

КПКВ 1014081 « Забезпечення діяльності інших закладів і галузі культури і мистецтва (Благоустрій парків культури і відпочинку»

Звіт про виконання паспортів бюджетних програм розміщено на офіційному сайті Тернопільської міської ради розділ «Фінанси громади» підрозділ «Головні розпорядники коштів» <https://rada.te.ua/byudget-ternopolya/pasporti-byudgetnih-program/>

Голова засідання

В.О.Остапчук

Секретар засідання

Дячук І.О.

Звіт про виконання дохідної частини бюджету м. Тернополя за 2018 рік

Код		План 2018р.	Факт 2018 р.	% виконання
ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД				
10000000	Податкові надходження	1199364,0	1206298,4	100,6
11000000	Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	711701,3	752292,9	105,7
11010000	Податок та збір на доходи фізичних осіб	711101,3	751929,6	105,7
11020000	Податок на прибуток підприємств	600,0	363,2	60,5
13000000	Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	0,0	3,6	х
14000000	Внутрішні податки на товари та послуги	149243,2	128702,8	86,2
14020000	Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	11000,0	11507,1	104,6
14021900	Пальне	11000,0	11507,1	104,6
14030000	Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	52913,2	47190,9	89,2
14031900	Пальне	52913,2	47190,9	89,2
14040000	Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів	85330,0	70004,8	82,0
16010000	Місцеві податки і збори, нараховані до 1 січня 2011 року	0,0	1,2	х
16010600	Збір за видачу ордера на квартиру	0,0	1,2	х
18000000	Місцеві податки і збори	338419,5	325297,9	96,1
	Місцеві податки	336405,5	323439,3	96,1
18010000	Податок на майно	127631,0	123330,8	96,6
180101-180104	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	36035,0	38921,9	108,0
180105-180109	Плата за землю	89316,0	82382,1	92,2
180110-180111	Транспортний податок	2280,0	2026,8	88,9
18050000	Єдиний податок	208774,5	200108,6	95,8
	Місцеві збори	2014,0	1858,6	92,3
18020000	Збір за місця для паркування транспортних засобів	1900,0	1654,3	87,1
18030000	Туристичний збір	114,0	204,1	179,0
18040000	Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, що справлявся до 1 счня 2015 року	0,0	0,2	х
20000000	Неподаткові надходження	40294,0	45011,5	111,7
21000000	Доходи від власності та підприємницької діяльності	8216,0	5939,3	72,3
21010300	Частина чистого прибутку державних або комунальних унітарних підприємств...	916,0	759,9	83,0
21050000	Плата за розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів	6500,0	3223,7	49,6
21080500	Інші надходження	200,0	524,5	262,2
21080900	Штрафні санкції за порушення законодавства про патентування...	0,0	78,5	х
21081100	Адміністративні штрафи та інші санкції	400,0	666,2	166,5
21081500	Адміністративні штрафи та штрафні санкції за порушення законод. в сфері виробництва та обігу алкогол. напоїв та тютюну. виробів	200,0	579,7	289,9
21081700	Плата за встановлення земельного себрвітуту	0,0	106,9	х
22000000	Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	31748,0	38751,0	122,1
22010000	Плата за надання адміністративних послуг	24248,0	27848,0	114,8
22010300	Адміністративний збір за проведення держ. реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань	700,0	735,1	105,0
22012500	Плата за надання інших адміністративних послуг	21498,0	25768,8	119,9
22012600	Адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень	2000,0	1232,9	61,6
22012900	Плата за скорочення термінів надання послуг у сфері держреєстрації речових прав на нерухоме майно...	50,0	111,2	222,3
22080400	Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності	7000,0	10280,2	146,9
22090000	Державне мито	500,0	622,9	124,6
24000000	Інші неподаткові надходження	330,0	321,1	97,3
24030000	Надходж. сум кредит. та депонент. заборгованості підприємств, організацій та установ...	0,0	34,2	х
24060300	Інші надходження	330,0	280,8	85,1

24062200	Кошти за шкоду, що заподіяна на земельних ділянках державної та комунальної власності, які не надані у користування та не передані у власність, внаслідок їх самовільного зайняття, використання не за цільовим призначенням...	0,0	6,1	x
30000000	Доходи від операцій з капіталом	0,0	0,2	x
31020000	Надходження коштів від Державного фонду дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння	0,0	0,2	x
40000000	Міжбюджетні трансферти	1117385,2	1114980,4	99,8
41030000	Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам	464467,8	464467,8	100,0
41033900	Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	274283,2	274283,2	100,0
41034200	Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	184002,4	184002,4	100,0
41034500	Субвенція з державного бюджету місц. бюджетам на здійсн. заходів щодо соц-економ. розвитку окремих територій	6182,2	6182,2	100,0
41050000	Субвенції з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам	652917,4	650512,6	99,6
41050100	Субвенція з місцевого бюджету на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати ...	375512,4	375512,4	100,0
41050300	Субвенція з місцевого бюджету на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам ...	233202,5	232151,1	99,5
41050400	Субвенція з місцевого бюджету на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей загиблих осіб, для осіб з інвалідністю I-II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в АТО	945,1	944,3	99,9
41050500	Субвенція з місцевого бюджету на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей загиблих учасників бойових дій на території інших держав	6923,2	6841,2	98,8
41050600	Субвенція з місцевого бюджету на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищ. незалежність і суверенітет і брали безпосередню участь в АТО	945,1	923,7	97,7
41050700	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих	774,5	685,3	88,5
41050900	Субвенція з місцевого бюджету на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт...	2056,6	2056,6	100,0
41051000	Субвенція з місцевого бюджету на здійснення переданих видатків у сфері освіти за рахунок коштів освітньої субвенції	1000,0	1000,0	100,0
41051100	Субвенція з місцевого бюджету за рахунок залишку коштів освітньої субвенції, що утворився на початок бюджетного періоду	100,1	100,0	99,9
41051200	Субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	1013,4	873,1	86,2
41051400	Субвенція з місцевого бюджету на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти "Нова українська школа" за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	4615,6	4612,2	99,9
41051500	Субвенція з місцевого бюджету на здійснення переданих видатків у сфері охорони здоров'я за рахунок коштів медичної субвенції	14812,3	14812,3	100,0
41052000	Субвенція з місцевого бюджету місцевим бюджетам на відшкодування вартості лікарських засобів для лікування окремих захворювань...	5074,4	5063,8	99,8
41053900	Інші субвенції з місцевого бюджету	5942,2	4936,6	83,1
	РАЗОМ ДОХОДІВ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ	2357043,2	2366290,5	100,4
СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОНД				
10000000	Податкові надходження	217,0	222,8	102,7
19010000	Екологічний податок	217,0	222,8	102,7

19050000	Збір за забруднення навколишнього природного середовища	0,0	0,04	x
20000000	Неподаткові надходження	58147,8	67586,7	116,2
21110000	Надходження коштів від відшкодування витрат с/г виробництва	0,0	17,3	x
24061600	Інші надходження до фондів охорони навколишнього природного середовища	340,0	385,0	x
24062100	Грошові стягнення за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності	20,0	59,7	298,6
24110700	Плата за гарантії, надані ...міськими радами	0,013	0,018	138,5
24170000	Надходження коштів пайової участі в розвитку інфраструктури населеного пункту	14458,8	17838,3	123,4
25000000	Власні надходження бюджетних установ	43329,0	49286,3	113,7
30000000	Доходи від операцій з капіталом	9000,0	11445,3	127,2
31030000	Кошти від відчуження майна, що ... перебуває в комунальній власності	3000,0	3404,2	113,5
33010000	Кошти від продажу землі	6000,0	8041,1	134,0
40000000	Міжбюджетні трансферти	303,0	302,9	100,0
41051100	Субвенція з місцевого бюджету за рахунок залишку коштів освітньої субвенції, що утворився на початок бюджетного періоду	303,0	302,9	100,0
50000000	Цільові фонди	4300,0	4835,3	112,4
50110000	Цільові фонди, утворені ... органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади	4300,0	4835,3	112,4
	РАЗОМ ДОХОДІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДУ	71967,7	84393,1	117,3
	<i>в тому числі бюджет розвитку</i>	<i>23761,8</i>	<i>29586,5</i>	<i>124,5</i>
	ВСЬОГО ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ	2429010,9	2450683,6	100,9

Міський голова

С.В.Надал

Виконання
видаткової частини бюджету міста за 2018 р.
за функціональною структурою

т ис.грн.

Код функціональної класифікації		Уточнений план на 2018 р.		Фактично використано за 2018		% виконання до річного плану
		Сума	% до загальної суми	Сума	% до загальної суми	
0100	Державне управління	106 992,6	5,1	104 220,4	5,0	97,4
1000	Освіта	770 782,0	36,8	766 832,3	36,8	99,5
2000	Охорона здоров'я	269 356,1	12,9	268 225,0	12,9	99,6
3000	Соціальний захист та соціальне забезпечення	675 808,3	32,3	674 585,0	32,4	99,8
4000	Культура і мистецтво	37 030,9	1,8	36 440,9	1,8	98,4
5000	Фізична культура і спорт	33 080,8	1,6	32 932,3	1,6	99,6
6000	Житлово - комунальне господарство	129 182,3	6,2	127 680,2	6,1	98,8
7000	Економічна діяльність	20 530,6	1,0	20 496,7	1,0	99,8
8000	Інша діяльність	553,7	0,0	553,5	0,0	100,0
9000	Міжбюджетні трансферти	50 368,6	2,4	49 749,2	2,4	98,8
	Всього видатків загального фонду:	2 093 685,9	100,0	2 081 715,5	100,0	99,4
	Видатки спеціального фонду					
0100	Державне управління	3 661,0	0,9	3 596,0	1,0	98,2
1000	Освіта	87 357,9	20,7	79 317,7	21,3	90,8
2000	Охорона здоров'я	18 391,4	4,4	18 354,4	4,9	99,8
3000	Соціальний захист та соціал.забезпечення населення	10 220,6	2,4	10 051,9	2,7	98,3
4000	Культура і мистецтво	11 082,6	2,6	10 530,4	2,8	95,0
5000	Фізична культура і спорт	5 244,8	1,2	4 279,3	1,1	81,6
6000	Житлово-комунальне господарство	162 789,9	38,5	156 720,1	42,1	96,3
7000	Економічна діяльність	122 485,1	29,0	88 901,8	23,9	72,6
8000	Інша діяльність	1 330,6	0,3	904,6	0,2	68,0
	Разом видатків спеціального фонду	422 563,9	100,0	372 656,2	100,0	88,2
	Разом видатків	2 516 249,8		2 454 371,7		97,5

Міський голова

С.В. Надал

Найменування органу, уповноваженого управляти комунальним майном та балансоутримувача	Назва майна	Вид майна	Площа, кв.м.	Адреса місця знаходження майна	Первісна вартість, грн	Залишкова вартість, грн	Рік введення в експлуатацію
Управління обліку та контролю за використанням комунального майна							
	Будинок на звалищі	Будівля	0	с. Малашівці	17 126,93	0	01.01.1981
	нежитлове приміщення (гараж)	Приміщення	0	с. Малашівці	4 885,78	0	01.01.1987
	свердловина	інше нерухоме майно	0	с. Малашівці	22 914,10	0	01.01.1988
	водонапірна башня	інше нерухоме майно	0	с. Малашівці	9 771,55	0	01.01.1983
	асфальтово-бетонна площадка, 2000 кв.м.	інше нерухоме майно	0,00	смт. В.Березовиця, Студинського 11	85 640,36	52 455,32	01.01.2011
	будинок ФЗП ст. Копичинці	Будівля	106,20	Копичинці, Залізнична 60	6 671,00	0,00	01.01.1912
	споруди поточної площадки 324 к.м., підпірна стіна об. 17 м.куб, бордюр довж. 36 м.п., металева огорожа довжиною 27,7 м.п.	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, 15 Квітня	106 670,00	80 005,64	
	нежитлові приміщення	Приміщення	162,60	Тернопіль, 15 Квітня 10	511 200,00	230 040,00	
	адміністративне приміщення	Приміщення	449,90	Тернопіль, 15 Квітня 15	349 922,36	0	01.01.1988
	нежитлові приміщення торгового комплексу "Молодіжний"	Приміщення	451,10	Тернопіль, 15 Квітня 15а	263 898,88	0	01.01.1990
	нежитлове приміщення	Приміщення	43,30	Тернопіль, 15 Квітня 3	110 554,45	74 334,46	01.01.1980
	нежитлове приміщення	Приміщення	78,80	Тернопіль, 15 Квітня 3	201 193,80	135 278,45	01.01.1980
	нежитлове приміщення	Приміщення	50,10	Тернопіль, 15 Квітня 3	127 916,35	86 007,54	01.01.1980
	нежитлове приміщення	Приміщення	1 422,10	Тернопіль, 15 Квітня 37а	185 593,36	31 824,27	01.01.1992
	будівля столярного цеху	Будівля	65,50	Тернопіль, 15 Квітня 3а	59 499,73	0	01.01.1990
	нежитлове приміщення	Приміщення	101,40	Тернопіль, 15 Квітня 43	453 281,26	94 780,90	01.01.1990
	адміністративна будівля	Будівля	262,60	Тернопіль, 15 Квітня 6	237 113,18	0,00	01.01.1984
	нежитлове приміщення	Приміщення	57,80	Тернопіль, Бандери 1	321 729,74	53 558,43	01.01.1933
	нежитлове приміщення	Приміщення	122,10	Тернопіль, Бандери 27	234 559,72	48 851,42	01.01.1970
	приміщення	Приміщення	46,50	Тернопіль, Бандери 74	12 171,32	6 090,51	01.01.1969
	приміщення	Приміщення	39,50	Тернопіль, Бандери 88	26 247,00	13 137,88	01.01.1969
	нежитлове приміщення	Приміщення	76,00	Тернопіль, Бандери 92	160 589,04	32 915,29	01.01.1975
	нежитлове приміщення	Приміщення	316,20	Тернопіль, Бандери 94	770 119,68	132 591,27	01.01.1973
	нежитлове приміщення	Приміщення	156,00	Тернопіль, Бандери 96	686 986,51	345 279,82	01.01.1974
	нежитлове приміщення	Приміщення	109,10	Тернопіль, Бандери 96	270 642,49	55 270,03	01.01.1974
	нежитлові приміщення "Ремвзуття"	Приміщення	238,70	Тернопіль, Барвінських 7	6 465,84	0	

	нежитлове приміщення	Приміщення	18,20	Тернопіль, Білецька 16	86 820,19	11 916,18	
	елінг спортзалу	інше нерухоме майно		Тернопіль, Білецька 54	45 272,00	0,00	01.01.1975
	майстерня-гараж (металевий павільйон)	Будівля		Тернопіль, Білецька 54	2 123,00	0,00	
	дім водної станції	Будівля		Тернопіль, Білецька 54	14 051,00	0,00	01.01.1975
	баскетбольна площадка	інше нерухоме майно		Тернопіль, Білецька 54	10 813,00	0,00	
	павільйон металевий	Будівля		Тернопіль, Білецька 54	7 603,00	0,00	
	нежитлове приміщення	Приміщення	91,60	Тернопіль, Броварна 16	266 575,08	14 409,16	01.01.1960
	нежитлове приміщення	Приміщення	45,70	Тернопіль, Броварна 25	118 669,11	4 648,13	01.01.1956
	нежитлове приміщення	Приміщення	25,10	Тернопіль, Валова 18	71 709,60	0,00	01.01.1913
	адміністративна будівля	Будівля	216,80	Тернопіль, Весела 14а	134 534,73	26 902,72	
	цегляний гараж	Будівля	70,10	Тернопіль, Весела 14а	15 119,94	30 236,96	
	металевий гараж	Будівля	44,20	Тернопіль, Весела 14а	3 181,53	634,81	
	нежитлове приміщення	Приміщення	50,70	Тернопіль, Виговського 13	56 046,64	15 181,60	01.01.1979
	будівля господарського призначення	Будівля	11,20	Тернопіль, Виговського 3	1 499,72	0	01.01.1972
	огорожа металева	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Виговського 3	4 696,59	0	
	приміщення гуртожитку	Приміщення	297,70	Тернопіль, Гайова 29а	125 819,00	0	01.01.1977
	рампа вантажної	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Гайова 54	2 378,61	151,09	01.01.1987
	адмінкорпус	Будівля	1 836,70	Тернопіль, Гайова 54	388 246,38	68 990,47	01.01.1989
	нежитлові приміщення (гаражі боксові) літ в	Приміщення	99,10	Тернопіль, Гайова 54в	33 706,82	0,00	
	квасилно-засолювальний цех	Будівля	131,40	Тернопіль, Гайова 54ж	15 046,32	0,00	01.01.1970
	нежитлове приміщення	Приміщення	211,60	Тернопіль, Галицького 16	619 070,32	146 495,55	01.01.1985
	нежитлове приміщення	Приміщення	109,20	Тернопіль, Галицького 26	209 624,44	42 466,22	01.01.1970
	нежитлове приміщення	Приміщення	273,90	Тернопіль, Галицького 28	515 703,27	96 481,06	01.01.1971
	нежитлове приміщення	Приміщення	77,10	Тернопіль, Галицького 28	145 165,42	27 158,19	01.01.1971
	нежитлове приміщення	Приміщення	270,80	Тернопіль, Галицького 6	513 883,72	97 691,27	01.01.1969
	будівля кінотеатру Україна	Будівля	1 806,40	Тернопіль, Героїв Євромайдану 4	648 778,42	0	
	будівля лазні	Будівля	2 180,10	Тернопіль, Глибока 18	4 203 000,00	1 716 827,69	01.01.1985
	естакада	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Глибока 18	3 477,15	0	01.01.1985
	мережі електропостачання	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Глибока 18	9 136,50	0,00	01.01.1985
	газопровід	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Глибока 18	3 729,84	0,00	01.01.1985
	водопровід	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Глибока 18	43 044,58	0	01.01.1985
	каналізаційні мережі	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Глибока 18	7 124,67	0	01.01.1985
	компенсаційний бак	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Глибока 18	30 343,00	6 807,47	01.01.2004

	тепломережі	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Глибока 18	14 662,53	0	01.01.1985
	будівлі котельні	Будівля	137,90	Тернопіль, Глибока 18	146 176,17	0,00	01.01.1985
	нежитлові приміщення	Приміщення	413,00	Тернопіль, Гоголя 2	92 828,63	0	
	нежитлове приміщення	Приміщення	61,50	Тернопіль, Грушевського 1	130 216,26	8 938,02	01.01.1957
	нежитлові приміщення будинку побуту "Ромашка"	Приміщення	391,00	Тернопіль, Грушевського 23	86 336,39	0	01.01.1966
	нежитлове приміщення	Приміщення	46,50	Тернопіль, Грушевського 5	113 900,86	7 026,82	01.01.1955
	адміністративне приміщення	Приміщення	367,80	Тернопіль, Довженка 17	269 799,55	16 964,48	01.01.1985
	нежитлова будівля	Будівля	106,50	Тернопіль, Доли 3	21 973,05	0	01.01.1900
	нежитлове приміщення 1 пов	Приміщення	24,40	Тернопіль, Доли 4/1	82 712,65	3 655,24	01.01.1919
	нежитлове приміщення	Приміщення	66,64	Тернопіль, Доли 7	193 421,33	14 062,27	01.01.1923
	нежитлове приміщення	Приміщення	39,90	Тернопіль, Дружби 1	82 574,64	19 208,71	01.01.1965
	нежитлове приміщення	Приміщення	372,90	Тернопіль, Дружби 3	693 243,15	229 718,98	01.01.1963
	нежитлове приміщення	Приміщення	91,20	Тернопіль, Дружби 7	192 034,36	42 840,30	01.01.1963
	нежитлове приміщення	Приміщення	75,70	Тернопіль, За Рудкою 14	267 135,01	31 266,12	01.01.1975
	будівля пологового 5-поверхова	Будівля	1 541,60	Тернопіль, Замкова 10	436 877,00	0	01.01.1970
	будівля пологового 3-х поверхова	Будівля	3 961,60	Тернопіль, Замкова 10	2 524 542,00	0	01.01.1961
	будівля головного корпусу пральні (літ. Б)	Будівля	492,70	Тернопіль, Замкова 10	171 332,00	0	01.01.1962
	будівля котельні (літ. В)	Будівля	108,60	Тернопіль, Замкова 10	268 180,00	0	01.01.1986
	будівля автогаражу на 3 бокси	Будівля	69,50	Тернопіль, Замкова 10г	19 459,00	0	01.01.1971
	будівля блок 3-х поверховий	Будівля	2 292,60	Тернопіль, Замкова 10д	1 171 057,00	0,00	01.01.1986
	приміщення	Приміщення	6,90	Тернопіль, Злуки 25	5 598,94	83,68	01.01.1974
	нежитлове приміщення	Приміщення	15,90	Тернопіль, Злуки 31	57 041,75	8 473,00	01.01.1982
	нежитлові приміщення дитячої бібліотеки	Приміщення	141,00	Тернопіль, Злуки 33	39 217,65	644,30	01.01.1989
	нежитлове приміщення	Приміщення	79,00	Тернопіль, Злуки 39	233 650,02	30 034,93	01.01.1976
	нежитлове приміщення	Приміщення	264,00	Тернопіль, Злуки 39	780 805,14	100 371,21	01.01.1976
	нежитлове приміщення	Приміщення	17,50	Тернопіль, Злуки 41	53 165,39	6 522,14	01.01.1987
	нежитлові приміщення торгового комплексу "Ювілейний"	Приміщення	254,10	Тернопіль, Злуки 45	77 975,32	0	01.01.1985
	кіоск металевий	Будівля	59,20	Тернопіль, Злуки 45	3 928,32	0	01.01.1980
	нежитлове приміщення	Приміщення	272,00	Тернопіль, Злуки 53	411 552,70	136 392,30	01.01.1980
	нежитлове приміщення	Приміщення	253,80	Тернопіль, Злуки 53	384 014,98	127 265,87	01.01.1980
	нежитлове приміщення	Приміщення	242,30	Тернопіль, Злуки 55	134 268,75	15 926,39	01.01.1979
	нежитлове приміщення	Приміщення	235,10	Тернопіль, Злуки 57	297 283,19	103 041,18	01.01.1979

	приміщення	Приміщення	39,30	Тернопіль, Злуки 9	33 512,29	0,00	01.01.1969
	нежитлове приміщення	Приміщення	15,40	Тернопіль, Золотогірська 12	4 090,80	1 014,15	01.01.1982
	нежитлове приміщення	Приміщення	106,30	Тернопіль, Золотогірська 16	42 724,40	12 054,30	01.01.1987
	нежитлове приміщення	Приміщення	21,40	Тернопіль, Золотогірська 8	75 862,03	1 658,35	01.01.1977
	свердловина, Пронятин	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Калинова	123 310,00	87 409,63	
	водонапірна башта Пронятин	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Калинова	82 750,00	57 927,63	
	нежитлове приміщення	Приміщення	61,10	Тернопіль, Карпенка 14	150 943,27	31 418,08	01.01.1976
	нежитлова будівля	Будівля	393,10	Тернопіль, Качали 3	78 238,35	0	01.01.1925
	нежитлове приміщення	Приміщення	254,40	Тернопіль, Київська 12	249 313,43	169 460,93	01.01.1978
	нежитлове приміщення	Приміщення	224,50	Тернопіль, Київська 12	220 011,26	149 543,72	01.01.1978
	нежитлові приміщення будинку побуту "Сонячний"	Приміщення	629,10	Тернопіль, Київська 2	177 890,58	0	01.01.1987
	нежитлове приміщення	Приміщення	64,70	Тернопіль, Київська 3	84 935,86	54 789,79	01.01.1978
	господарське приміщення (павільйони)	Приміщення	506,40	Тернопіль, Київська 5а	61 561,07	0	01.01.1980
	будівлі складів (9 шт)	Будівля	580,20	Тернопіль, Київська 7а	96 808,91	0	01.01.1978
	будівля столярного цеху	Будівля	194,70	Тернопіль, Київська 7а	7 882,11	0	01.01.1981
	залізобетонна огорожа 29 секцій	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Київська 7а	6 057,39	0	01.01.1985
	будівля прохідної	Будівля	61,80	Тернопіль, Київська 7а	16 430,35	0	01.01.1978
	адміністративна будівля з гаражами та боксами	Будівля	371,10	Тернопіль, Київська 7а	99 695,24	0	01.01.1978
	приміщення	Приміщення	95,00	Тернопіль, Коновальця 12	47 277,00	0,00	01.01.1988
	нежитлове приміщення	Приміщення	92,40	Тернопіль, Коновальця 12	252 588,66	68 254,27	01.01.1986
	нежитлове приміщення	Приміщення	94,70	Тернопіль, Коновальця 14	472 679,20	74 662,54	01.01.1985
	нежитлове приміщення	Приміщення	93,50	Тернопіль, Коновальця 18	479 533,63	82 598,53	01.01.1986
	нежитлове приміщення	Приміщення	12,00	Тернопіль, Коновальця 4	45 887,23	7 545,32	01.01.1985
	нежитлове приміщення	Приміщення	63,30	Тернопіль, Коновальця 4	242 055,12	39 803,40	01.01.1985
	нежитлове приміщення	Приміщення	87,00	Тернопіль, Коновальця 4	332 682,39	24 706,06	01.01.1985
	адміністративне приміщення	Приміщення	499,30	Тернопіль, Коновальця 6	50 730,57	0,00	01.01.1985
	нежитлове приміщення	Приміщення	450,80	Тернопіль, Коновальця 6	936 738,31	179 542,34	
	нежитлове приміщення	Приміщення	679,70	Тернопіль, Коновальця 8	2 853 485,24	446 805,88	01.01.1985
	нежитлове приміщення	Приміщення	241,40	Тернопіль, Коновальця 8	1 013 434,36	158 686,17	01.01.1985
	нежитлові приміщення	Приміщення	125,30	Тернопіль, Коперника 16	19 011,88	0	01.01.1900
	нежитлове приміщення	Приміщення	525,50	Тернопіль, Коперника 17	837 115,02	74 245,23	01.01.1945
	нежитлові приміщення	Приміщення	57,95	Тернопіль, Коперника 18	12 034,11	0	01.01.1980

	нежитлове приміщення	Приміщення	31,70	Тернопіль, Коперника 9/16	59 952,34	20 919,25	01.01.1926
	нежитлове приміщення	Приміщення	85,60	Тернопіль, Корольова 6	49 240,84	21 945,91	01.01.1984
	нежитлове приміщення	Приміщення	206,90	Тернопіль, Кривоноса 14	692 156,43	172 706,28	01.01.1972
	нежитлове приміщення	Приміщення	61,80	Тернопіль, Кривоноса 14	206 743,24	51 586,43	01.01.1972
	нежитлове приміщення	Приміщення	67,80	Тернопіль, Кривоноса 14	226 815,40	56 594,69	01.01.1972
	нежитлове приміщення	Приміщення	3,70	Тернопіль, Кривоноса 14	12 377,83	3 088,22	01.01.1972
	нежитлове приміщення	Приміщення	517,00	Тернопіль, Крушельницької 1	2 375 986,24	365 200,77	01.01.1985
	нежитлове приміщення	Приміщення	128,80	Тернопіль, Крушельницької 1а	586 297,76	93 906,03	01.01.1987
	нежитлові приміщення	Приміщення	6,20	Тернопіль, Кульчицької 3-5	1 890,63	0	01.01.1945
	нежитлове приміщення	Приміщення	18,00	Тернопіль, Курбаса 4	4 139,12	1 052,91	01.01.1993
	приміщення	Приміщення	128,10	Тернопіль, Лепкого 3	129 059,16	3 162,10	01.01.1976
	приміщення	Приміщення	37,50	Тернопіль, Лепкого 3	37 780,49	926,71	01.01.1976
	нежитлове приміщення	Приміщення	123,00	Тернопіль, Лепкого 6	143 585,85	97 596,22	01.01.1976
	нежитлове приміщення	Приміщення	85,10	Тернопіль, Лепкого 6	99 342,73	67 523,78	01.01.1976
	нежитлове приміщення	Приміщення	204,40	Тернопіль, Лепкого 6	238 614,31	162 183,66	01.01.1976
	нежитлове приміщення	Приміщення	199,00	Тернопіль, Липова 25	122 050,00	88 650,50	01.01.1956
	підземні нежитлові приміщення	Приміщення	29,30	Тернопіль, Листопадова	104 440,00	97 042,17	
	адміністративна будівля	Будівля	1 327,14	Тернопіль, Листопадова 5	279 679,64	0	
	адміністративна будівля	Будівля	208,50	Тернопіль, Листопадова 6	239 648,61	0	
	нежитлове приміщення	Приміщення	63,10	Тернопіль, Листопадова 7	169 905,67	0,00	01.01.1952
	нежитлове приміщення	Приміщення	75,10	Тернопіль, Листопадова 7	133 924,16	4 042,64	01.01.1952
	приміщення	Приміщення	67,50	Тернопіль, Лукіяновича 1	19 376,75	2 095,28	
	приміщення	Приміщення	11,70	Тернопіль, Лукіяновича 3	3 289,14	323,39	01.01.1982
	нежитлове приміщення	Приміщення	297,05	Тернопіль, Лучаківського 3в	815 873,12	184 804,12	01.01.1989
	споруда зупинки громадського транспорту	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Львівська 11б	40 650,00	30 488,87	
	нежитлове приміщення	Приміщення	48,90	Тернопіль, Мазепи 3	93 805,70	23 070,61	01.01.1967
	нежитлове приміщення	Приміщення	419,50	Тернопіль, Мазепи 3	804 733,93	197 920,43	01.01.1967
	нежитлове приміщення	Приміщення	36,30	Тернопіль, Малишка 12	58 353,41	16 402,40	01.01.1978
	нежитлове приміщення 1 пов 2 під	Приміщення	150,30	Тернопіль, Медова 3	566 295,30	127 573,83	01.01.1979
	нежитлове приміщення 1 пов 2 під	Приміщення	84,00	Тернопіль, Медова 3	316 492,39	71 299,08	01.01.1979
	водонапірна башта Березовиця	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Микулинецька 122	63 650,00	53 040,38	
	нежитлове приміщення	Приміщення	68,90	Тернопіль, Миру 11	156 403,20	23 533,33	01.01.1964
	нежитлове приміщення	Приміщення	249,00	Тернопіль, Миру 11	565 230,00	85 047,47	01.01.1964

нежитлове приміщення	Приміщення	482,40	Тернопіль, Миру 13	2 533 574,44	605 921,94	01.01.1987
нежитлове приміщення	Приміщення	184,40	Тернопіль, Миру 4а	369 047,09	89 081,75	01.01.1969
нежитлове приміщення	Приміщення	32,40	Тернопіль, Миру 9	80 466,39	12 824,46	01.01.1964
нежитлове приміщення	Приміщення	310,10	Тернопіль, Монастирського 42	99 401,11	25 860,21	01.01.1992
нежитлове приміщення	Приміщення	118,10	Тернопіль, Морозенка 7	16 944,75	4 249,60	01.01.1993
нежитлове приміщення	Приміщення	154,70	Тернопіль, Морозенка 7	22 196,05	5 567,30	19.11.2016
нежитлове приміщення	Приміщення	27,30	Тернопіль, Морозенка 7	3 916,95	982,34	01.01.1993
нежитлове приміщення	Приміщення	1 413,60	Тернопіль, Нечая 29	5 463 623,65	956 360,40	01.01.1988
нежитлове приміщення	Приміщення	9,30	Тернопіль, Нечая 29	35 944,89	6 292,16	01.01.1988
адміністративне приміщення	Приміщення	923,80	Тернопіль, Нечая 31	122 584,71	0,00	01.01.1992
нежитлове приміщення	Приміщення	84,70	Тернопіль, Нечая 31	367 280,00	306 067,00	
нежитлове приміщення	Приміщення	116,30	Тернопіль, Нечая 4	514 531,43	84 619,54	01.01.1987
нежитлова будівля насосна станція	Будівля	93,50	Тернопіль, Низинна баа	39 700,00	29 776,75	
нежитлова будівля трансформаторна станція	Будівля	0	Тернопіль, Низинна баб	14 500,00	10 876,75	
нежитлове приміщення	Приміщення	92,60	Тернопіль, Новий Світ 17	558 520,00	501 976,31	
нежитлове приміщення	Приміщення	134,00	Тернопіль, Новий Світ 93	423 336,08	66 580,87	01.01.1987
зупинка громадського транспорту	Будівля	14,20	Тернопіль, Об'їздна	10 280,00	7 196,50	
нежитлове приміщення	Приміщення	44,00	Тернопіль, Опільського 2	173 356,92	0,00	01.01.1900
нежитлове приміщення (КПП Космос")	Приміщення	48,50	Тернопіль, Острозького 1	9 756,20	0,00	
нежитлове приміщення підвал	Приміщення	16,80	Тернопіль, Острозького 15	22 653,64	506,08	01.01.1919
адміністративний будинок, майстерні, гаражі	Будівля	818,20	Тернопіль, Острозького 24	119225,8/2	0	01.01.1981
будівля гаражів (літ. к)	Будівля	6,00	Тернопіль, Острозького 24	10 931,54	1 090,60	
будівля складу (літ д)	Будівля	23,60	Тернопіль, Острозького 24	35 670,00	19 618,33	
господарська будівля (літ. г)	Будівля	107,50	Тернопіль, Острозького 24г	225 010,00	123 753,42	
будівля складу (літ Ж)	Будівля	41,30	Тернопіль, Острозького 24ж	75 250,00	41 385,42	
нежитлове приміщення 1 пов	Приміщення	15,30	Тернопіль, Острозького 25	38 116,88	0,00	01.01.1899
нежитлове приміщення мансарда в 2-му під	Приміщення	71,00	Тернопіль, Острозького 26	84 163,16	17 369,24	01.01.1920
нежитлове приміщення цок пр в 4-му під	Приміщення	26,90	Тернопіль, Острозького 26	31 887,17	6 580,31	01.01.1920
нежитлові приміщення	Приміщення	254,80	Тернопіль, Острозького 3	55 835,00	0	01.01.1923
нежитлове приміщення	Приміщення	114,00	Тернопіль, Острозького 30	53 304,75	0	01.01.1915
адмінбудівля	Будівля	547,70	Тернопіль, Острозького 32	82 565,47	0	01.01.1891
вбиральня адмінбудинку	Будівля	12,00	Тернопіль, Острозького 32	1 102,20	0	01.01.1891
нежитлове приміщення	Приміщення	473,40	Тернопіль, Острозького 37	154 081,57	0	

нежитлове приміщення	Приміщення	70,30	Тернопіль, Острозького 40	164 505,38	32 394,56	01.01.1973
нежитлове приміщення	Приміщення	152,80	Тернопіль, Острозького 40	357 559,36	70 410,73	01.01.1973
нежитлове приміщення підвал	Приміщення	57,00	Тернопіль, Острозького 45	124 501,18	18 323,06	19.12.2016
нежитлове приміщення 1 пов	Приміщення	64,50	Тернопіль, Острозького 45	140 882,92	20 733,71	01.01.1956
нежитлове приміщення 1 поверх	Приміщення	66,40	Тернопіль, Острозького 45	145 032,95	21 344,35	01.01.1956
нежитлова будівля	Будівля	427,60	Тернопіль, Острозького 5	101 878,65	0	01.01.1927
нежитлове приміщення 1 пов	Приміщення	42,30	Тернопіль, Острозького 54	106 665,85	10 321,33	01.01.1935
нежитлове приміщення підвал	Приміщення	18,00	Тернопіль, Острозького 54	45 389,72	4 392,28	01.01.1935
приміщення	Приміщення	480,10	Тернопіль, Острозького 6	112 996,00	0	01.01.1961
громадська вбиральня	Будівля	46,20	Тернопіль, парк Топільче	145 550,00	121 293,63	
нежитлова будівля	Будівля	179,10	Тернопіль, Паркова 12	86 763,00	0	01.01.1883
нежитлове приміщення	Приміщення	76,80	Тернопіль, Паркова 4	235 435,24	6 320,84	01.01.1938
павільйони, літ А-А	Будівля	177,20	Тернопіль, Перемоги 4	403 780,00	222 080,58	
нежитлове приміщення	Приміщення	111,90	Тернопіль, Петлюри 2	180 792,64	61 869,14	01.01.1987
нежитлове приміщення	Приміщення	15,40	Тернопіль, Петлюри 2	24 881,20	8 514,64	01.01.1984
нежитлове приміщення	Приміщення	250,10	Тернопіль, Петлюри 2	404 077,20	138 279,60	01.01.1984
приміщення	Приміщення	57,90	Тернопіль, Петлюри 3а	50 570,00	30 765,50	
нежитлове приміщення	Приміщення	171,30	Тернопіль, Петлюри 6	278 327,47	96 236,53	01.01.1984
нежитлове приміщення	Приміщення	120,40	Тернопіль, Петлюри 6	195 657,00	67 636,93	01.01.1984
адміністративне приміщення	Приміщення	367,70	Тернопіль, Петлюри 6	200 397,70	7 783,27	01.01.1984
нежитлове приміщення	Приміщення	51,20	Тернопіль, Петриківська 25	152 442,70	40 090,78	01.01.1975
нежитлова будівля	Будівля	155,80	Тернопіль, Петрушевича 4	472 260,00	376 965,75	
котельня	Будівля	247,10	Тернопіль, Пирогова 16	87 477,00	0	
нежитлове приміщення 1 пов	Приміщення	40,40	Тернопіль, Пирогова 8/4	57 373,82	1 684,12	01.01.1918
нежитлове приміщення	Приміщення	129,60	Тернопіль, Просвіти 6	465 762,70	122 003,33	01.01.1990
нежитлове приміщення	Приміщення	46,60	Тернопіль, Просвіти 6	167 472,94	43 868,85	01.01.1990
нежитлове приміщення	Приміщення	23,10	Тернопіль, Просвіти 6	830 017,70	0,00	01.01.1990
нежитлове приміщення	Приміщення	88,30	Тернопіль, Протасевича 14	197 772,47	50 035,93	01.01.1982
нежитлове приміщення	Приміщення	36,70	Тернопіль, Протасевича 16	119 187,92	30 152,98	01.01.1985
нежитлове приміщення	Приміщення	15,50	Тернопіль, Протасевича 4	49 125,70	11 389,07	01.01.1980
приміщення гаража ("а")	Приміщення	2 339,80	Тернопіль, Рєпіна 11а	4 309 256,00	1 322 160,70	01.01.1970
приміщення прохідної ("б")	Приміщення	12,70	Тернопіль, Рєпіна 11б	13 491,00	7 731,26	01.01.2009
приміщення складу	Приміщення	487,40	Тернопіль, Рєпіна 11в	36 259,00	0	01.01.1970

	нежитлове приміщення підвал	Приміщення	74,90	Тернопіль, Руська 20	132 599,37	11 868,69	01.01.1958
	нежитлові приміщення будинку побуту "Роксолана"	Приміщення	276,50	Тернопіль, Руська 21	99 063,54	0	01.01.1975
	нежитлове приміщення	Приміщення	95,40	Тернопіль, Руська 27	238 077,44	7 237,07	01.01.1920
	нежитлове приміщення	Приміщення	219,90	Тернопіль, Руська 29-31	778 071,01	16 201,30	01.01.1912
	нежитлове приміщення	Приміщення	268,20	Тернопіль, Руська 31	918 003,60	0,00	01.01.1912
	нежитлове приміщення	Приміщення	123,80	Тернопіль, Руська 33-35	235 547,99	9 551,09	01.01.1912
	нежитлове приміщення	Приміщення	36,90	Тернопіль, Руська 39	76 000,35	5 037,65	01.01.1912
	нежитлове приміщення підвал	Приміщення	37,20	Тернопіль, Руська 48	153 191,26	40 955,37	01.01.2001
	нежитлове приміщення підвал	Приміщення	19,30	Тернопіль, Руська 48	79 478,26	21 248,89	01.01.2001
	нежитлове приміщення (гараж I)	Приміщення	28,00	Тернопіль, Руська 50	2 455,20	609,15	
	нежитлове приміщення (гараж II)	Приміщення	27,70	Тернопіль, Руська 50	3 181,53	793,89	
	нежитлове приміщення (гараж 4)	Приміщення	23,30	Тернопіль, Руська 50	2 864,40	719,38	
	нежитлове приміщення (гараж 5)	Приміщення	21,30	Тернопіль, Руська 50	3 785,10	951,06	
	нежитлові приміщення	Приміщення	168,40	Тернопіль, Руська 50	34 785,40	0	01.01.1912
	нежитлові приміщення	Приміщення	34,50	Тернопіль, Руська 52	7 059,52	0	01.01.1912
	нежитлове приміщення підвал	Приміщення	45,80	Тернопіль, Руська 8	62 651,94	1 293,36	01.01.1961
	адміністративне приміщення	Приміщення	350,40	Тернопіль, Савури 3	27 990,81	0	01.01.1985
	нежитлові приміщення Галицького торгового дому	Приміщення	29,10	Тернопіль, Сагайдачного 1	14 881,38	0	01.01.1994
	нежитлова будівля	Будівля	396,80	Тернопіль, Сагайдачного 10	2 039 100,00	1 899 534,25	
	нежитлове приміщення	Приміщення	299,80	Тернопіль, Сагайдачного 11-13	964 187,01	0,00	01.01.1921
	нежитлове приміщення	Приміщення	29,50	Тернопіль, Сагайдачного 2	59 756,66	0,00	01.01.1956
	нежитлове приміщення	Приміщення	934,00	Тернопіль, Січових Стрільців 2	162 794,93	0	
	нежитлова будівля	Будівля	433,00	Тернопіль, Січових Стрільців 7	80 113,95	0	
	нежитлова будівля	Будівля	238,00	Тернопіль, Січових Стрільців 9	61 237,00	0	
	нежитлове приміщення	Приміщення	2,00	Тернопіль, Слівенська 15	4 058,57	1 889,23	01.01.1971
	нежитлове приміщення	Приміщення	189,30	Тернопіль, Слівенська 15	384 143,82	178 841,12	01.01.1971
	нежитлове приміщення	Приміщення	121,70	Тернопіль, Слівенська 15	246 964,08	114 977,22	01.01.1971
	нежитлове приміщення	Приміщення	22,70	Тернопіль, Сліпого 3	88 791,58	1 948,79	01.01.1962
	нежитлове приміщення	Приміщення	116,70	Тернопіль, Сліпого 3	456 474,76	10 073,26	01.01.1962
	нежитлове приміщення	Приміщення	69,20	Тернопіль, Сліпого 3	270 677,41	5 973,69	01.01.1962
	нежитлове приміщення	Приміщення	58,40	Тернопіль, Сліпого 3	228 432,96	5 041,39	01.01.1962
	адміністративне приміщення	Приміщення	305,10	Тернопіль, Сладиста 8	99 252,07	0	01.01.1977

господарські будівлі	Будівля	431,00	Тернопіль, Спадиста 8	16 374,52	0	01.01.1977
нежитлові приміщення	Приміщення	242,20	Тернопіль, Стадникової 1	195 760,02	23 631,25	
нежитлове приміщення	Приміщення	53,10	Тернопіль, Стрімка 6	25 232,00	17 664,40	
нежитлове приміщення	Приміщення	388,90	Тернопіль, Стрімка 6	167 852,00	0,00	
нежитлове приміщення (будівля)	Будівля	74,10	Тернопіль, Студинського, 11	264 150,00	248 741,25	
нежитлове приміщення	Приміщення	236,30	Тернопіль, Стуса 10	314 668,74	108 794,07	01.01.1984
нежитлове приміщення	Приміщення	183,40	Тернопіль, Стуса 4	239 842,29	82 072,89	01.01.1983
нежитлове приміщення	Приміщення	61,10	Тернопіль, Стуса 4б	160 148,60	0,00	
нежитлове приміщення цокол. пов	Приміщення	61,50	Тернопіль, Танцорова 10	141 221,12	23 550,86	01.01.1960
нежитлове приміщення	Приміщення	222,80	Тернопіль, Тарнавського 4	836 386,02	212 502,36	01.01.1976
господарські будівлі	Будівля	340,00	Тернопіль, Тарнавського 5а	15 010,48	0,00	01.01.1979
кімнати прийому їжі	Будівля	91,00	Тернопіль, Татарська 20	12 448,89	0	01.01.1970
будинок гаража та кладової	Будівля	131,20	Тернопіль, Татарська 20	11 083,18	0	01.01.1978
нежитлове приміщення	Приміщення	169,40	Тернопіль, Транспортна 10	136 658,27	9 535,61	01.01.1965
нежитлове приміщення	Приміщення	217,80	Тернопіль, України 16	701 182,39	178 659,04	01.01.1986
нежитлове приміщення	Приміщення	410,40	Тернопіль, України 25	939 112,52	218 890,50	01.01.1973
нежитлове приміщення	Приміщення	130,70	Тернопіль, України 25	297 168,15	69 924,60	01.01.1973
нежитлове приміщення	Приміщення	88,10	Тернопіль, України 25	200 302,95	47 134,41	01.01.1973
павільйони металеві (3 шт)	Будівля	438,20	Тернопіль, України 2а	44 477,62	0	01.01.1981
виробничо-побутова будівля (А)	Будівля	153,20	Тернопіль, України 2а	319 510,00	175 730,67	
склад (В)	Будівля	46,50	Тернопіль, України 2ав	64 980,00	35 741,25	
склад (Г)	Будівля	6,80	Тернопіль, України 2аг	12 760,00	7 018,83	
господарські будівлі	Будівля	503,50	Тернопіль, України 5а	354,19	0	01.01.1977
нежитлове приміщення	Приміщення	258,80	Тернопіль, Федьковича 14/2	202 197,00	0	
нежитлове приміщення	Приміщення	29,40	Тернопіль, Федьковича 14/2	48 909,00	0	
нежитлове приміщення	Приміщення	54,10	Тернопіль, Франка 11	119 403,79	8 908,01	01.01.1937
нежитлове приміщення	Приміщення	50,70	Тернопіль, Франка 11	111 899,67	8 348,35	01.01.1937
мережа зовнішня теплова	інше нерухоме майно		Тернопіль, Франка 3	4 862,00	0,00	01.01.1959
мережа каналізаційна	інше нерухоме майно		Тернопіль, Франка 3	3 685,00	0,00	01.01.1959
мережа водопровідна	інше нерухоме майно		Тернопіль, Франка 3	2 096,00	0,00	01.01.1959
кабель підземний	інше нерухоме майно		Тернопіль, Франка 3	1 373,00	0,00	01.01.1959
електромережа	інше нерухоме майно		Тернопіль, Франка 3	8 975,00	5 348,11	01.01.2010
подвірні мощення	інше нерухоме майно		Тернопіль, Франка 3	12 900,00	0,00	01.01.1970

	загорожа	інше нерухоме майно		Тернопіль, Франка 3	15 306,00	8 386,64	01.01.1955
	ворота автомобільні металеві	інше нерухоме майно		Тернопіль, Франка 3	2 885,00	1 333,47	01.01.1955
	ворота металеві	інше нерухоме майно		Тернопіль, Франка 3	4 494,00	3 502,85	01.01.2014
	будинок лікарні 2-х поверховий	Будівля	441,00	Тернопіль, Франка 3	149 120,00	0,00	01.01.1951
	будинок господарського корпусу лікарні	Будівля	276,00	Тернопіль, Франка 3	917 880,00	648 499,50	01.01.1963
	будинок головного корпусу лікарні	Будівля	2505,20	Тернопіль, Франка 3	395 656,00	387 413,17	01.01.1890
	нежитлове приміщення	Приміщення	161,50	Тернопіль, Франка 8	2 112 792,17	384 138,79	01.01.1958
	нежитлове приміщення	Приміщення	53,40	Тернопіль, Франка 8	698 595,06	129 362,01	01.01.1958
	будівля паливної	Будівля	10,40	Тернопіль, Хліборобна 38	6 002,96	277,59	
	нежитлове приміщення	Приміщення	141,00	Тернопіль, Хмельницького 6	1 163 297,67	511 367,62	
	нежитлове приміщення	Приміщення	117,60	Тернопіль, Чалдаєва 1	441 936,66	113 474,41	01.01.1975
	адміністративне приміщення	Приміщення	304,80	Тернопіль, Чалдаєва 1	104 699,96	0	01.01.1975
	нежитлові приміщення будівлі фірм "Райдуга" (площі спільного користування"	Приміщення	55,00	Тернопіль, Чалдаєва 10а	11 586,35	0	01.01.1978
	нежитлова будівля	Будівля	302,10	Тернопіль, Чорновола 9	39 300,00	0	01.01.1958
	нежитлове приміщення	Приміщення	5,70	Тернопіль, Чубинського 1	13 319,05	2 013,08	01.01.1986
	елінг-навіс	інше нерухоме майно		Тернопіль, Чумацька 5	5 761,00	0,00	
	двоповерхова нежитлова будівля - головний корпус	Будівля	344,60	Тернопіль, Чумацька 5	68 211,00	12 505,35	01.01.1979
	нежитлове приміщення 1 пов 1 під	Приміщення	40,60	Тернопіль, Шашкевича 1/2	80 217,27	12 765,85	01.01.1960
	приміщення	Приміщення	57,70	Тернопіль, Шевченка 1	16 729,53	0	
	нежитлові приміщення	Приміщення	224,30	Тернопіль, Шевченка 11	49 977,46	0	01.01.1910
	склад магазину № 25	Будівля	16,00	Тернопіль, Шевченка 19	34 469,01	0	
	нежитлові приміщення	Приміщення	77,30	Тернопіль, Шевченка 19	165 380,00	117 706,75	
	нежитлові приміщення	Приміщення	579,80	Тернопіль, Шевченка 21	660 197,35	166 212,35	01.01.1910
	нежитлові приміщення готелю "Україна"	Приміщення	2 025,30	Тернопіль, Шевченка 23	344 788,00	0	01.01.1946
	тепломережі (Шевченка, 23)	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Шевченка 23	48 997,00	10 872,36	01.01.2004
	нежитлове приміщення	Приміщення	105,00	Тернопіль, Шевченка 29	138 673,19	7 224,93	01.01.1926
	адміністративний будинок	Будівля	1 254,60	Тернопіль, Шевченка 3	6 095 742,12	729 039,10	01.01.1971
	нежитлове приміщення	Приміщення	149,00	Тернопіль, Шевченка 37	366 326,52	21 736,54	01.01.1953
	павільйон-зупинка	Будівля	6,40	Тернопіль, Шептицького	7 168,42	0	
	будівля	Будівля	40,14	Тернопіль, Шпитальна, 4	29 666,05	15 737,63	
	забетонована площадка пл. 72,6 кв.м	інше нерухоме майно	72,60	Тернопіль, Яблунева	20 388,00	17 244,35	
	бетонні сходи 214 м.куб	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Яблунева	129 552,00	109 580,40	

фундамент під огорожу 7,3 м.куб	інше нерухоме майно	0	Тернопіль, Яблунева	15 708,00	13 287,85	
нежитлове приміщення	Приміщення	50,30	Тернопіль, Яремчука 25	128 468,10	33 774,72	01.01.1975
будівля лінійної амбулаторії станції Чортків	Будівля	690,30	Чортків, Залізнична 125	24 662,00	12 252,17	01.01.1957
гараж лінійної амбулаторії станції Чортків	Будівля	64,60	Чортків, Залізнична 125	4 045,00	1 863,31	01.01.1957
будинок дезкамери	Будівля	31,30	Чортків, Залізнична 125	24 876,00	18 929,15	01.01.1985
теплотраса, 45 м/п	інше нерухоме майно		Чортків, Залізнична 125	7 004,00	1 308,63	01.01.1971

УДК 336.1:352

Статкевич В.А.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Statkevych V.A.

DECENTRALIZATION OF FINANCIAL RESOURCES IN LOCAL AUTHORITIES

У зв'язку з децентралізацією публічного управління роль органів місцевого самоврядування в Україні посилюється у всіх сферах діяльності. Для ефективної реалізації покладених функцій, необхідні фінансові ресурси, які б забезпечили фінансування структурних підрозділів територіальних громад.

Основним джерелом наповнення місцевих бюджетів є місцеві податки та збори, акцизний податок і податок на доходи фізичних осіб. Проте, теперішня система місцевих фінансів нездатна належним чином забезпечувати фінансову самостійність органів місцевого самоврядування. Дохідна частина, котра формується з місцевих податків та зборів, не може повністю профінансувати видаткову частину бюджету територіальних громад. Незацікавленість та корумпованість місцевих органів влади у контролі за добросовісним справлянням обов'язкових платежів до бюджету створює низький податковий потенціал. Це в свою чергу породжує проблеми із дохідною базою місцевих громад, з їх оподаткуванням та бюджетним регулюванням, і негативно впливає на соціально-економічну складову та добробут місцевих громад.

Для гарантування фінансової спроможності органів місцевого самоврядування у процесі децентралізації публічної влади, Верховною Радою України в 2014 році були прийняті зміни до Бюджетного кодексу України, що вплинули на перерозподіл коштів державного та місцевих бюджетів.

Зміни, зокрема, включають використання міжбюджетних трансфертів - коштів, які безоплатно та безповоротно передаються з одного бюджету іншому. Їх основним призначення є вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів. Міжбюджетні трансферти можуть здійснюватися у формах дотацій, субвенцій або додаткових дотацій. Дотації забезпечують місцеві бюджети коштами, необхідними для їх повноцінного функціонування. Субвенції - спрямовуються з державного бюджету на реалізацію певних цілей на місцях. Додаткові дотації - виділяються на покриття втрат місцевих бюджетів через надання пільг, що встановлені державою.

Зміцнення фінансової основи органу місцевого самоврядування можливе за рахунок ефективної бюджетної політики з метою збалансування державного та місцевого бюджетів. Дохідна база територіальної громади може зростати завдяки зміцненню місцевої економіки, або ж децентралізації фінансових ресурсів та використання альтернативних джерел доходів.

Співпраця з приватним сектором щодо питань ресурсного та людського капіталу позитивно впливатиме на динаміку зростання податкових надходжень. Диверсифікація фінансових надходжень, а також чіткий розподіл фінансових ресурсів за допомогою системи планування доходів та видатків знизить ризик недоотримання коштів із зовнішніх джерел фінансування. Раціональне використання ресурсів потребує компетентних посадових осіб, добросовісного виконання ними обов'язків, а також грамотного фінансового контролю. Ще один чинник фінансового розвитку – взаємне інформування та співучасть громади у вирішенні фінансових питань органом місцевого самоврядування.